

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΑΪΟΣ

1937

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "ΕΛΛΗΝΙΣ"

"HÉLLÉNIS,"

Revue mensuelle du Conseil National des femmes Héliènes

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Συνδρομή έτησία . . . Δραχ. 100

Έξάμηνος . . . . . " 60

Έξωτερικοῦ . . . . . " 200

Έξάμηνος . . . . . " 100

Τιμή ἐκάστου τεύχους

ἀπλοῦ . . . . . Δραχ. 10

διπλοῦ . . . . . " 15

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ εἶναι προπληρωτέαι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς, ποίημα Δ. Σολωμοῦ.—
Στήλη εἰρήνης: Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀβύσσου, ὑπὸ Γ.
Ντυαμέλ—Χωρισμός ὑπὸ Δ. Ζευγώλη—Πρώτη συν-
νέντευξη, ὑπὸ Τζῶν Γκῶλσβερθη.—Ἀπρίλη, ὑπὸ Γ.
Ἀννίνου.—Τὸ παραμῦθι, ὑπὸ Χ. Δ.—Μικρομάνια,
ὑπὸ Νίκης Πέροδικα.—Θλιμμένη ἀνοιξή ὑπο Μύρας
Ἀλόη.—Τὸ ἔθν. Πανεπιστήμιο, ὑπὸ Ἀγγ. Παναγιω-
τάτου.—Προῦσσα, ὑπὸ Ἀδὰς Ράλλη.—Ἀνάμνησις
ὑπὸ Κούλας Τζίβα—Παπαδημητρίου.—Ἀγνοία ὑπὸ
Ζαναντρί.—Τὰ πεπραγμένα τοῦ Ε. Σ. Ε. Ἐκδόσεις,
ὑπὸ Ἀθ. Ρεδιάδου.—Ἀπὸ τὴν πνευματικὴν μας ζωὴν:
διαλέξεις.—Θεατρικὴ στήλη, ὑπὸ Κατ. Κακούρη.—
Νέα βιβλία: κριτικὴ Τατ. Σταύρου, Μαρίας Μιννέτα-
Θανοπούλου, Εὐρῆς Κατσιλύβα.—Εἰδήσεις.

SOMMAIRE:

Le jour de Pâques, poème par D. Salomos.
—Colonne de la Paix: Au fond de l'abîme, par
G. Duhamel.—Le premier rendez-vous, par John
Galsworthy.—Poèmes par D. Zevgoli, G. Anni-
nos, Chr. D., Myrra Aloë, C. Tziva, Zanantris.—
La petite mère, par Nike Perdika. L'Université
nationale, par Ang. Panajiotatou.—Excursion à
Brousse, par Ada Ralli.—Assemblée générale du
Conseil National.—La vie intellectuelle: Confe-
rences.—Exposition, par Ath. Rediades.—Citi-
que théâtrale, par Cath. Cacouri.—Nouveaux
livres. Nouvelles.

Ἐπὶ τῆς συντάξεως: ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου εἰκόνα παριστάνει Λαμπριάντικη πρωία στὴ Κέρκυρα καὶ μᾶς παρεχω-
ρήθη εὐμενῶς ἀπὸ τον Τουρισμό.

Imprimés Μεταξωτὰ

Τὰ ὠραιότερα σχέδια

στοὺς ἀγέον μωδέρνους χρωματισμούς,

εἰς ὑμᾶς ἐξαιρετικᾶς.

Καταστήματα: Λω. Πασιαντωνίου

Καζαμιώλου 2, Ἀθῆναι

Χιλιάδες γυναῖ-
κες ἠδῶν ἔρωτα
καὶ εὐτυχίαν ἀπ'
αὐτὸ τὸ ἀπλοῦν μέ-
σον ὅπου πάντοτε
ἐπιτυγχάνει. Γε-
ροντοκόρες 40 καὶ
50 χρόνων ξαναβρί-
σκουν τὴν χάριν
τῆς πρώτης νεότη-
τος καὶ ἐπανδρεύ-
θησαν παιδιὰ πλου-

σίων συχνὰ οἰκογενειῶν ἔπειτα ἀπὸ
πολὺ καιρὸ ἀφοῦ εἶχαν ἀπελπισθῇ
νὰ εὕρουν σύζυγον. Στὸν καιρὸ μας
μητέρες ἀλλὰ καὶ γιαγιάδες ἀκόμη
μποροῦν νὰ ξαναῦρουν τὴν δροσε-
ρότητα τῶν νεανικῶν των χρόνων.

Μία νέα ζωτικὴ τροφή τῶν κυτ-
τάρων ὀνομαζομένη «Biocel» ἐπε-
τεύχθη ἀπὸ νέα ζῶα ἐπιμελῶς ἐκλεγέντα ἀπὸ τὸν Καθηγητὴν Dr
Stejskal τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης. Κατὰ τὴν διάρκειαν ἐπισή-
μων δοκιμῶν γενομένων εἰς Νοσοκομεῖα τὸ «Biocel» ἀφήρσε ἐντὸς
6 ἐβδομάδων τὰς ρυτίδας ἀπὸ πρόσωπα 50 ἕως 60 ἐτῶν. «Biocel»
περιέχεται τῶρα ἐντὸς τῆς Κρέμας Τοκαλόν, τροφή διὰ τὴν ἐπιδερ-
μίδα χρώματος ρόζ. Χρησιμοποιουμένη τὸ βράδυ προτοῦ κατακλιθῇ
θῇτε τρέφει καὶ ξανανεώνει τὴν ἐπιδερμίδα κατὰ τὸν ὕπνον σας.

Διὰ τὴν ἡμέραν μεταχειρίζεσθε τὴν Κρέμα Τοκαλόν, χρώμα
τος λευκοῦ (μὴ λιπαρὰ) ἢ ὁποῖα διαλύει τὰ μαῦρα στίγματα, ξανα-
σφύγγει τοὺς διεσταλμένους πόρους, καθιστᾷ λευκὴν καὶ βελουτὴν
τὴν πλέον σκούραν καὶ σκληρὰ ἐπιδερμίδα. Δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν
κούραν αὐτὴν θὰ σᾶς φανῇ ὅτι ἐγείνατε χρόνια ὀλόκληρα νεωτέρω.

Ἐντὸς τριῶν ἐβδομάδων θὰ ἐπιτύχετε ἓνα μαγευτικὸ χρῶμα
νέας κόρης εἰς τὸ ὁποῖον ἐλάχιστοι ἄνδρες μποροῦν νὰ ἀντισταθοῦν.
Σᾶς ἐγγυώμεθα καλὰ ἀποτελέσματα ἄλλως τὰ χρήματα ἐπιστρ-
φονται.

100.000 ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΕΣ θὰ παντρευτοῦν

ἐφέτος!

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧ. ΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΟΡΕΑ Α. Παπακώστα
10-9-81
30254
ΗΜΕΡΟΜ.
ΑΡΙΘ.

Ο ΚΑΛΟΣ ΥΠΝΟΣ

...είναι από τους
μεγαλύτερους δυ-
τητικούς της υγείας

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΠΡΟ-
ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΙΘΗΤΕ

ΕΝΑ ΠΟΤΗ ΓΑΛΑ "ΕΒΓΑ"

ΞΕΚΟΥΡΑΖΕΙ
ΑΝΑΚΟΥΦΙΖΕΙ
ΤΡΕΦΕΙ ΚΑΙ
ΔΥΝΑΜΩΝΕΙ

Εμωριμὲ Μεταξωτὰ
Η ΠΛΟΥΣΙΩΤΕΡΑ ΣΥΛΛΟΓΗ

Εἰς τὰ μεγάλα καλασθήματα

D. M. Θεοτοχίδης καὶ Λία

Ἑρμοῦ 21 - Ἐξαρχεῖας 7. Ἀθῆναι

Γνωρίζετε αὐτόν τὸν ἄνθρωπον;

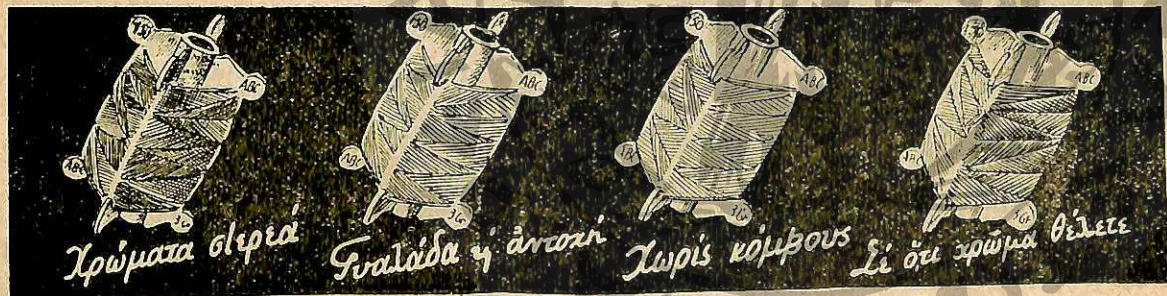
Ἀσφαλῶς ὄχι! Ἴσως νὰ εἶναι καλός, ἴσως νὰ εἶναι καὶ κακοῦργος!

Ἔτσι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζετε καὶ τὴν κλωστήν πού ὁ ἔμπορος σᾶς συνιστᾷ γιὰ νὰ ράψετε ἓνα φόρεμα ἀξίας.

Ὁ ἔμπορος θέλει νὰ κερδίσῃ καὶ συμφέρον ἔχει νὰ σᾶς συστήσῃ τὴν μάρκα ἀπὸ τὴν ὁποίαν κερδίζει περισσότερα, καὶ πού κατὰ κανόνα εἶναι ἡ χειρότερη. Γιὰ νὰ εἰσθε πάντοτε ἡσυχοὶ ζητήσατε καὶ ἀγοράσετε μόνον ΚΙΘΑΡΑ.

Ἐάν ὁ ἔμπορός σας δὲν ἔχει, ἀσφαλῶς θὰ ἔχει ἓνας ἄλλος περὶ κάτω.

Ἡ ΚΙΘΑΡΑ πωλεῖται στὴν αὐτὴν τιμὴν μὲ τὶς σκάρτες κλωστὲς πού ξεβάφουν καὶ ἔχουν λιγώτερα μέτρα. Στὴν ΚΙΘΑΡΑ εὐρίσκετε ὅτι χρώμα θελήσετε.

ΤΑ ΣΤΙΛΠΝΑ ΔΟΝΤΙΑ ΔΙΔΟΥΝ ΛΑΜΠΡΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

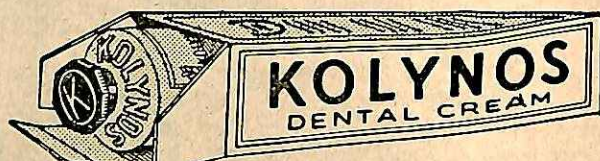

Με ΚΟΛΥΝΟΣ και σεις θα αποκτήσετε λαμπρό χαμόγελο.

Είναι τόσο εύκολο όταν χρησιμοποιήτε "ΚΟΛΥΝΟΣ", "Η ΚΟΛΥΝΟΣ", προσδίδει εις τὰ δόντια γοητείαν εύχριστον εις τὸ βλέμμα.

Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι ἡ "ΚΟΛΥΝΟΣ", εἶναι ἡ πλέον ἀποτελεσματική. Διαρκεῖ δύο φορές περισσότερον ἀπὸ τὰς ΚΟΙΝΕΣ ὀδοντοκρέμες, διότι χρησιμοποιεῖτε μόνον τὸ ἥμισυ τῆς ποσότητος ἀπὸ οἰανδήποτε ἄλλην. Δοκιμάσατε τὴν τεχνικὴν τῆς ξηρᾶς φέκτρας μὲ ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατοστόμετρον "ΚΟΛΥΝΟΣ". Θὰ ἐκπλαγῆτε ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα.

Ἐτιμήθη εἰς τὴν X καὶ XI Διεθνή Ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης μὲ Μέγα Βραβεῖον ἐκτὸς Συναγωνισμού.

ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ Α.Ε., ΟΔΟΣ ΣΚΟΥΛΕΝΙΟΥ 3 - ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΛΗΝΙΣ

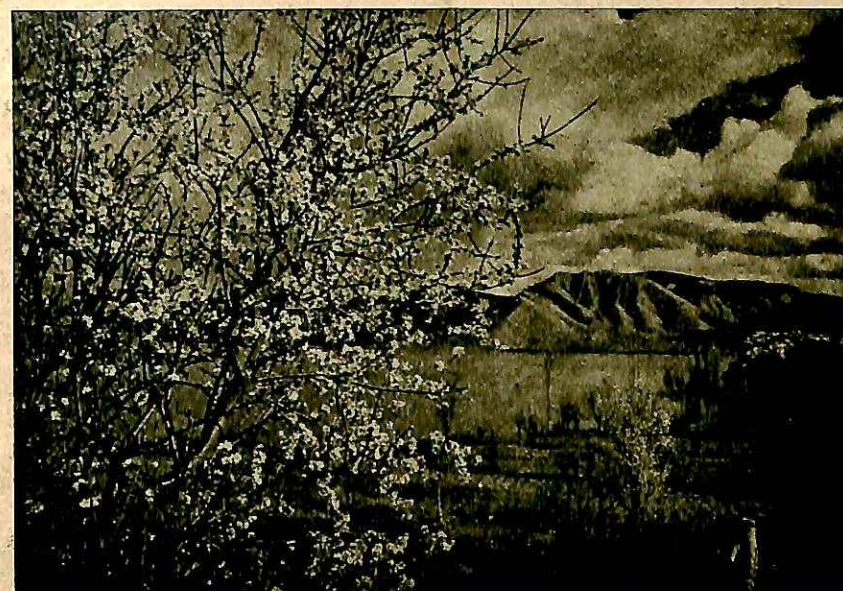
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ, 26

ΕΤΟΣ ΙΖ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΜΑΪΟΣ 1937

ΑΡΙΘ. 5

Ἀνοιξη στὴν Καστοριά.

Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

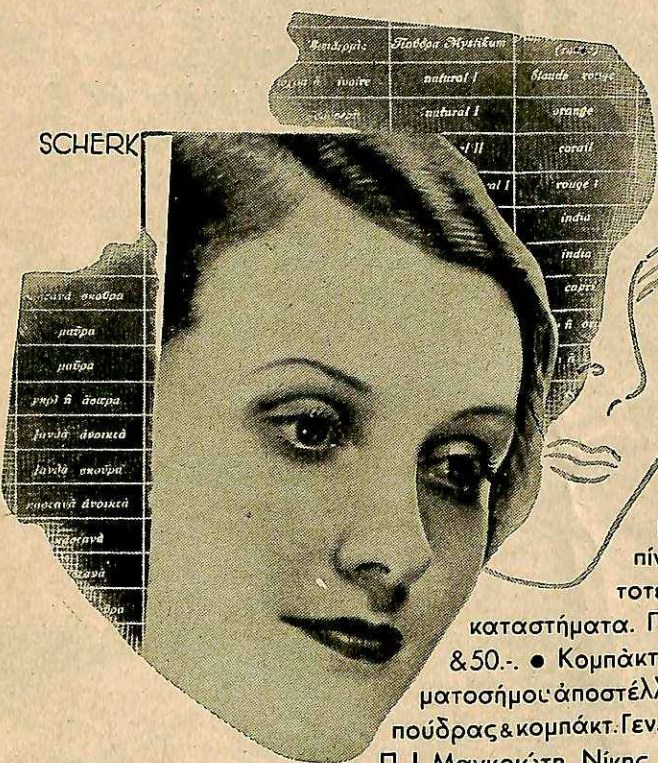
Καθαρώτατον ἥλιο ἐπρομηγοῦσε τῆς αὐγῆς τὸ δροσᾶτο ὕστερο ἀστέρι, σύγνεφο, καταχνιά δὲν ἀπερνοῦσε ἰ σὺρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη καὶ ἀπὸ κεῖ κνηνιμένο ἀργοφουσούσε τόσο γλυκὰ στὸ πρόσωπο ἰ ἀέρι, πὺν λὲς καὶ λέει μεσ' στῆς καρδιάς τὰ φύλλα γλυκειὰ ἢ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος μαυρίλα.

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες, ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι, ἐτοιμαστῆτε μέσα στὲς ἐκκλησιὰς τὲς δαφνοφόρες μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχίτη ἀνοίξετε ἀγκαλιὰς εἰρηνοφόρες ὁμπροστὰ στοὺς Ἀγίους, καὶ φιληθῆτε φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη, πέστε Χριστὸς ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφνες εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι, καὶ βρέφ' ὥραϊα στὴν ἀγκαλιὰ οἱ μανάδες γλυκόφωνα, κοιτώντας τὲς ζωγραφισμένες εἰκόνες ψάλλουν οἱ ψαλτάδες λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι. Ἀπὸ τὸ φῶς πὺν χύνουν οἱ λαμπάδες κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' ἰ ἀγιοκέρι, ὅπου κρατοῦνε οἱ Χριστιανοὶ στὸ χέρι.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

SCHERK

Ἐὰν θέλετε νὰ εἶθε ὡραία

χρησιμοποιεῖτε τὸ βελούδινο, αἰθέριο καὶ λεπτὰ ἀρωματισμένο κομπάκτ Μυστικουμ. Πρέπει ὅμως νὰ τὸ συνδυάζετε μὲ τὴν πούδρα Μυστικουμ, σύμφωνα μὲ τὸν πίνακα τοῦ Scherk. Μόνον ἐτσι θ' ἀρέσετε πάντοτε. Ὁ πίναξ τοῦ Σερκ εὐρίσκεται εἰς ὅλα τὰ

καταστήματα. Πούδρα Μυστικουμ σὲ κότυιὰ τῶν Δρ. 80.-

& 50.-. • Κομπάκτ Μυστικουμ Δρ. 40.-. • Ἐναντι 3δρ. γραμ-

ματοσήμου ἀποστέλλεται δειγμα

πούδρας & κομπάκτ. Γεν. Ἀντ. Οἶκος

Π. Ι. Μαγκριώτη, Νίκης 10, Ἀθῆναι

**πούδρα
Mystikum**

ΚΟΜΠΑΚΤ ΜΥΣΤΙΚΟΥΜ (ROUGE)

ΠΑΡΚΕΤΙΝΗ ΛΑΜΒΟ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

Εἰρήνη

Ὅπως κάθε χρόνο κ' ἐφέτος τὸ ραδιόφωνο θὰ μεταδώσῃ στὰ παιδιὰ ὅλου τοῦ κόσμου τὸ χαιρετισμὸ τῶν παιδιῶν τῆς Οὐαλλίας πού στέλνουν τῇ 18 Μαΐου (ἡμέρα τῆς καλῆς θελήσεως) εἰς ἀνάμνησιν τῆς πρώτης ἐπιτήμου συνδιασκέψεως πού ἔγινε στὴ Χάγη τὸ 1899 γιὰ τὴν εἰρηνικὴ τακτοποίησιν τῶν διαφορῶν πού εἶχαν μεταξὺ τους τὰ διάφορα κράτη.

Ὁ χαιρετισμὸς αὐτὸς ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἀγόρια καὶ κορίτσια σ' ὅλες τὶς χώρες τῆς γῆς!

Ἐμεῖς τ' ἀγόρια καὶ κορίτσια τῆς Οὐαλλίας σὰς στέλνομε καὶ πάλι τὸ χαιρετισμὸ μας τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς χαρᾶς.

Μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, πού ἔχει τόσο πολλὰ βάσανα κ' ἀγῶνες, μᾶς δίνει χαρὰ ἡ σκέψη πὺς τὴν ἡμέρ' αὐτὴ τῆς καλῆς θελήσεως θὰ γεμίσῃ ἡ ἀτμόσφαιρα ἀπὸ εὐχῆς πού στέλνουν ἀναμεταξύ τους τὰ παιδιὰ ἀπὸ χώρα σὲ χώρα καὶ πὺς πάνω ἀπ' τὶς ἐφτὰ θάλασσες καὶ τὶς πέντε Ἡπείρους ἡ Νεότης προσκαλεῖ τὴ Νεότητα νὰ ζήσει γιὰ τὴν εἰρήνην.

Χαιρόμαστε ἐπίσης, γιατί σὲ τόσο πολλὰς χώρες ἐξέχουσες προσωπικότητες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, χωρὶς ν' ἀπελπίζωνται προσκαλοῦν τοὺς λαοὺς νὰ ξαναχτίσουν τὰ τεῖχη τῆς εἰρήνης. Μὲ τὴν πίστι καὶ τὴ σταθερὴ θέλησιν θὰ τὸ κατορθώσουν. Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνη. Ἀς τὸ φωνάξωμε σ' ὅλο τὸν κόσμον.

Αὐτὴ τὴ μέρα τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτῆς χρονιᾶς ἄς ἀφοσιωθοῦμε ὅλοι μαζί στὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἐπιστήμη μᾶς ἔκαμε γείτονες.

Ἡ καλὴ θέλησιν ἄς μᾶς διατηρήσῃ φίλους.

Τὸ δράμα τῆς ἐποχῆς μας

Ἀπὸ τὰ βάθρ' τῆς ἀβύσσου

Τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ G. Duhamel

Ἀναδημοσιεύομε ἀπὸ τὸ «Ἐλεύθερο Βῆμα» τὸ ἄρθρον αὐτὸ τοῦ Γ. Ντυαμέλ γιατί νομίζομεν ὅτι ἐκφράζει ὅλα τὰ αἰσθήματα κάθε σκεπτομένου ἀνθρώπου. Ὅσες ἀναγνώστριες τῆς Ἑλληνίδος κατὰ τύχην τὸχουν διαβάσει, θὰ ξανασυγκινηθοῦν τώρα μὲ τὴ δευτέρην ἀνάγνωσίν του. Ὅσες πάλι δὲν τὸ διάβασαν θὰ

κερδίσουν μία πονεμένη καὶ πικρὴ ἀπόλαυση τόσο δυστυχῶς σπάνια στὴν ἐποχὴ μας.

«Τὸ γραφεῖόν μου εἶναι σκεπασμένον μὲ φρικτὲς εἰκόνες: φωτογρ. φίες ἀπὸ τὴν βασανισμένην Ἰσπανίαν. Ἐνόμιζα ὅτι εἶχα ἰδῆ, κατὰ τὸν πόλεμον, ὅ,τι ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ τὸ πιὸ θλιβερόν, τὸ πιὸ ἀσχημὸν, τὸ πιὸ πένθιμον, τὸ πιὸ παράλογον. Ἀλλοῖμονον! Δὲν τὰ εἶχα ἰδῆ ὅλα. Εἴχαμεν συνηθίσῃ μὲ τοὺς μῆνες καὶ μὲ τὰ χρόνια νὰ ἐπιδένωμεν, νὰ περιποιούμεθα ἀνθρώπους, πρὸ παντὸς τοὺς νέους ἄνδρες. Καμμιά φορὰ μᾶς ἔφερναν καμμιά γρηά, κομματιασμένη, κατατασκασιμένη, σὰν ἄθλιον σκιαχτρο. Καμμιά φορὰ πάλιν ἦσαν δύο ἢ τρία παιδιὰ, τυλιγμένα μέσα σὲ μιὰ κουβέρτα, σὰν ἄρρωστα γατάκια. Ἡ αἰμορραγία τὰ εἶχε κάνει ἄσπρα σὰν πανί. Τὰ ἐπέρναμεν καὶ τὰ ἐβάζαμεν, τρομαγμένα καὶ παραχαλισμένα, εἰς τὸ χειρουργικὸν τραπέζι. Ἦσαν τυχαῖοι μάρτυρες. Τὸ ἀληθινὸ παιγνίδι ἦταν νὰ ἀκρωτηριάζωνται, νὰ κομματιάζωνται, νὰ σκοτώνονται μόνον ἰσχυροὶ καὶ τέλειοι ἄνδρες. Εἰς τὰς κλινικάς καὶ τὰ νοσοκομεῖα ὅλου τοῦ κόσμου, προσεκτικοὶ σοφοὶ σκύβουν ἐπάνω ἀπὸ τὰς ἀκτίνας, γιὰ νὰ διακρίνουν τὰς σκιάς καὶ τὰ φῶτα εἰς τὰ ἀδύνατα στήθη. Οἱ πολιτισμένοι λαοί, ὅμως, ἐπὶ ποιῇ ἀσυγγνώστου ἀφροσύνης, κατασκευάζουν κατὰ ἑκατομμύρια τὰς ἀποκρουστικὰς προσωπίδας διὰ τὰ ἀσφυξιογόνα.

Ὅταν μοῦ συνέβαινε, εἰς τὰ νειῶτά μου, νὰ συλλογίζωμαι τὰ ἐγκλήματα τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, τὰς μιστὰς μεθόδους τῆς παλαιᾶς δικαιοσύνης μὲ τὰ βασανιστήρια, εὐχαριστοῦσα τὸν οὐρανὸν πού εἶχα γεννηθῇ «σὲ φωτισμένον αἰῶνα», γιατί αὐτὴ ἦτο ἡ προσφιλεῖς φράσις τῶν πατέρων μας. Τὴν ὥραν ὅμως πού γράφω αὐτὰς τὰς γραμμάς, εἰς τὴν Μόσχαν τεματίζεται μιὰ νέα πολιτικὴ δίκη. Ἀλλοτε, ὁ Γαλιλαῖος ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ γονυκλινῆς, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς πυρᾶς, ὅτι ἡ γῆ δὲν ἐστρέφετο. Οἱ κατηγορούμενοι τῆς Μόσχας ὁμολογοῦν πράγματα ὅχι ὀλιγότερον πελώρια καὶ μολαταῦτα δὲν θὰ γλυτώσουν, ὅπως ὁ Γαλιλαῖος. Ὁλος ὁ κόσμος σήμερον ἤμπορεῖ νὰ δηλώσῃ ὅτι ἡ γῆ γυρίζει ἢ ὅτι τὰ ζωϊκὰ καὶ φυτικὰ εἶδη μεταμορφώνονται... Οἱ ἄνθρωποι, καταδιώκονται, πιέζονται καὶ θανατώνονται δι' ἄλλους ἐντελῶς λόγους. Ὅσῳ ὅμως καταπιέζονται ἐξαναγκάζονται, ὑποχρεοῦνται, βασανίζονται, μαρτυροῦν καὶ εἰς τὸ τέλος σκοτώνονται, ὅπως εἰς τὰς χειροτέρας ἡμέρας τῆς ἱστορίας. Τὸ αἷτιον δὲν εἶναι ἴσως τὸ ἴδιον, ἢ βαρβαρότης δὲν εἶναι μικροτέρα. Δὲν ἐκάμαμεν οὔτε ἓνα βῆμα, ἢ πρόοδος εἶναι μιὰ ἀξιοθρήνητη αὐταπάτη. Οἱ ἄνθρωποι εὐρήκαν πάλιν μέσα βίας καὶ ἀντιποίνων, πού ἠθέλαμεν νὰ τὰ νομίζωμεν ξεχασμένα γιὰ πάντα. Συμβαίνει ἐνίοτε σὲ καμμιά χώρα, νὰ ἀφίνουν καμμιά φορὰ νὰ ξεφεύγῃ κανένα θῦμα τῶν, ἓνας σοφός, ἓνας συγγραφεύς, ἓνας πολιτικὸς ἀντίπαλος, φροντίζουν ὅμως νὰ κρατοῦν ὁμήρους. Πόσες φορὲς μοῦ συνέβη, ὅταν ἐδεχόμην τὰς

ἐκμυστηρεύσεις καὶ τὰ παράπονα κανενὸς σημαίνοντος ἐξορίστου, πόσες φορὲς μοῦ συνέβη νὰ τὸν ἀκούσω νὰ μοῦ λέγῃ ξαφνικὰ καὶ μὲ γουρλομένα μάτια καὶ μὲ στόμα πού ἔτρεμε: «Καὶ πρὸ παντὸς, σὰς καθικετεύω, οὔτε λέξι ἀπ' ὅλα αὐτά. Μὴν ἐπαναλάβετε ποτὲ ὅ,τι σὰς διηγήθηκα. Ἡ γυναῖκα μου εἶναι ἀκόμα ἐκεῖ. Μοῦ ἐκράτησιν ἐπίσης καὶ τὰ παιδιὰ μου. Καὶ θὰ τὰ θυσιάσουν, χωρὶς οἶκτον, σὰς διαβεβαιῶ».

Τὸ πνεῦμα, ἐμπρὸς εἰς τὰς φρικταλεότητες αὐτὰς κολουριάζεται καὶ ἀρνείται τὴν ὑπαρξίν του.

Ἐ, λοιπόν, ὅχι! Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀπαίσια καὶ ἀνεξιλέωτα. Ἡμεῖς οἱ ὅποιοι ἐγεννήθημεν εἰς τὸ τέλος τοῦ περασμένου αἰῶνος, ἐγνωρίσαμεν ἄλλους καιροὺς καὶ πρὸ παντὸς εἴχαμεν ἐλπίδας, ναί, ἀφελεῖς ἐλπίδας, τὰς ὁποίας ὁ κόσμος σήμερον διαψεύδει, ποδοπατεῖ καὶ πετᾷ εἰς τὴν λάσπην. Ἐνῶ ὀμιλοῦσα μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Βαλερὺ δι' ὅλα αὐτὰ τὰ πένθιμα πράγματα, ἐκοκκίνισεν ἀπότομα καὶ ἐφώνησε: «Προτιμῶ νὰ πεθάνω!» Ἀγαπητέ μου Βαλερὺ, ὅχι! Ἐχομεν παιδιὰ, πού πρέπει νὰ τὰ συνοδεύσωμεν εἰς τὸν ἐπικίνδυνον δρόμον τους, παιδιὰ τῶν ἐποίων θὰ παρᾶσθι ἀνάγκη, ἴσως, μίαν ἡμέραν, νὰ συμμερισθῶμεν τὰς δοκιμασίας καὶ τοὺς πόνους, πού θὰ γίνουν γρήγορα οἱ μεγάλοι καὶ σκληροὶ πόνοι μας. Δὲν ἐτελειώσαμεν.

Αἰσθάνομαι ὅτι, ὅπως εἰς τὸν καιρὸν τῶν χειροτέρων δυστυχιῶν τῆς, ἢ ἀνθρωπότης, ἀπὸ τὰ βάθρ' τῆς ἀβύσσου, θὰ ξαναρχίσῃ νὰ καλῇ τὸν Μεσσίαν. Ἀς ἔλθῃ! Καὶ ἀφοῦ οἱ λόγοι ἐλέους ἔχουν κάποτε ἤδη λεχθῇ, ἄς κατορθώσῃ νὰ ξαναδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν θαυμασίαν δυνάμιν των. Ἀς κατορθώσῃ νὰ τοὺς κάμῃ ν' ἀκουσθοῦν μέσα ἀπὸ αὐτὸν τὸν βάρβαρον πάταγον, ὅπου πάντως δὲν δεχόμεθα ν' ἀφήσωμεν τὸν κόσμον μας νὰ ἐξοντωθῇ.

GEORGES DUHAMEL

Χωρισμός

Θάλασσα πικροκυματοῦσα
πῆρες τὰ μάτια π' ἀγαποῦσα...
Καὶ καθὼς φεύγει τὸ κοράβι
τρανὴ φωτιά μέσα μου ἀνάβει
Καὶ μόνο βλέπω στὸ ἀχνοδεῖλι
πού ἀργοσαλεύει ἓνα μαντῆλι
σιγὰ κ' ἀνάλαφρα σὰ χάδι
—τρανοῦ καύμου, μικρὸ σημάδι.

Σκυφτῇ, στεκάμενη στὴν ἀκρῆ
ομίγῳ στὸ κῆμα σου τὰ δάκρυα.
Θάλασσα πικροκυματοῦσα
πῆρες τὰ μάτια π' ἀγαποῦσα

Στὸ περιγιάλι ὀρθή, μονάχη,
βουβοὶ μὲ τριγυρίζουν βράχοι...

ΔΙΑΛΕΚΤΗ ΖΕΥΓΩΛΗ

Φιλολογικὲς Λεξίδες

Πρώτη Συνέντευξη

John Galsworthy

Περπατῶντας μιὰ μέρα στὸ πάρκο τοῦ Κένσιγκτον, πέρασα κί' ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου εἶναι τὸ κιόσκι τοῦ τσαγιοῦ καὶ κάθησα σὲ μιὰν ἡσυχὴ πλευρά, ἐκεῖ πού δὲ συνηθᾷ νὰ κάθεται ὁ καλὸς κόσμος. Τὰ τρυφερά, ἀνοιχτοπράσινα φυλλαράκια τρεμουλλιαζαν στ' ἀεράκι πού φυσοῦσε πότε, πότε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ γυμνά κλωνάρια τῶν δέντρων. Σπουργίτες καὶ περιστέρια ἔφαχναν νὰ βροῦν ψίχουλα στὸ χορτάρι. Οἱ καφετιὲς καρέκλες, τὰ στρογγυλά μαρμαρίνα τραπέζια καὶ μετ' ἀναποδογυρισμένα φλυτζάνια ἀπὸ χοντρή πορσελάνη καὶ οἱ ἔρημες ζαχαριέρες δὲ σοῦ κινούσαν τὴ διάθεσιν νὰ μοιραστῇς τὴ μοναξιά τους. Λιγὸστὰ μόνο τραπέζια ἦσαν πιασμένα. Ἐνα χλωμό, ἀδύνατο παιδάκι μὲ πολὺ μεγάλο ἄσπρο καπέλλο κάθονταν δίπλα σὲ μιὰ νοσοκόμα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, πού φαίνονταν νὰ συνώδευε μιὰ κυρία. Ἡ θλιμμένη μελαγχολικὴ ματιά τῆς μαρτυροῦσε μιὰ περασμένη ἀρρώστεια καὶ μιὰν ἀργὴ ἀνάρρωσιν.

Σ' ἓνα ἄλλο τραπέζι κάθονταν δυὸ κυρίες μὲ ὁμορφα ἡλιοκαμένα πρόσωπα — ἴσως Ἀμερικανίδες — καὶ πιὸ πέρα ἓνας χοντρός, ἡλικιωμένος, φαλακρός κύριος πού κάπνιζε. Κάποτε — κάποτε ἔφτανε ὡς ἐκεῖ, πέρα ἀπ' τὸ νερό, τὸ ξεφωνητὸ τῶν παγωνιῶν, λὲς κί' ἦταν μιὰ κραυγὴ τῆς ἀνοιξιᾶτικῆς τούτης μέρας.

Σὲ λίγον πέρασε, ἀργοπερπατῶντας καὶ παίζοντας μὲ τὸ μπαστούνι του, ἓνας κομποντυμένος νεαρός. Φοροῦσε γυαλιστερό ψηλὸ καπέλλο καὶ λουστρίνια παπούτσια. Τὸ πρόσωπό του ἦταν δροσερό, ἢ ματιά του εἶχε κάτι τι τὸ ζωηρό, τὸ τολμηρὸ μουστάκι του ἦταν μὲ τέχνη στριμμένο. Περπατοῦσε σὰν ἀθλητῆς μὲ καλογυμνασμένους μῦς καὶ κυττοῦσε γύρω του μὲ ἐπιδεικτικὴ ἀδιαφορία.

Μὰ κάτω ἀπὸ τὴν σιγουριά αὐτὴ πού ἠθέλε νὰ δείξῃ, διέβλεπα σὰ μιὰ πρόκλησιν, σὰ μιὰν ἀνησυχία, σὰ νὰ περιμενε κάτι. Ξαναπέρασε ἀκόμη μιὰ φορὰ καὶ τότε φάνηκε καθαρά πὺς ζητοῦσε κάποιον. Ὑστερα τὸν ἔχασα.

Σε λίγο ξαναφάνηκε, και τώρα ήτανε μαζί μ' ἐκείνην.

«Α! Τὶ νόστιμη κοπέλλα! Τὶ λεπτὸ μουτράκι, τὶ γλυκὰ ματάκια! Κοίταξαν ἓνα γύρω μὲ ἐπιδειχτική αὐτοπεποίθησι, σὰν νάθελαν — πῶς νὰ τὸ ποῦμε; — νὰ ὑπογραμμίσουν τὸ πόσο αὐτὴ ἡ συνέντευξη ἦταν δικαιολογημένη. Μὰ πίσω ἀπ' ὅλα αὐτὰ κρύβονταν μιὰ ἐλαφριά ταραχή ἀλλὰ καὶ μιὰ χαρούμενη ἂν καὶ ἀπαγορευμένη ἱκανοποίηση· καὶ πάλι ὁ φόβος μὴ τοὺς ἰδῇ κανεὶς.

Κι' ἐκεῖνος; Πόσο ἦτανε ἀλλαγμένος! Στὰ μάτια του, πού λίγο πρὶν κύταζαν μὲ τόση τόλμη, ἔβλεπες τώρα μιὰ ταπεινὴ ἔκστασι, μιάν ἀφοσίωσι καὶ λατρεία. Ἡ φαινομενικὴ ἀδιαφορία του εἶχε χαθῇ.

Κάθισαν σ' ἓνα τραπεζάκι ἀρκετὰ κοντὰ μὲ τὸ δικό του, πού φαίνονταν πῶς εἶχε γι' αὐτοὺς κάποια στρατηγικὴ σημασία. Δὲν ἄκουα τί ἔλεγαν, μποροῦσα ὅμως νὰ τοὺς παρατηρῶ καὶ ἤξερα πολὺ καλὰ, σὰν νὰ μοῦ τῶχαν πῆ, πῶς αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη τους κρυφὴ συνέντευξη, πού κανένας δὲν ἔπρεπε νὰ ἰδῇ ἢ μᾶλλον πού, κατὰ τὴ δική τους γνώμη, κανεὶς δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποψιαστῇ. Πρᾶγμα πολὺ διαφορετικόν.

Ἐμοιαζαν σὰ νάχανε πατήσει πέρα ἀπὸ τὸ καθιερωμένο ὄριο τοῦ συνηθισμένου. Θάτανε μιὰ στιγμὴ πού τὴν εἶχαν ἴσως προετοιμάσει μῆνες πρὶν: ἡ στιγμὴ τῆς πρώτης συνάντησής πού σὲ κάθε ἐρωτικῇ σχέσει παρουσιάζεται μιὰ καὶ μόνη φορὰ καὶ πού φανερώνει εὐκολὰ ὅλα τὰ καινούργια πού πρόκειται νὰ ἐπακολουθήσουν.

Τὰ μάτια καὶ τῶν δυσὼν διηγούνταν ὅλη τὴν ἱστορίαν. Τὰ δικά της περιφέρονταν προσεχτικὰ ὁλόγυρα καὶ κάθε τόσο μένανε καρφωμένα στὰ δικά του. Ἐκείνου προσπαθοῦσαν νὰ φανοῦν ἥρεμα καὶ θαρραλέα, ὡς τόσο ἔδειχναν μόνο μιάν ἀπόλυτη ἀφοσίωσι.

Γιὰ τὸν ψυχολόγο ἦτανε διασκεδαστικὸ νὰ παρακολουθῇ τὴ διαφορὰ τῆς γυναίκας καὶ τοῦ ἀνδρα. Ἐκείνη μέσα στὴν κρυφὴ της χαρὰ δὲν ξεχνοῦσε τὸν κόσμο γύρω της, πού ἀπὸ ἔνστιχτο λογάριάζε τὴ γνώμη του καὶ σὰ νὰ ὠμολογοῦσε πῶς ἔκαμνε κάτι τὶ τὸ ἄτοπο. Ἐκεῖνος ὅμως προσπαθοῦσε μόνο νὰ μὴ πέσι στὴν ἐκτίμησι τοῦ ἑαυτοῦ του, νὰ μὴ γίνῃ γελοῖος. Τώρα πού τὴν ἔβλε-

πε μέσα στὰ μάτια, εἶχε πετάξει μακριὰ του τὴν ὑπόληψιν πού εἶχε γιὰ τὸ τί θὰ πῇ ὁ κόσμος.

«Τὶ μὲ νοιάζει ὁ κόσμος!» θᾶλεγε μέσα του, ἐνῶ ἐκείνη δὲν ξεκολλοῦσε τὸ μάτι της ἀπὸ τὸν κόσμο, σὰν τὴ γάτα πού κυττᾷ τὸν σκύλο πού πάει νὰ τῆς ριχτῇ. Τῶξερε πῶς δὲν ἦταν φόβος νὰ φανῇ γελοῖα — ποτὲ μὲ κανένα τρόπο δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ γελοῖα! «Ὅταν οἱ ματιές τους ἀντάμωναν καὶ δὲν μποροῦσαν μὲ μιὰς νὰ χωριστοῦν, ἓνας πόθος σου φούσκωνε τὰ στήθεια σὰν τὴ λαχτάρα πού πλημμυρίζει τὴν καρδιά τὴν ἀνοιξή, ὅταν οἱ συκομόρες σὲ μεθοῦν μὲ τ' ἄρωμά τους.

Κ' ἔγιναν σκεπτικὸς. Ἡ ἀναπόφευκτη μοῖρα τοῦ ἔρωτα πού βλάσταινε τώρα δὲ σὰν τὰ δέντρα, τὸ δροσάτο αὐτὸ σήμερα μὲ τὴν μελλοντικὴ ἀνθισσὴ καὶ τὸν μοιραῖο μαρασμό, τᾶθλεπα καθαρά μπροστὰ μου μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς.

Νᾶταν ἄρα γε οἱ δυὸ αὐτοί, οἱ ξεχωριστοὶ ἄνθρωποι, πού θ' ἀποτελοῦσαν ἐξάρεση ἐπιβεβαιώνοντας ἔτσι τὸν κανόνα; «Ὁχι, δὲν ἦταν τέτοιοι. Στὸν ἔρωτά τους δὲν ἦταν παρὰ δυὸ κοινοὶ ἄνθρωποι, ἓνας ἄντρας καὶ μιὰ γυναίκα, ἄγνοί, δυνατοὶ καὶ νέοι, πού μέσα στὸ αἷμα τους εἶχαν τὴν ἀνοιξή — σὰν κάτι ψάρια πού σ' ὠρισμένη ἐποχὴ ἀνεβαίνουνε στὰ ποτάμια κι' ὕστερα ξαναγυρίζουν στὴ θάλασσα.

Καὶ τὴ μοῖρα τοῦ ζευγαριοῦ αὐτοῦ θὰ μπορούσες νὰ τὴ σταματήσῃς μὲ συμβουλές, μὲ νουθεσίες ἢ προφητείες ἄλλο τόσο, ὅσο καὶ τὴν ἀνοιξή πού ροβολοῦσε μὲ βῆμα σταθερὸ μέσα ἀπὸ βροχές καὶ ἀνεμοχάλαζο.

Καὶ σκεπτόμουν τί τοὺς περίμενε. Ἐκεῖνος θὰ βασανιζόταν μὲ τίς ὥρες τῆς ἀναμονῆς, μὲ τοὺς φόβους τῆς καρδιάς, μὲ τὴ μαρτυρικὴ σκέψη καὶ τὴν ἀβεβαιότητα γιατί νὰ μὴν ἔρχεται ἡ καλὴ του. Ἐκείνη πάλι θὰ παιδεύονταν μὲ τίς ὥρες τῆς ἀμφιβολίας: Μ' ἀγαπᾷ ἄρα γες ἀληθινά; Δὲν μπορεῖ νὰ μ' ἀγαπᾷ πραγματικά... Οἱ κρυφές τους συνάντησες, πού ἡ λάμψη τους σβύνει μόλις ὁ ἓνας τους συλλογιστῇ τὸ χωρισμό, ἔτσι πού σχεδὸν δὲν τίς χαίρονται. Καὶ ὕστερα αὐτὸς ὁ χωρισμός, οἱ ματιές πού πρέπει ν' ἀποσπαστοῦν, τὸ φοβερὸ κενὸ πού μένει στὴν καρδιά καὶ

πάλι ἡ καινούργια ἀναμονὴ πού ξαναρχίζει. Αὐτὴν τὴν περιμένουν οἱ κρυφές τρομάρες κι' οἱ χαρὲς τοῦ ταχυδρομείου σὰν ἔρθῃ ἡ συμφωνημένη ὥρα διανομῆς· οἱ διάφορες προφάσεις γιὰ νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ σπίτι, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ μυστικά της ὅλα, γιὰ νὰ εἶναι μόνη. Κι' ἐκεῖνος θὰ περιφέρεται κρυφὰ γύρω ἀπ' τὸ σπίτι της, τὸ σούρουπο, ὅταν τὰ φῶτα ἀνάβουν, γιὰ νὰ μαντέψῃ τί γίνεται μέσα καὶ θὰ νοιώθῃ νὰ τὸν περιχᾷ σὰν κρύος ἰδρὼς ἢ παραφροσύνῃ τῆς ζήλειας. Θὰ κάμνῃ γιὰ ὥρες ὁλόκληρες μακρινοὺς περιπάτους σὲ δρομάκια ἔρημα, γιὰ νὰ καταπνίξῃ τὴ ζήλειαν του. Ἐπειτα θ' ἀπομένῃ ξύπνιος σ' ἀτέλειωτες νυχτερινὲς νοσταλγικὲς ὥρες.

Καὶ τέλος οἱ στιγμές πού ἀναπόφευκτα θάρθουν: κρυφές ὥρες μέσα στὰ πυκνὰ φυλλώματα τοῦ δάσους — καὶ ἡ ἔκφρασι τοῦ προσώπου της στὸ γυρισμό — ἡ ἀπειλὴ τοῦ πῶς θὰ σκοτωθῇ γιὰ νὰ τὴ λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν παρουσίαν του — καὶ ὕστερα ἡ ὑπόσχεσι πού μὲ τόση δυσκολία τῆς τὴν ἀποσπᾷ — νὰ ξαναἰδωθοῦν μιὰ τελευταία φορὰ. Καὶ ἡ ἐπόμενη συνέντευξη, ἡ ἀτέλειωτη σειρά συνεντεύξεων. Ἡ φλογερὴ ἀνάτασι καὶ ἡ τέλεια χαλάρωσι — καὶ πάντα ν' ἀκομπανιάρῃ τὸ σκοπὸν αὐτὸ σὰν μιὰ ὑπόκρουσι, ἡ αἰώνια ἀμοιβαία ἀπάτη!

Καὶ ὕστερα σιγὰ-σιγὰ θὰ ψυχρανθοῦν — οἱ πρώτες προφάσεις — οἱ αἰώνιες προσπάθειες νὰ δικαιολογηθοῦν στὸν ἑαυτὸ τους· τὰ ψέματα πού θέλουν νὰ σκεπάσουν, τὰ ἐλαττώματα πού ἀνακαλύπτουν ὁ ἓνας στὸν ἄλλον. Οἱ ἐξευτελιστικοὶ ὅρκοι κι' οἱ διαβεβαιώσεις καὶ τέλος ἡ μέρα πού ἐκεῖνος ἢ ἐκείνη δὲ θάρθῃ...

Κι' ἔπειτα οἱ ἐπιστολές, τὸ ξανασμίξιμο καὶ τὸ ξαφνικὸ τέλος.

«Ὅλα αὐτὰ τᾶθλεπα τόσο καθάρια σὰ νᾶταν ταινία κινηματογραφικὴ. Σύγκαιρα ὅμως ἔβλεπα μὲ τὸ νοῦ μου πῶς τὰ χέρια τους εἶχαν ἐνωθῇ κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι, κι' οἱ πρῶτοι προγνωστικοὶ ὁραματισμοί μου σκόρπισαν. Ὅλη ἡ σοφία τοῦ κόσμου, ἡ πείρα καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ μαζί, τί ἦταν μπρὸς στὸ μοναδικὸ αὐτὸ χάδι!

Σηκώθηκα, κατέβηκα τὴ δεντροστοιχίαν τῶν καστανιῶν καὶ καθὼς ἔφευγα μὲ ἀκολουθοῦσαν οἱ κραγιές τῶν παγωνιῶν.

Μετάφρασις Ε. Ρ.

Ἀπρίλη!.. Ἀπρίλη!..

Ἀπρίλη!.. Ἀπρίλη!.. ὅλες τῆς κλεῖς τῆς χάρες, κι' ὅλα στᾶχει δοσμένα ἢ Γῇ ἀπ' τὰ λούλουδα, ὡς μὲ τὸ πρῶτο στᾶχυν...

Ὡς μὲ τὸν πρῶτον τὸν καρπὸ πού στὰ κλαδιά ἔχει δέσι, ὡς τὴν χαρὰ τῆς Ἀνοιξῆς, σὲ νειᾶς καρπερὴ μέση...

Τὸ πρῶτον νειὸ χαμόγελο, σ' ἐσένα ἔχει χάρισι, σ' ἐσένα τὸ πρωτόγνωρον τὸ ἐρωτικὸ μεθύσι...

Κι' ἐσύ, παιδί καλὸτυχο, στοῦ γάμου τὴν παστάδα, μ' ἀνθοὺς καὶ μύρα ἀσῆμωσες βουνά, πλαγιές, κοιλάδα....

Κι' ἦρθε ἡ Ἀγάπη κι' ἔγειρε, μὲς στὰ δικά σου χάδια, Ἀπρίλη!.. Ἀπρίλη!.. πού τὴν πᾶς στ' ἀπάνεμα τὰ βράδια;

Πού τὴν τραβᾷς, στῆς νερατζιάς τὰ μυρωμένα κλώνια;.. τί πλανευτᾶδες ἔστησες, τραγουδιστές τ' ἀηδόνια;....

Κι' ἂν ἔρθῃ πάλι ἡ χειμωνιά ἢ Ἀγάπη πού θὰ γύρῃ;.. Ἀπρίλη!.. Ἀπρίλη!.. γητευτή, στῆς Γῆς τὸ πανηγύρι!

Ἀς τὴν Ἀγάπην, μιὰ καρδιά νὰ βρῇ γιὰ νὰ φωλιάσῃ... Μὴν τὴν γητεύῃς πειὸ πολὺ, καὶ πειὰ δὲ σὲ ξεχάσῃ!..

Γ. ΑΝΝΙΝΟΣ

Τὸ παραμῦθι

Στὴ μικρὴ μου φίλῃ
Δένα Λαμπράκη

Πῶς ἀγαπᾷ τ' ὥραϊο τὸ παραμῦθι,
μὲς τὸ χειμῶνα, πλάγι στῇ φωτιά,
σὰν τριῖζει ἀπ' ὅξω ἡ γυμνωμένη ἰτιά
καὶ τ' οὐρανοῦ μαυρίζουνε τὰ βύθη...

«Πές το γιατί!» Καὶ πότε πού τ' ἀνοήθῃ;
Πέφτει πλατεῖα βορρῆς σταλαματιά...

Πῶς ἀγαπᾷ τ' ὥραϊο τὸ παραμῦθι,
μὲς τὸ χειμῶνα, πλάγι στῇ φωτιά!

Βροντᾷ!.. Μὴν εἶν' ὁ δράκος πού βουχῇθῃ
στὴ μαύρη, στοιχειωμένη ρεματιά;
Μὴν εἶναι πού μ' αἰφνίδια ἀποκοιτᾷ
χτύπησε ὁ νῦξ τὸν γίγαντα σὺν στήθῃ;...

Πῶς ἀγαπᾷ τ' ὥραϊο τὸ παραμῦθι!

Χ. Δ.

Μικρομάννα

«Ποιός μου τῶπεν ἄσκημο
τοῦτο τὸ θαμάσκηνο;
Ποιός μου τῶπεν ἄσκημο;
Κι' ἄρχισε τὸ κλάψιμο.
Νάνι τοῦ ρήγα τὸ παιδί...».

Καὶ ἡ φωνή της πνίγεται μέσα στὰ δάκρυα, πὺν δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ περισσότερο, γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ σὲ λίγο τὸ ἀπελπισμένο νανούρισμά της, ὅταν τὸ παιδί μὲ τὶς φωνές του τὴν ἀναγκάσῃ καὶ πάλι.

Εἴκοσι χρόνων κοπέλλα, ἡ Φιλιώ, πάνω στὴν ἀκμή καὶ τὴν ὡμορφιά της, χάνεται τώρα, — δυὸ χρόνων ἡμέρες, — μ' αὐτὸ τὸ παιδί, πὺν γιὰ τὶς ἀμαρτίες τους, ὅπως λέει κι' ὁ πατέρας της, τοὺς ἔστειλε ὁ Θεός.

Μαύρη κι' ἄραχλη ἦταν ἡ μοῖρά της. Ὑστερα ἀπὸ τῶσων χρόνων ἀγάπη, μὲ τὸν Γιαννάκη, τὸ ἀρχοντόπουλο τῆς κυρὰ - Γιάννενας τὸν μοναχογιό, μόλις πρὶν κλείσῃ καλὰ-καλὰ τὰ δεκάξη, παντρετῆκανε, νὰ χαρῇ κι' αὐτὴ λιγάκι, καὶ νὰ κλείσουν καὶ τὰ στόματα τοῦ χωριοῦ. Καὶ πρὶν περάσῃ ἕνας χρόνος ὁ ἀντρας της, τὸ καμάρι της, ἄρχισε νὰ χλωμιάζῃ καὶ ν' ἀδυνατίζῃ, κι' ἔπεσε στὸ κρεβάτι γιὰ νὰ μὴ ξανασηκωθῇ πιά...

Στὴν ἀρχὴ πέσανε μὲ τὰ ξόρκια καὶ τὶς γιάτρισσες νὰ τὸ γιαιτρέψουν τὸ παιδί. Φῶς φανερό, πὺν οἱ ἔχτροι τοῦ τὸν εἶχανε ματιάσει καὶ μαγέψει.

Ὅλα ὁμως πῆγαιναν χαμένα! Κι' ὁ Γιαννάκης μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἔλυωνε καὶ χάνουνταν.

Κι' οἱ γιατροί, πὺν φώναξαν στὸ τέλος — σὰν ἀπελπίστηκαν ἀπ' τὰ ξόρκια καὶ τὰ μαγικά — τὴν ἴδια ἀπόφασι θγάλανε:

«Δὲν ἔχει γιαιτριά!», γιὰτὶ ἦταν, λέει, ἄργα σὰν τοὺς φώναξαν κι' ἡ ἀρρώστεια εἶχε πολὺ προχωρήσει.

Κι' ἡ Φιλιώ βρέθηκε, δυὸ χρόνια ὕστερα ἀπ' τὸ γάμο της, χήρα μ' ἕνα μωρὸ ἀσαράντιστο στὴν ἀγκαλιά.

Τὰ κλάματα κι' ἡ ἀπελπίσιό της στὴν ἀρχὴ ἦταν κάτι ἀφάνταστο. Οὔτε τὸ παιδί της δὲν ἤθελε νὰ δῇ. Οὔτε νὰ βυζάξῃ δὲν τ' ἄφινε. Ἰσως κι' αὐτὸ τὸ γάλα της τὸ φαρμακωμένο ἀπ' τὰ δάκρυα, νὰ στάθηκε ἡ αἰτία, πὺν ποτὲ δὲν μπόρεσε νὰ πάρῃ ἀπάνω του. Κι' ἀντὶ

νὰ μεγαλώνῃ, τόσο καὶ χειρότερα ζάρωνε καὶ σοφρῶνε, ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, ὅσα κι' ἂν τοῦκαναν, ὅλα ἄδικα πῆγαιναν.

Κόντευε τώρα δυὸ χρονῶ, κι' οὔτε ἕξῃ μηνῶ δὲν τῶλεγε. Κι' ὅσο τῶθλεπε ἡ φτωχὴ Φιλίτσα τόσο καὶ περισσότερο τῆς ἀναθε ὁ καὺμός!

Μεγάλῃ Παρασκευῇ σήμερα, ὅλος ὁ κόσμος στὶς ἐκκλησίες. Καὶ μόνο κείνη κλεισμένη μέσα μὲ τὸ μωρὸ της, νὰ τὸ νανουρίζῃ καὶ νὰ τὸ κανακεύῃ.

Ἀπ' τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα τῆς ἐρχότανε οἱ μυρωδιές ἀπ' τὶς βιόλες καὶ τὶς πασχαλιές, καὶ τὶς λεμονιές. Τὸ περιθόλι μοσκομύριζε ὁλοάνθιστο. Κάτω στὴ ρεματιά τ' ἀηδόνια μεθυσμένα χαλοῦσαν τὸν κόσμο μὲ τὰ κελαηδίσματά τους.

Ἡ ἐκκλησιά, ἡ Παναγίτσα, λίγο παρὰ πάνω, στὸ ψήλωμα, ὁλάνοιχτη μὲ τὰ καντήλια καὶ τὰ κεριὰ καὶ τοὺς πολυελαίους ἀναμμένους, φάνταζε φωτοπεριχυμένη, καὶ βούιζε ἀπ' τὸν κόσμο καὶ τὶς ψαλμωδίες. Τὰ παλληκάρια στολισμένα μὲ τὰ καλὰ τους καὶ μὲ τὶς λαμπάδες στὸ χέρι, ἔστεκαν ἀπ' ὄξω περιμένοντας νὰ βγῇ ὁ Ἐπιτάφιος καὶ κρυφοκουθέντιαζαν, κυττάζοντας μὲ τρόπο τὰ κορίτσια μαζεμένα ἀπ' τὴν ἀντίθετη μεριά μέσα στὴν ἐκκλησιά.

Ἡ Φιλιώ — καθὼς περπατοῦσε ἀπάνω-κάτω μὲ τὸ μωρὸ στὴν ἀγκαλιά, τραγουδώντας γιὰ νὰ τὸ μερώσῃ — τῶθλεπε κι' ἀναστενάζε. Δὲν ἦτανε τάχα κι' αὐτὴ ποτὲ κορίτσι ξένοιαστο, μὲ τὴν καρδιά χαρούμενη σὰν κι' αὐτὲς στὸν Ἐπιτάφιο; Σὰν ψέματα τῆς φαίνονταν πὺν χάθηκαν κείνα τὰ χρόνια!

Στάθηκε λίγο κυττάζοντας κατὰ τὴν ἐκκλησιά. Νά, τώρα ἄρχισε ἡ τελευταία στάσις. Οἱ χωριανοὶ μὲ τὶς λαμπάδες ἀναμμένες ἔβγαιναν σιγά-σιγά, τὰ παιδιὰ μὲ τὶς τρακατροῦκες χάλαγαν τὸν κόσμο.

Φοσοτ! ἡ πρώτη ρουκέτα πετάχτηκε στὸ σκοτεινὸ οὐρανὸ καὶ σκόρπισε σ' ἕνα σωρὸ ἀστράκια πράσινα καὶ κόκκινα. Ἡ Φιλιώ κύτταξε κατὰ πάνω, καὶ τὸ παιδί σῶπασε λιγάκι, κι' ἔκλεισε τὰ μάτια του σὰν νὰ φοβήθηκε.

Νά τῶπαιρνε ὁ ὕπνος πιά! Νὰ κοιμώτανε κι' αὐτὸ λιγάκι, νὰ ἡσυχάσῃ κι' αὐτὴ μιὰ στάλα!

Τὸ κούνησε λίγο ἀκόμα στὰ χέρια της, σῶπαίνοντας λίγο-λίγο τὸ νανούρι-

σμα, καὶ σιγοπερπατώντας μὴν τὸ ξυπνήσῃ, μπῆκε μέσα καὶ τ' ἀκούμπησε στὸ σκαφίδι του.

Οἱ ψαλμωδίες ἀκούγονταν καθαρῶτερα τώρα, εἶχαν φτάσει κι' ὅλας στὴν ἀρχὴ τοῦ μεγάλου δρόμου. Σταματήσανε μπρὸς στὸ Δημαρχεῖο κι' ἄρχισαν νὰ λένε τὴ δέησι.

Τὰ παλληκάρια, μὲ τεντωμένα τὰ χέρια — τρέμοντας ἀπ' τὴν προσπάθεια καὶ τὸ βάρος — σήκωναν ὅσο πιὸ ψηλὰ μπορούσαν τὸ κουβούκλιο μὲ τὸ ἅγιο τοῦ Χριστοῦ σῶμα. Λὲς κι' ἤθελαν νὰ τὸ πλησιάσουν στὸν οὐρανὸ, νὰ τὸ φέρουν ἀπάνω ἀπ' τὸν κόσμο, τίποτα ἀπ' τὴ γῆ νὰ μὴν τ' ἀγγίξῃ.

Βαρκούλα στολισμένη μὲ χίλια φῶτα καὶ μ' ὅλα τῶν λουλουδιῶν τὰ μῦρα καὶ τὰ χρώματα, πὺν ταξιδεύει μέσ' στὴ νύχτα μὲ τὶς ψυχὲς ὅσων ἔφυγαν στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ τὶς φέρῃ, μαζί μὲ τὸ σῶμα τοῦ θεοῦ Λυτρωτῆ.

Ἐτσι φαίνονταν στὴ Φιλίτσα, καθὼς τῶθλεπε νὰ γέρνῃ πότε ἀπὸ δῶ καὶ πότε ἀπὸ κεί, μετέωρο, ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ γῆς.

Τὰ ξεφτέρια ξεκίνησαν πάλι. Ἡ δέησι τελείωσε. Πῆραν τὸ δρόμο κάτω. Σὲ λίγο θάφταναν ἔξω ἀπ' τὸ σπῆτι τῆς Φιλίως. Ἐπλησίαζαν. Ἡ καμαρούλα τῆς ἄρχισε νὰ φωτίζεται ἀπ' τὰ βεγγαλικά.

Ἀχ! Τὶ ὠραία πὺν ἦταν! Τὰ μάτια τῆς βούρκωσαν. Θυμᾶται τὴν πρώτη χρονιά σὰν παντρετῆκε — τὴ μόνη ἀληθινὰ εὐτυχισμένη χρονιά τῆς βασανισμένης ζωῆς της — εἶχανε πάει ὡς τὴν Χαλκίδα γιὰ κάτι δουλειές, καὶ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ της εἶδε νὰ καίνε πυροτεχνήματα στὸ πανηγύρι.

Καὶ τί δὲν εἶδαν τὰ μάτια της σὲ κείνο τὸ ταξειδί! Καὶ πόσα ὄνειρα καὶ σχέδια δὲν ἔκαναν μαζί μὲ τὸν συχωρεμένο της!

Νὰ πουλήσουν ἕνα-δυὸ χτήματα στὸ νησί καὶ νὰ πᾶνε στὴ Χαλκίδα, ν' ἀγοράσουν ἕνα σπιτάκι καὶ ν' ἀνοίξῃ ὁ Γιαννάκης κανένα κουτοσμάγαζο, νὰ πουλῇ τοῦ νησιοῦ τὰ πράγματα. Καὶ κάθε καλοκαίρι νᾶρχωνται πάλι στὸ νησί, νὰ βλέπουν τὰ χτήματα, νὰ παίρνουν τὸν καρπὸ, νὰ ζήσουν κι' αὐτοὶ σὰν ἄνθρωποι...

Δύστυχη Φιλίτσα! Δὲν πρόφτασαν νὰ γυρίσουν καλὰ-καλὰ καὶ ἀνήμερα τῆς Παναγίας, τὸ Δεκαπενταύγουστο, στὸ

μεγάλον πανηγύρι, ὁ Γιαννάκης τῆς πῆρε τὸ κρύο κι' ἔπεσε στὸ στῶμα, γιὰ νὰ μὴ ξανασηκωθῇ!

Τὸ παιδί ἀκούσθηκε σὰ νὰ βόγγηξε στὸ σκαφίδάκι του. Καὶ ξεχνώντας πάλι τὰ περασμένα, γιὰ νὰ δοθῇ ὅλη στὴν τωρινὴ ἔννοια τοῦ μωροῦ της — ἡ Φιλιώ πῆγε νὰ τὸ κουνήσῃ λιγάκι, νὰ μὴν ξυπνήσῃ.

Σκάλισε τὴ φωτιά στὸ τζάκι, ἔβγαλε δυὸ κάρθουνα, τῶθαλε στὸ θυμιατὸ καὶ μὲ τὸ κερὶ τῆς στὸ ἄλλο χέρι βγῆκε στὸ περιβολάκι κι' ἀπὸ κεί στὴν ἐξώπορτα, τὴν ὥρα ἰσα-ἰσα πὺν ὁ Ἐπιτάφιος ἔφτανε. Κόλλησε τὸ κερὶ στὸ πεζούλι, κι' ἄρχισε νὰ θυμιάζῃ καὶ νὰ σταυροκοπιέται μουντουρίζοντας:

— Κύριε, ἐλέησον! Βόθηα, Χριστέ μου καὶ μένα τὴν ἀμαρτωλή!..

— Ἐ; Ἡ χήρα ἡ Φιλιώ! Στὴν πόρτα τῆς βγῆκε κι' αὐτὴ!.. Πάει, ἄσπρισε ὁ Χάρος! Ἀκόμα ὁ ἀντρας τῆς φωνάζει, κι' αὐτὴ γυρίζει στὸν Ἐπιτάφιο!..

— Χάλασε ὁ κόσμος! Τὶ θὰ δοῦν ἀκόμα τὰ μάτια μας, μωρή! Ἀλλοὶ σὲ κείνον πὺν τὸν σκεπάζει ἡ πλάκα!.. Κακόμοιρε Γιαννάκη!.. Ἀν δὲν εἶχε καὶ κείνο τὸ καμπούρικο, τὸ σημειωμένο τὸ παιδί, θάταν καὶ παντρεμένη!..

Καὶ κατεβάζοντας τὸ μαντήλι ὡς τὰ μάτια — γιὰ νὰ μὴ τὴν καλησπερίσουν καθὼς περνοῦσαν — οἱ δυὸ ξαδέρφες τοῦ Γιαννάκη, οἱ γεροντοκόρες, ἡ Ἀμέρσα κι' ἡ Καλή, περάσανε φαρμακωμένες κι' ἀλύγιστες.

Ἡ Φιλιώ — μπρὸς στὴν ἀνέλπιστη προσβολὴ πὺν τῆς ἔγινε — στάθηκε λιγάκι, ἀναποφάσιστη. Νόμιζε πὺν ὅλοι τὴ δείχνανε μὲ τὸ δάχτυλο, καὶ στὰ πρόσωπά τους τῆς φαίνονταν πὺν διάβαζε τὴν καταφρόνησι γιὰ τὸ ἀνόητο καὶ ἄπρεπο φέρισμό της.

Κατέβασε τὸ κεφάλι καὶ ξεχνώντας τὸ κερὶ τῆς ἀναμμένο, μπῆκε μέσα, σπρώχνοντας βιαστικὰ τὸ πορτάκι. Δάκρυα καυτερὰ ἀνέβαιναν στὰ μάτια της.

Δὲν τὴν ἄξιζε, ὅχι, δὲν τὴν ἄξιζε αὐτὴ ἡ προσβολή... Γιατί, δηλαδὴ; Ἀν ἔβγῃκε στὴν πόρτα τῆς σὰ χριστιανὴ νὰ θυμιάσῃ τὸν Ἐπιτάφιο, καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸ Χριστὸ γιὰ τ' ὀρφανὸ της, ἔκανε κανένα κακό; Γιατί ἔχει ὁ κόσμος αὐτὴ τὴν κακία μαζί της;

Κι' ὁμως... Καλὰ τῆς ἔλεγε ἡ φτωχὴ ἡ μάννα της σὰν τῆς εἶπε τὸ σκοπὸ της.

Τι τῆς ἦρθε νὰ κάνῃ τοῦ κεφαλιοῦ τῆς; Γιατί νὰ μὴν τὴν ἀκούσῃ; Τι τὴν ἔσπρωξε νὰ κάνῃ αὐτὸ τὸ κίνημα;

Καλὰ κάνανε πού δὲν τὴ χαιρετίσανε οἱ ξαδέρφες τοῦ Γιαννάκη. Τώρα τὸ καταλάβαινε. Στ' ἀλήθεια, δὲν ξανακούστηκε τέτοια ἀδιαντροπία στὸ νησί!

Κι' ἄμα τὸ μάθη ἡ πεθερά τῆς, τι ἔχει νὰ τῆς ψάλλῃ, καὶ μὲ τὸ δίκιο τῆς! Θάρρῃ πάλι νὰ λύσῃ τὰ μαλλιά τῆς καὶ νὰ τὴν καταραστῇ, σὰν τὴν ἄλλῃ τὴ φορὰ ποῦθελε νὰ πάρῃ τὸ παιδί τῆς τὸ ἄρρωστο καὶ νὰ τὸ πᾶῃ στὴ Χαλκίδα στοὺς γιατροὺς μαζί μὲ τὴ μάννα τῆς! Πρὶν χρονίση καλὰ-καλὰ ὁ ἄντρας τῆς, χήρα γυναικίκα, πού ξανακούστηκαν αὐτὲς οἱ μπομπές;

Κι' ἡ πεθερά, φωνάζοντας καὶ σκίζοντας τὰ στήθια τῆς, πῆρε τὸ δρόμο νὰ πᾶῃ στὸ νεκροταφεῖο, στὸν τάφο τοῦ παιδιοῦ τῆς, νὰ πῇ στὸ γυιόκα τῆς μονάχη τῆς τὴν προσβολὴ πού τοῦ γίνονταν ἀπ' τὴν ξεδιάντροπὴ τὴ γυναῖκα του.

Ὅλο τὸ χωριὸ βούϊξε τότες ἀπ' τὰ μοιρολόγια καὶ τὶς κατάρες τῆς, κι' ὅλοι βγήκαν στοὺς δρόμους, καθὼς τὴν ἀκούγαν νὰ περνᾷ, καὶ τὴν ἔπαιρναν τὸ κατόπι ἄλλοι γελώντας κι' ἄλλοι κλαίοντας. Τι ἦταν κείνο τὸ ρεζίλικι κι' ἡ τρομάρα! Πῶς τὰ ξέχασε ἡ Φιλιά; Πῶς ἀποκότισε νὰ ξαναφανερωθῇ στὸν κόσμο ὕστερα ἀπ' τὸ σούσουρο κείνο; Τι θάκουγε πάλι αὖριο; Μὲ τὴν Ἀνάστασι ὅλοι τὴν κουθέντα τῆς θὰ εἶχανε! Τι νὰ κάνῃ; Πού νὰ πᾶγῃ νὰ κρυφτῇ;

— Μωρὴ Φιλιά, πού εἶσαι μωρή;... Τώρα ξέρ'ς νὰ κάθῃσαι στὰ σκοτ'νά; Τόσην ὥρα στὶς ροῦγες μ' γύριζες!..

Κι' ἡ πόρτα τοῦ περιβολιοῦ ἀνοιξε μὲ δύναμι καὶ θυμωμένοι, κατασυγχυσμένοι, μὲ τὶς λαμπάδες σβυστές, μπήκανε μέσα ὁ Κώστας ὁ ἀδερφός τῆς μὲ τὴ γυναῖκα του, κι' ὁ πατέρας μὲ τὴ μάννα τῆς. Κριταὶ καὶ δικασταὶ τῆς γυναικίcas, πού μὲ τὸ φέρεσιμό τῆς ντρόπιαζε ὅλο τῆς τὸ σόϊ, ἀψιφώντας τὸν κόσμο καὶ τὴ γνώμη του.

Μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό, ἔκανε νὰ κρυφτῇ ἀκόμα πιὸ βαθειὰ κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα, νὰ μὴ τὴν δοῦνε, νὰ μὴ τὴν εὕρῃ κανένας, κανεὶς νὰ μὴ τὴν ξαναἰδῇ.

— Φιλιά μωρή!... ἀκούστηκε πάλι ἄγρια τοῦ πατέρα τῆς ἡ φωνή.

— Ἀα... μάρμά! ἄρχισε μέσ' ἀπ' τὴν κάμαρα νὰ φωνάζῃ τὸ μωρό τῆς,

καθὼς ξύπνησε τρομαγμένο ἀπ' τὶς φωνές.

— Παιδί μου!.. Καὶ σὰν ἀστραπή — ξεχνώντας ὅλα — ἡ Φιλιά χύθηκε μέσα κι' ἔσκυψε πάνω ἀπ' τοῦ παιδιοῦ τὴν κούνια.

Τὸ μικρό, μισοκοιμισμένο, σὰν τὴν εἶδε νὰ γέρνῃ ἀπὸ πάνω του καὶ νὰ τὸ νανουρίζῃ, ἔκλεισε πάλι τὰ ματάκια του, μουρμουρίζοντας:

— Ἀ... α... α... ντὰ μαμά, ντὰ!...

Καὶ μὲ τὸ χεράκι του τὴ χτυποῦσε στὸ πρόσωπο καὶ τῆς τραβοῦσε τὰ μαλλιά, θυμωμένο γιατί τ' ἄφησε κι' ἔφυγε.

Φίλησε μὲ λατρεία, μὲ πάθος, τὸ φτωχὸ ἀδύνατο χεράκι, καθὼς τὸ μικρὸ τῆς τῶφερνε μπρὸς στὸ στόμα τῆς.

Σιγὰ-σιγὰ τὸ μουρμούρισμα σῶπασε, τὸ χεράκι ἄτονο ἔπεσε στὸ κρεβάτι. Τὸ παιδί ξανακοιμήθηκε. Σήκωσε τὸ κορμί τῆς πάνω ἀπ' τὴν κούνια καὶ μὲ τὸ δάχτυλο στὸ στόμα τοὺς ἔγνεψε νὰ σωπάσουν, νὰ κάνουν ἡσυχία.

Καὶ τρομαγμένοι, νὰ μὴν ταράξουν τὸ παιδί στὸν ὕπνο του, νὰ μὴ τὸ ξυπνήσουν, μπήκαν ἕνας-ἕνας καὶ σιωπηλοὶ κάθισαν γύρω στὸ τζάκι, στὰ χαμηλὰ ξύλινα σκαμνάκια, ξεχνώντας — προσωρινὰ — καὶ τὸν θυμὸ καὶ τὴν τροπὴ τους καὶ τὸ γιατί εἶχαν ἔρθει. Μπρὸς στὴ Φιλιά, πού ἀγριεμένη ἀψιφούσε ὅλους κι' ἦταν ἔτοιμη μ' ὅλο τὸν κόσμο νὰ παλαίψῃ γιὰ τοῦ παιδιοῦ τῆς τὴν ἡσυχία καὶ τὴν ἀνάπασι.

ΝΙΚΗ Λ. ΠΕΡΔΙΚΑ

Θλιμένη Ἀνοιξή

Θαρρῶ πῶς κλαῖν ἀπόψε τὰ πουλιά,
κι' ἂς εἶναι ἀνοιξὴς δεῖλι.
Στῆς Φοινικίᾳς τ' ἀκίνητα κλαριά,
ὡσὰν νὰ κλαῖν ἀπόψε τὰ πουλιά...

Ἀνοιξή! ποῖος θὰν τ' ὀλεγε
μ' αὐτὴ τὴ θλίψη γύρω!
Δουλούδια ἀπαλόχρωμα,
καὶ φῶς χυμένο σπάταλα,
φῶς ξεῖδαρο τριγύρω!

Κι' ὁμως... Πῶς κλαῖν ἀπόψε τὰ πουλιά,
καὶ γὼ πῶς κλαίω ἀπόψε...
Τραγουδημένη Ἀνοιξή.
Στ' ἀκίνητα κλαριά

μικρὲς ψυχές, τρανοὺς καῦμούς, θρηνοῦν τὰ πουλιά...
ΜΥΡΡΑ ΑΛΟΗ

Τὸ Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον

Πόσους παλμούς, πόσας συγκινήσεις, πόσα ὄνειρα δὲν ἀντιπροσωπεύουν αἱ δύο αὐταὶ ἱεραὶ λέξεις! Μὲ πόσῃ δίψῃ ἡ νεανικὴ ψυχὴ μας ἐδροσίζετο στὰ ἱερὰ τῆς Ἐπιστήμης νάματα ὑπὸ τὴν στέγῃ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἰδρύματος! Μὲ πόσῃ λαχτάραν μαθήσεως τὸ Πνεῦμά μας ἐλούζετο στὸ ἄσβεστο τῆς Γνώσεως Φῶς!

Ὑπὸ τὴν αἰγίδα σεβαστῶν Καθηγητῶν, οἱ ὅποιοι, μὲ τὴν ἀλησμόνητον ἀδελφὴν μας, τὴν ἀλησμόνητον σύντροφον καὶ φίλην, μὲ τὴν ἀλήστου μνήμης καὶ ἐξαιρετικῆς εὐφυΐας Ἀλεξάνδραν, μᾶς εἶχον ἀναλάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν των, ὡς ἐκ τοῦ πρωτοφανοῦς γεγονότος δεσποινίδων φοιτητριῶν, τὸ ὅποιον ἐτάρασσε τρικυμιωδῶς τοὺς κύκλους τῶν ἄρρένων συναδέλφων μας, πόσες ἡδονικὲς στιγμές, ὦρες, ἡμέρες, χρόνια μᾶς ἐχάρισεν ἡ σοφὴ διδασκαλία των!

Ἡ εὐγνωμοσύνη μας ἦτο, εἶναι καὶ θὰ ἦναι αἰώνια. Ἀνευ τῆς πατρικῆς μερίμνης των δὲν θὰ ἡδυνάμεθα ἴσως νὰ ἐκπληρώσωμεν τὸ δυσχερὲς ὄνειρόν μας. Ὁνειρον, πού ἦνοιξεν εὐρείας τὰς πύλας εἰς ἑκατοντάδας Ἑλληνίδων διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν.

Ἐχρειάσθη πράγματι ἡ κατάρριψις προλήψεων, ἡ κατεδάφισις ὑπερόγκων ἐμποδίων γιὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἰδανικοῦ τῆς ἐπιστημονικῆς Γυναικείας μορφώσεως.

Σήμερον ἡ Νίκη ἐπέστεψε τὸ ἀγωνιώδες ἔργον. Σήμερον θεωρεῖται τὸσον φυσικὴ ἡ συναδέλφωσις φοιτητῶν καὶ φοιτητριῶν, ὥστε οὐδένα ξενίζει πλέον. Σήμερον, οἱ Ἑλληνες φοιτηταί, συγχρονισμένοι, πολιτισμένοι, παρακολουθοῦν μὲ ἐνδιαφέρον τὴν ἐπιστημονικὴν πρόοδον, τὴν ἐπιστημονικὴν ἐξέλιξιν τῶν συναδέλφων των φοιτητριῶν. Σήμερον, οἱ Ἑλληνες φοιτηταὶ εὐχαρίστως ἐνωτίζονται τῶν παραδόσεων Γυναικὸς Ἐπιστήμονος. Τὰ δεσμά ἐλύθησαν.

Ἡ γυναῖκα μὲ ἴσα πρὸς τὸν ἄνδρα δικαιώματα ἔρχεται νὰ πλουτίσῃ τὰς γνώσεις τῆς, νὰ μορφώσῃ τὸ πνεῦμά τῆς. Καὶ μὲ τὴν συναίσθησιν τῆς νίκης αὐτῆς ἐρχόμεθα σήμερον ἐπὶ τῇ Ἑκατονταετηρίδι τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Τεμένους, ἐρχόμεθα νὰ καταθέσωμεν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης τὴν βαθειὰ εὐγνωμοσύνην μας γιὰ τὴν ἀθάνατον ἐπιστη-

μονικὴν πηγὴν μὲ τὴν ὁποίαν ἔθρεψε τὸ Ἰδανικὸν Ὁνειρόν μας, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπότισε τὸ διψασμένον πνεῦμά μας καὶ σήμερον ποτίζει καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀνθισιν ὅχι μόνον τοῦ ἀνδρικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ γυναικείου πνεύματος, σύμφωνα μὲ τοὺς βαθεῖς, τοὺς σοφοὺς λόγους τοῦ ἀθανάτου προγόνου μας Πλάτωνος:

«Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερον ὄφελος ἀπὸ τὸ νὰ ὑπάρχουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι ἐκλεκτοὶ πολῖται τόσον ἀπὸ τὸ ἕνα, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλον.»

Ἀλεξάνδρεια, Ἀπρίλιος 1937

ΑΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
ἡ πρώτη Διδάκτωρ καὶ πρώτη
Ὑφηγῆτρια τοῦ Ἑθνικοῦ
Πανεπιστημίου

Προῦσα

Προῦσα, 25-9-36.

Δὲν μπορῶ πειά! Ζαλίστηκα νὰ βλέπω τόσα πράματα μαζεμένα σὲ μιὰ μέρα! Νοιώθω τὸ κεφάλι μου σὰ μιὰ Κοντάκ παραγοιμισμένη μ' ἀρνητικὰ πού πρέπει νὰ ἐμφανιστοῦν! Μὰ σὲ ποιὸν νὰ κάσω νὰ πῶ τὰ δσα εἶδα σήμερα; Ψυχὴ δὲν ξέρω δῶ καὶ κανεὶς δὲν μιλάει ἄλλο ἀπὸ Τούρκικα. Ἀφοῦ, γιὰ νὰ συνενωθῶ, τὸ μεσημέρι γιὰ τὸ φαί στὸ πλοῖο πού μ' ἔφερε ἀπ' τὴ Πόλιν στὰ Μουδανιά, μοῦ φέραν ἕναν ἀράπη πού ἦταν ὁ μόνος ἄνθρωπος τοῦ πληρώματος πού ἤξερε καὶ πέντε λέξεις Γερμανικῆς. Εἴρω καὶ γὼ ἄλλες πέντε, ἀλλὰ δυστυχῶς... δὲν ἔτυχε νὰ εἶναι ἡ ἴδια! Ἀποτέλεσμα ἦταν πῶς καταλήξαμε καὶ πάλιν στὴ παντομίμα!

Ὡστόσο εἶσι, μὲ νοήματα, μὲ τὸ τούρκικο λεξιλόγιό μου — πού πέφτει τὸ...; δεξιά, ἀριστερά, πῶς τὸ λένε τοῦτο; λίγο, πολύ, εὐχαιριστῶ — καὶ ἰὴν βοήθεια τῆς Βίβλου μου, τοῦ Guide Bleu, δὲν μοῦ ἔφυγε πέτρα πού νὰ μὴ δῶ στὴ Προῦσα.

Μὰ τώρα, θέλω νὰ τὰ πῶ! Καὶ ἐλλείπει ἀνθρώπου, ξεθυμαίνω σὲ τοῦτο τὸ χαοτὶ πού βρέθηκε στὴ τσάντα μου, ἀφοῦ βολευτῶ μιὰ χαρά, σταυροπόδι στὸ γρασιδί, ψηλά, μετὰ τὰ τελευταῖα σπιτὰ τῆς Προῦσας πρὸς τὸ βουνό.

Ἐρεξα ὅλη μέρα, σὰ ν' ἀκολουθοῦσα κανένα καρβάνη τοῦ Κούκ, ἀπ' τὸ μουσεῖο στὸ πρᾶσινο τζαμί, ἀπ' τὸ τσαρσί στὸ φρούριο, ἀπ' τὰ τζαμιά στὰ σοκοὺς τάφους τῶν σοιλιτάνων, ἀπ' τὰ τζαμιά στὰ σοκάκια τῆς παλιᾶς πόλης. Καὶ τώρα, καταλαγιάζουν σιγὰ-σιγὰ οἱ ἐντυπώσεις καὶ ξεχωρίζει τὸ σιτάρι ἀπ' τ' ἄχυρο!

Και πρώτα-πρώτα: τὸ πράσινο τζαμί. Χτισμένο στὰ 1420 ἀπὸ τὸν Μωάμεθ τὸν Τσελεμπή, ἓνα εἶδος μουσουλμάνου Λουδοβίκου XIV, εἶναι ἓνα ἀπ' τὰ καυχήματα τῶν Τούρκων, πού τὸ θέλουν γιὰ ἔργο καθαρῶς μουσουλμανικῆς τέχνης. Ἀπ' ὅξω δὲν ἔχει παρὰ μιὰ λουζίδα ἀπὸ πράσινες πλάκες γύρω στὰ παράθυρα, πού δείχνει ἀκόμη πειὸ ὠραῖο τὸ θαυμάσιο σκάλισμα τοῦ μαρμάρου, ἀντάξιο τῶν ἀραβουργημάτων τῆς Ἀλάμπρας φαίνεται μὰ σὰ μπῆς μέσα σου φαίνεται πῶς οὐρανός, γῆ καὶ θάλασσα στεῖλαν τὰ ὠραιότερά τους πράσινα, πράσινο τοῦ βυθοῦ, τοῦ φύλλου, τοῦ γρασιδιοῦ, τοῦ περουζέ, τοῦ σμαραγδιοῦ, γιὰ νὰ ντύσουν τοὺς τοίχους. Μονόχρωμες πλάκες σὲ δυὸ τόνους πράσινο σχηματίζουν γεωμετρικὰ σχήματα, ἄλλες δουλεμένες σὰ μωσαϊκὸ καὶ ἐνωμένες μὲ μέταλλο—ἡ περιφημὲς faïences cloisonnées—ἄλλες σπαρμένες μὲ λουλούδια καὶ ἄλλες στολισμένες μὲ κείμενα τὰ ρητὰ τοῦ Κορανιοῦ πού εἶναι ἀπὸ τὰ ὠραιότερα διακοσμητικὰ μοτίβα πού ἔχω δῆ, ὅλες βγαλμένες ἀπ' τὸ ἐργαστήρι τῆς Νικαίας ὅπου Γενοβέζοι ἐργάτες ἀκολουθοῦσαν τὴ παράδοσι τῶν Περσῶν, κατὰ τὰ τέλη τοῦ μεσαίωνα.

Θαυμάζει κανεὶς τὸ γοῦστο τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, πού περιορισμένοι στὴ φαντασία τους ἀπ' τὸ μουσουλμανικὸ δόγμα πού ἀπαγορεύει τὴ παράστασι κάθε ζωντανῆς μορφῆς, ξέραν νὰ δώσουν τέτοια ποικιλία καὶ ὡμορφιά στὸ παιχνίδι τῶν γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων.

Πόσο καταλαβαίνω τοὺς παληούς, φανατικούς μουσουλμάνους, πού μόλις χτίστηκε τὸ τζαμί διέταξαν καὶ τὸ σουβάντησαν ὅλο, γιὰτὶ βρῖσκαν πῶς τέτοια στολίδια δὲν στέκαν σὲ τόπο προσευχῆς ὅπου τίποτα δὲν ἔπρεπε νὰ τραβᾷ τὸ μάτι καὶ τὴν προσεσχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν προσήλωσί του στὸν Ἀλλάχ!

Τώρα τὸ τζαμί λαμποκοπάει στὰ χρώματα καὶ ἓνα μαρμάρينو σιντριβάνι τὸ στολίζει κ' αὐτὸ στὴ μέση μὲ τὴ διάφανη αἰγκρέττα του, μὰ νομίζεις πῶς βρῖσκεσαι σὲ μουσεῖο πειὸ πολὺ παρὰ σ' ἐκκλησία. Ἐκεῖ μέσα χάξεψα κ' εἶδα ὅλα μὲ τὴν ἡσυχία μου, σέροντας δῶθε-κεῖθε τὶς πελώριες παντοῦφλες πού μοῦ φόρεσε ὁ μουεζίνης πάνω ἀπ' τὰ παπούτσι μου, ἐνῶ, πόσες φορὲς δὲν ντράπηκα γιὰ τὴν βέβηλη παρουσία μου μέσα στὰ ἀπέριττα, σοβαρὰ τζαμιά, ὅπου μερικὰ γεροντάκια, γονατιστὰ στὶς μισοσκότεινες γωνιές, μουρμουρίζαν τὶς προσευχῆς τους στὸ Θεό τους. Πίσω ἀπ' τὸ Γεσίλ-τζαμί εἶναι τὸ «τυρμπέ»—τὸ μουσολεῖο—τοῦ Μωάμεθ Κάν τοῦ Τσελεμπή, στρωμένο κ' αὐτὸ μὲ πλάκες ἴδιες καὶ σὲ μερικὲς μεριές ὠραιότερες ἀπὸ τοῦ τζαμιοῦ. Οἱ τάφοι αὐτοὶ εἶναι ἱεροὶ γιὰ τοὺς Τούρκους πού ἄλλοτε πήγαιναν καὶ προσκυνοῦσαν τὰ φέρετρα τῶν σουλτάνων, μὰ τώρα ὁ Κεμάλ ἀπηγόρευσε τὸ ἔθιμο αὐτὸ σὰ κάτι εἰδωλολατρικό, καὶ μόνο μὲ εἰδικὴ ἄδεια τῆς Δημοκρατίας μπορεῖ κανεὶς νὰ πάη νὰ τοὺς δῇ μέσα.

Ἔτσι εἶδα τοὺς τάφους τοῦ σουλτάνου Ὁσμάν καὶ τοῦ σουλτάνου Ὁρχάν, πού θέλησαν νὰ ταφοῦν στὴ Προῦσσα, στὴν πρώτη πρωτεύουσα τοῦ Ὁθωμανικοῦ κράτους πού ἵδρυσαν αὐτοὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, καὶ τὴν περίφημη Μουραντιέ: ἓνα μεγάλο ἔρημο περιβόλι ὅπου κυπαρίσσια, τριανταφυλλιές, ἀγριολούλουδα καὶ χόρτα φυτρώνουν ἐλεύθερα γύρω στὰ μανωλεῖα μιᾶς ὁλόκληρης οἰκογενείας σουλτάνων.

Ὁ καθένας τους, ἄνθρωπος πού πέρασε τὴ ζωὴ του συνήθως σὲ μάχες καὶ πολέμους πού πέθανε ἀπὸ θάνατο σχεδὸν ἄγριο—δολοφονία ἢ σφαγὴ—κοιμᾶται τώρα, στὸ ὑψηλὸ καταφάλοκο του—μὲ τὸ σαρῖκι καὶ τὸ σπαθὶ δίπλα του, σὰ νὰ πρόκειται στὸ πρῶτο σάλπισμα συναγερμού νὰ ξανασηκωθῇ νὰ τρέξῃ σὲ κάποιο καινούργιον ἀγῶνα—περιτριγυρισμένος ἀπ' τῆς θαυμάσιες faïences τῶν τοίχων, ὅπου ἓνα ἄνθισμα λουλουδιῶν φτιάχνει σὰ μιὰ παραμυθένια κάμαρα χτισμένη λὲς γιὰ τὸν τελευταῖο ὕπνο τοῦ πειὸ ρομαντικοῦ ποιητῆ! Καὶ ὁ Μουράτ ὁ Β' ζήτησε νὰ ταφῇ σὰν ἀπλὸς θνητός, μέσα στὸ χῶμα καὶ κάτω ἀπ' τὸν οὐρανὸ, γιὰ νὰ μπορῇ ἡ βροχὴ νὰ ποτίζῃ τὸν τάφο του, ὅπου στὴ πλάκα ὑπάρχει πάντα μιὰ γουβίτσα γιὰ νὰ μαζεῦεται νερὸ νὰ πίνουν τὰ πουλιά. Καὶ τὸ «τυρμπέ» του εἶναι τὸ μόνο ὅπου, στὴ μέση τοῦ τρούλλου τῆς σκεπῆς ἔχουν ἀφίσει ἓνα στρογγυλὸ φεγγίτη καὶ στὸ χῶμα τοῦ τάφου ἔχει φυτρώσει ἓνα ἀγριόχορτο σὰν περικοκλάδα... Αὐτὴ ἡ νότα τρυφερῆς αἰσθηματικότητος σου κάνει συμπαθέστατο τὸν ἄγριο σουλτάνο καὶ εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς Τούρκικης ψυχῆς, νομίζω.

Στὸ Τσεκιργέ πάλι, σ' ἓνα ἄλλο τυρμπέ, τοῦ Μουράτ Α' πού νίκησε τοὺς Σέρβους στὴ περὶφημη μάχη τοῦ Κοσσυφοπεδίου στὰ 1389, ὅπου βρῆκε τὸν θάνατο, ὑπῆρχε ἓνα ἀσημένιο βάζο γεμᾶτο στάρι, τὸ ὁποῖο λιπιζόντουσαν ὅλες ἡ γυναῖκες πού δὲν μπορούσαν ν' αὐξήσουν τὸν πληθυσμὸ τῆς Τουρκίας! Ἄν κατάφεραν νὰ κλέψουν ἓνα κόκο στάρι τὴν ὥρα πού προσκυνοῦσαν τὸν τάφο, χωρὶς νὰ τὶς δῇ κανεὶς καὶ νὰ τὸν φάνε ἐκεῖ μέσα, θ' ἄλλαζε ἡ κακοτυχία τους!

Τώρα πού δὲν μποροῦν πειὰ νὰ μπαίνουν στὸ μανωλεῖο, μόνη ἐλπίς σωτηρίας τοὺς ἔμειναν τὰ ἱαματικά νερά, τὰ περίφημα μπάνια τῆς Ἑσκι-Κάπλιτζας πού εἶναι δύο βήματα πειὸ κει ἀπ' τὸ τυρμπέ καὶ τὸ τζαμί τοῦ Μουράτ Α'.

Αὐτὰ τὰ μπάνια γνωστὰ σ' ὅλη τὴν ἀρχαιότητα γιὰ τὶς πολλὰς ἱαματικές τους ιδιότητες, καὶ ὅπου ἤρθαν καὶ λούστηκαν καὶ ὁ Ἰουστιανὸς μὲ τὴ Θεοδώρα, εἶναι χαμάμια, ὅπου μέρα παρὰ μέρα πάνε οἱ ἄνδρες καὶ μέρα παρὰ μέρα οἱ γυναῖκες.

Ὁ μπανιέρης μ' ὠδήγησε εὐγενέστατα ἀπ' τὴν πρώτη σάλα, ὅπου γύρω σ' ἓνα μαρμάρينو σιντριβάνι ξεκουράζονται οἱ ξεματισμένοι σὲ χαμηλὰ ντιβάνια, τρώγοντας λογῆς-λογῆς πολύχρωμα ζαχαρωτά, στὶς ἄλλες ὅπου ἡ ξέστη πάει φουντώνοντας,

Ἀνάμνησις

Περνοῦς ἀπ' τὸ παλὸν τὸ σπητικὸ μου
κάποιο τῆς Ἀνοιχτῆς ὁλόχρυσ' ἦταν δεῖλι
καὶ μὲ πικρόχολο παράπονο στὸ χεῖλι.
Ἄφησα μέσα ἐκεῖ, τὸ στοχασμὸ μου!

Τὰ ἴδια παραθύρια! ἴδια φῶτα!
πού εἶχαν τὶς ἀγλίδες τους ὡς ἔξω
καὶ μοῦρθε, σὰν χαρά, ἐκεῖ νὰ τρέξω,
μὴ τάχα καὶ τοὺς ἔβλεπα σὰν πρῶτα;

Νὰ εἶνε μαζεμένες κ' εἰς τριγύρω
σκιές γιὰ μένα πού εἶναι λατρεμένες
μ' ἀλλοίμονο! ἐλπίδες μου χαμένες
προσμένουνε κ' ἐμὲ νὰ πάω νὰ γύρω!

Κ' ὁ στοχασμὸς μου τρέχει, τρέχει ἀκόμα
σὰν ἓνα χάδι ἀπαλὸ σ' ὅλα τὰ μέρη
ὥσπου σὲ λίγο νά! μὲ συνεφέρει
κ' ἔφυγα! Μὲ παράπονο στὸ στόμα.

Περνοῦς ἀπ' τὸ παλὸν τὸ σπητικὸ μου
κ' ἦταν τῆς Ἀνοιχτῆς ὁλόχρυσ' ἓνα δεῖλι
καὶ μὲ πικρόχολο παράπονο στὸ χεῖλι.
Ἐφυγα! Μ' ἄφησα ἐκεῖ τὸ στοχασμὸ μου.

Ἀθήναι 20-3-937

ΚΟΥΛΑ ΤΖΙΒΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ἀγνοία

Τ' ἀσημοφέγγαρο τὸ βράδν
μοιάζει,
Χαμογέλιο ἐρωτικὸ...
Καλὴ παιδοῦλα,
μὴ σοῦ πλανέψῃ τὴν καρδοῦλα
καὶ σὲ τραβήξῃ σὲ γκερεμό.

Στὰ πρόβατα, πού νυχτοπερπατᾶνε,
δεῖξε τῆς λογικῆς τὴν στράτα...
Σὰν τέτοια ἀσημομαγεμμένα βράδνα,
ἔχει πολλὰ τῆς Νειότης ἡ ἐποχὴ...

Τ' ἀσημοφέγγαρο τὸ βράδν
μοιάζει,
μὲ κλεισιμὸ ματιοῦ, ἐρωτικὸ,
πού μύρια ὑπόσχεται,
ἀκόμα καὶ παράδεισο στὸν Ἀδῆ...

Τοῦ βάρου σὲ πλανεύει ἡ ἀγκάλια
περιπλεγμένη μ' ἄνδρα...
—Ἀχ, μ' ἓνα ἀγκάλιασμα θὰ τιναχτοῦν
καὶ θὰ σοῦ μείνῃ μιὰ καρδοῦλα
πληγωμένη,
μὲ καρφωμένα πάνω τῆς τ' ἀγκάδια...

ΖΑΝΑΝΤΡΗΣ

Μεταφωλὰ Χρυσολίδος

ΑΔΑ ΡΑΛΛΗ

Τὰ πεπραγμένα τοῦ Ε.Σ.Ε.

Τὴν 31ην Μαρτίου συνήλθε στὴν αἴθουσα τῶν Ὠφελίμων Βιβλίων ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Ε. Σ. Ε. Κατ' αὐτὴν ἀνέγνωσεν ἡ κ. Ε. Βάρδα, γενικὴ γραμματεὺς, τὴν ἀκόλουθον λογοδοσίαν γιὰ τὸ ἔτος 1936 :

Ἡ σημερινὴ μας λογοδοσία ἀρχίζει ἐξαίρετικῶς ἀπὸ τὴν συνεργασίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἑλληνίδων μετὰ τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον Γυναικῶν, καὶ τοῦτο διὰ τὴν χαίρεσίν μας κατὰ τὴν παροῦσαν Γενικὴν Συνέλευσιν τὴν Lady Aberdeen ἡ ὁποία ἐώρασεν τὴν 14ην τρέχοντος τὰ 80 ἔτη τῆς ζωῆς της. Ἡ Lady Aberdeen ὑπῆρξε Πρόεδρος τοῦ Δ. Σ. Γ. ἐπὶ μακρὰν σειράν ἐτῶν καὶ ἀπεσῶρθη τῆς ἐνεργοῦ προεδρίας κατὰ τὴν τελευταίαν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Δ. Σ. Γ. εἰς Dubronnik τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1936. Ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς Βελγίδος Βαρώνης Marthe Boël ἡ ὁποία ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 80ετηρίδος τῆς Lady Aberdeen τὴν χαίρειται εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος τοῦ Δελτίου τοῦ Δ. Σ. Γ. μετὰ τὰς ἐξῆς περιόδους λέξεις τὰς ὁποίας ἀναφέρουμεν ἐνταῦθα διότι ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι καὶ ἡ Γενικὴ μας Συνέλευσις δὲν θὰ εἴχῃ νὰ προσθέσῃ τίποτε ἐπὶ πλέον.

«Ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος αἱ θερμότεραι εὐχαὶ ἀποστέλλονται πρὸς Ὑμᾶς. Τὰ 40 ἑκατομμύρια γυναικῶν, τὰ ὁποία κατωρθώσατε νὰ συγκεντρώσῃτε ὑπὸ τὴν αἰγίδα σας, καὶ τὰ ὁποία ἐνώσατε ὑπὸ τὸν χρυσοῦν κανόνα «Κάμετε εἰς τοὺς ἄλλους, ὅτι θέλετε νὰ κάμουν καὶ οἱ ἄλλοι σὲ σᾶς», σᾶς ἐπιφημοῦν σήμερον ἀνεπιφυλάκτως. Ἀναγνωρίζουν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπηγορεύετο εἰς τὸν φεμινισμόν δικαίωμα ὑπάρξεως, Σεῖς μετὰ ὀλίγας ἀκόμη ἐκλεκτὰς τὸν υἱοθετήσατε καὶ ἐργάσθητε διὰ τὴν ἐξάπλωσίν του. Ὑπῆρξατε ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα κέντρα πέρα τοῦ ὁποίου ἀπεκρυσταλλώθησαν πλείστα γυναικεῖα ἱκανότητες, αἰσθανόμενα διὰ πρώτην φοράν καὶ νέα καθήκοντα. Μαζὺ τῶν ἀναγνωρίσατε ὅτι μία τοιαύτη κίνησις χειροφετήσεως, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραμείνῃ ἐντὸς τῶν ὁρίων μιᾶς καὶ μόνῃς χώρας καὶ φυλῆς, ἀλλ' ἐπεβάλλετο νὰ καταργησῇ ὅλα τὰ σύνορα, καὶ τὸν μετεφέρατε ἐπὶ ἐνὸς διεθνoῦς ἐπιπέδου. Τοιοῦτοτρόπως ἐσφυρηλατήθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ Δ. Σ. Γ. εἰς τὴν παροῦσαν του μορφήν».

Ὡς γνωστὸν τὸ Ε. Σ. Ε. ἀποτελεῖ μέλος τοῦ Δ. Σ. Γ. ἀπὸ τοῦ 1918 ἔτους τῆς ἰδρύσεώς του, δηλαδὴ ἀπὸ μιᾶς περίπου 20ετίας, καὶ συγκεντρώνει ὥς ἐκ τούτου ἀρκετὴν κίνησιν ἀπὸ διεθνoῦς ἀπόψεως. Πολὺ συχνὰ ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς ὑψηλῆς ἀποτείνονται πρὸς αὐτὸ διὰ νὰ ζητήσουν πληροφορίας ἐπὶ διαφόρων θεμάτων διὰ τὴν χώραν ἢ τὴν συμμετοχὴν τῶν εἰς διεθνεῖς ἐκδηλώσεις καὶ ἐνεργείας διὰ ζητήματα, τὰ ὁποία ἐνδιαφέρουν ἰδίως τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδί καὶ ποὺ ἐλάχιστα διαφέρουν ἀπὸ τὰς διεκδικήσεις τῶν Ἑλληνίδων.

Διὰ τὸ λήξαν ἔτος ἔχω νὰ σᾶς γνωρίσω τ' ἀκόλουθα κύρια σημεῖα ἐκ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς.

Εἰς τὴν Παγκόσμιον διάσκεψιν τῆς εἰρήνης τῶν Βρυξελλῶν τῆς 3-6 Σεπτεμβρίου τοῦ 1936

ἡ ὁποία συνήλθεν ἐκεῖ πρωτοβουλία τοῦ Λόρδου Cecil καὶ τοῦ Pierre Cott, ἡ ὁργάνωσις μας ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τῆς ἐκλεκτῆς μας συνεργάτιδος εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν Δίδος Ἑλένης Ἀντωνοπούλου καὶ ἀπέστειλε συγχαρητήριον τηλεγράφημα πρὸς τὴν Διάσκεψιν.

Παρόμοιον χαίρεσιν ἀπέστειλε καὶ πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς Εἰρήνης τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν κατὰ τὴν σύνοδόν της τοῦ 1936.

Ἀπῆντησεν ἐκ νέου εἰς τὸ ἐρωτηματολόγιον τῆς Κας Avril de Sainte Croix, Προέδρου τῶν Διεθνῶν Ὀργανώσεων παρὰ τῆς Κ. Τ. Ε. εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς Σωματεμπορίας.

Ἀπέστειλε πρὸς τὸ Δελτίον τοῦ Δ. Σ. Γ. ἑκάσιν σχετικὴν μετὰ τὴν κίνησιν τῶν γυναικῶν ὁργανώσεων τῆς χώρας μας διὰ τοὺς περιορισμοὺς ἐπὶ τῆς γυναικεῖας ἐργασίας, ἡ ὁποία καὶ ἐδημοσιεύθη.

Ὡς μέλος τοῦ Δ. Σ. Γ. μετέσχε τῶν ἐργασιῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Dubronnik διὰ ἀποστολῆς ἐκθέσεως καὶ ψηφοδελτίου. Εἰς τὴν Συνέλευσιν αὐτὴν εἶχεν ἀποφασισθῇ ν' ἀντιπροσωπεύθῃ τὸ Ε. Σ. Ε. ὑπὸ τετραμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ὅμως κατέστη ἀδύνατον ν' ἀναχωρήσῃ ἐντεῦθεν, λόγω τοῦ περιορισμοῦ τοῦ συναλλάγματος παρ' ὅλας τὰς καταβληθείσας πρὸς τοῦτο προσπάθειάς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς. Μόλα ταῦτα ἡ Κυρία Πολυζένη Ρουσσοπούλου—Ματέυ διερχομένη τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκ Dubronnik, παρακληθεῖσα, μετέσχε τῆς Συνελεύσεως ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ε. Σ. Ε. κατὰ τὰς τελευταίας συνεδρίας.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπαφελήθη ἀκόμη νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὰς ἀντιπροσώπους τῶν Ἐθνικῶν Συμβουλίων τῶν Βαλκανικῶν καὶ ἑνῶν Κρατῶν, αἱ ὁποῖαι παρηκολούθησαν εἰς τὴν πόλιν μας τὰς ἐργασίας τοῦ Α' Διαβαλκανικοῦ Συνεδρίου Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1936. Πρὸς τὰς Κυρίας ἀντιπροσώπους ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ παρετέθη ὑπὸ τῆς Ε. Ε. τίειον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐργασίαν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἐκτὸς τῆς παρακολούθησεως καὶ συνεργασίας της μετὰ τὰ Τμήματα τοῦ Ε. Σ. Ε. ἐκ τῆς λογοδοσίας τῶν ὁποίων γίνεται γνωστὴ ἡ προσπάθεια τῆς πληρεστέρως καὶ τελειότερας ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ τῆς Ὀργανώσεώς μας, αὕτη συνίσταται εἰς τ' ἀκόλουθα κύρια σημεῖα.

Επὶ τῇ ἀφίξει τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ε. Σ. Ε. ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀνοιχθὲν βιβλίον τῶν Ἀνακτόρων.

Μετέσχε ἐπισήμως εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς ἐκατονταετηρίδος τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἐταιρίας καὶ τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων. Ἀνεκήρυξε τὴν Κυρίαν Καλλιρρόην Παρρὲν Ἐπίτιμον μέλος τοῦ Ε.Σ.Ε., καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς συμπληρώσεως 50ετίας της εἰς τὸν Παρνασσόν, τῆς φεμινιστικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐργασίας της, ἡ Πρόεδρος τοῦ Ε. Σ. Ε. Κας Ραλλοῦ Σ. Γεωργαντὰ προσεφώνησε τὴν Κυρίαν Παρρὲν καταλλήλως.

Συνεχάρη τὰς διακεκριμένας Ἑλληνίδας Κυρίας Κας Καλλιρρόην Ἐλεοπούλου καὶ Ἀθηνᾶν

Μεσολωρὰ διὰ τὴν βράβευσίν των ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ δὲν παρέλειψε νὰ ἐκφράσῃ τὴν χαρὰν της πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Κον Ι. Ἀθανασάκην συνεργάτην τοῦ Ε. Σ. Ε. διὰ τὴν ἐπαξίαν ἀπονομήν πρὸς αὐτὸν τοῦ παρασήμου τοῦ Ταξιάρχου.

Ἀνεκήρυξε τὰς κ. κ. Λουίζαν Ριγκοῦρ καὶ Μυρτῶ Κοντοσταύλου εὐεργετίας τοῦ Ε. Σ. Ε. καὶ τὴν Κυρίαν Εἰρήνην Μεταξά καὶ Α. Πλυτὰν Δήμαρχον Ἀθηνῶν δωρητὰς συμφώνως μετὰ τὸ 21ον ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ.

Κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον τοῦ λήξαντος ἔτους τὸ Ε. Σ. Ε. ἀπώλεσε καλὴν συνεργάτιδα, τὴν πρόεδρον τοῦ Σωματείου Μέλους Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου Θυμάτων Πολέμου Καλλιθέας, Ἑλένην Ἀργυροπούλου, ἡ ὁποία διὰ τοῦ ζήλου ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων της πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τῆς εὐρείας τῆς ἀντιλήψεως, ἀπετέλει πρότυπον τελείας Ἑλληνίδος. Ὡσαύτως ἡ Ἐκτελεστ. Ἐπιτροπὴ ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ὀργανώσεώς μας μετέσχε εἰς τὸ πένθος τῆς ἀπώλειας τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς χώρας μας καὶ συνελυπῆθη καταλλήλως τὰς Οἰκογενείας των.

Τρία Νέα Σωματεῖα Μέλῃ προσετέθησαν ἀπὸ τῆς τελευταίας Γενικῆς Συνελεύσεως εἰς τὸ Ε. Σ. Ε. Ὁ Ἐθνικὸς Σύνδεσμος Διπλωματούχων Νοσοκόμων, ὁ Σύλλογος Κυριῶν Ἑλληνικοῦ καὶ τὸ Μπενάκειον Ἀσυλὸν Κηφισσίας.

Κατὰ τὴν τελευταίαν Γενικὴν Συνέλευσιν ὡς ἀναφέρεται εἰς τὰ πρακτικά, ἐγένοντο δεκάται καὶ συνεζητήθησαν αἱ ἐξῆς 2 προτάσεις: 1ον) Τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἐθνικῆς Στέγης διὰ τὴν ἐνέργειαν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ Φόρου Δημοσίων Θεαμάτων τῶν Σωματείων φιλανθρωπικῆς δράσεως καὶ 2ον) τοῦ Διεθνoῦς Συνδέσμου Γυναικῶν διὰ τὴν στενωτέραν ἐπαφὴν καὶ συνεργασίαν τοῦ κέντρου, μετὰ τῶν Σωματείων Μελῶν τῶν ἐπαρχιῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν συνεστήθησαν τότε 2 Ἐπιτροπαὶ διὰ νὰ μελετήσουν τὰ ζητήματα καὶ νὰ ἐξέδωσιν τὸν τρόπον τῆς ἐπιτυχoῦς λύσεως αὐτῶν.

Καὶ ἡ μὲν Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἀτέλειαν τῶν ἐορτῶν τῶν Σωματείων συνήλθεν ἐπανειλημμένως εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ε. Σ. Ε. συνεζήτησε καὶ ἐνέκρινε σχετικὸν ὑπόμνημα τὸ ὁποῖον καὶ ἐπεδόθη προσωπικῶς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοὺς κ. κ. ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς, ἡ δὲ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν στενωτέραν τοῦ Κέντρου μετὰ τῶν Σωματείων τῶν Ἐπαρχιῶν συνήλθε εἰς πρώτην καὶ μόνον συνεδρίαν τὴν 4ην Ἀπριλίου εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ε. Σ. Ε. Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτὴν συνεζητήθη ὁ καταλλήλοτερος τρόπος τῆς συνεργασίας. Ἐπροτάθη ἡ περιοδεία τῶν Κυριῶν τοῦ Κέντρου εἰς τὰς Ἐπαρχίας, ἡ προσωπικὴ ἐπαφὴ αὐτῶν μετὰ τὴν Προεδρείαν τῶν Σωματείων Μελῶν, καὶ ἡ συζήτησις μετὰ αὐτὰ ἐπὶ ζητημάτων πρακτικῆς ἀπόψεως, μετὰ θέματα τὰ ὁποῖα συνδέονται ὡς ἐκ τῆς βελτίωσιν τῶν ὄρων τῆς ἐργαζομένης γυναικὸς εἰς ἐπαγγέλματα γεωργικὰ καὶ βιοποριστικά, καὶ ἡ κατάλληλος καθοδήγησις τοῦ Κέντρου διὰ τῆς παροχῆς τῶν μέσων αὐτελειότερας ἀναπτύξεως τῶν ἐπαγγελματιῶν αὐτῶν, ἡ ὁργάνωσις ὁμιλιῶν εἰς τὰς Ἐπαρχίας καὶ τὰ χωριά μετὰ θέματα ὑγιεινῆς καὶ οἰκοοικονομικῆς, καὶ ἡ σύγκλησις Γενικῶν Συνελεύσεων τοῦ Ε. Σ. Ε. εἰς τὰς Ἐπαρχίας. Αἱ σκέψεις

αὗται ἔτυχον βεβαίως τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἐφήρμοσε ἐν μέρει μικρὸν μέρος τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προγράμματος διὰ τῆς ἀποστολῆς μιᾶς Ραπτομηχανῆς Σίγγερ εἰς τὸν Ὀμίλον Νεανίδων Λαιμοῦ Φλωρίνης τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ ἐκμάθησις κοπτικῆς καὶ ραπτικῆς.

Ἡ πλήρης ὅμως ἀποδοχὴ καὶ ἐφαρμογὴ τῶν προτάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ζήτημα μελέτης καὶ ἐξευρέσεως προσώπων καὶ χρημάτων, διότι καὶ ἡ μερικὴ ἔστω πραγματοποιήσις αὐτῶν θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν προϋπολογισμόν τοῦ Ε. Σ. Ε. ὁ ὁποῖος δὲν προβλέπει μέχρι σήμερον τοιαύτην δαπάνην.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ συνεργασία τοῦ Κέντρου μετὰ τῶν Σωματείων Μελῶν ἐσυνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι διὰ πρώτην φοράν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀπεστάλησαν πρὸς τὰ Τακτικά Μέλῃ ἀντίγραφα τῶν Πρακτικῶν τῆς τελευταίας Γενικῆς Συνελεύσεως, ὡς καὶ μεταφράσεις τῶν ἀποφάσεων αἱ ὁποῖαι ἐλήφθησαν κατὰ τὸ Αὐθ. Διαβαλκανικὸν Συνέδριον τῆς Προστασίας Παιδιοῦ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1936, τὰς ἐργασίας τοῦ ὁποῖου παρηκολούθησε ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ἡ ἐγκριθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Ε. Σ. Ε. συνεργασία μετὰ τὴν γνωστὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς γυναικεῖας Ἐργασίας ἐσυνεχίσθη κατὰ τοὺς 7 πρώτους μῆνας τοῦ λήξαντος ἔτους.

Τὴν 17ην Μαΐου ὁργανώθη ἡ 12. γυναικεῖα συγκέντρωσις εἰς τὸ θέατρον Ἀργυροπούλου, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθη τὸ ψήφισμα πρὸς τὴν τότε Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν, διὰ τὴν ἰσοπολιτεῖαν τῶν δύο φύλων καὶ τῶν λοιπῶν γυναικῶν ζητημάτων τὰ ὁποῖα περιείχοντο καὶ εἰς τὸ ψήφισμα τῆς συγκεντρώσεως τῆς Ἰδίας Ἐπιτροπῆς τῆς 22ας Δεκεμβρίου τοῦ 1935.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν σπουδαίαν συμβολὴν τῆς Ὀργανώσεως καὶ εἰς τὴν χώραν μας γυναικεῖας ἀστυνομίας, τὸσον διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς σωματεμπορίας, ὅσον καὶ διὰ τὴν προστασίαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας προσέθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰς διαβήματα πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὴν ἐκδοσὴν τοῦ σχετικοῦ διατάγματος διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ κατεκυρώτο ὁ θεσμὸς αὐτὸς καὶ παρ' ἡμῖν ὡς προβλέπεται εἰς τὸν Νόμον 4771. Τοιοῦτοτρόπως θὰ ἐδημιουργεῖτο καὶ νέον στάδιον διὰ τὰς ἐργαζομένας γυναῖκας.

Μετὰ ἰδιαίτερον ἱκανοποίησιν ἀναφέρομεν ὅτι κατόπιν ἐνεργείας τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ συνεργασία τοῦ Ε. Σ. Ε. ὡς γυναικεῖας Ὀμοσπονδίας ἐν Ἑλλάδι ἰδιαίτερος ἐξετιμήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας τῇ εἰσηγησει τοῦ ὁποῖου, δι' ἀναγκαστικοῦ Νόμου κατὰ τὴν σύστασιν τῆς Μεγάλῃς Ραδιοφωνικῆς Ἐπιτροπῆς μετέχει καὶ μία ἀντιπρόσωπος τοῦ Ε.Σ.Ε.

Ὁ Ὁδηγὸς Ἰδρυμάτων Κοινωνικῆς Προνοίας ὁ ὁποῖος ἐκτὸς τῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ Κοινοῦ ἀπέβλεπε ἰδίως νὰ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν πολυσχιδὴ φιλανθρωπικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐργασίαν τῆς Ἑλληνίδος, ἀπὸ τῶν πρώτων ἀκόμη ἐτῶν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας μας, ἐξετυπώθη εἰς 5.000 ἀντίτυπα καὶ ἐκυκλοφόρησε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Ἐκ τῶν συγχαρητηρίων τὰ ὁποῖα ἔλαβε ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ λεχθῇ μετὰ βεβαιότητος ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτὸς ἐπετεύχθη. Ὁμοίως ἐξετυπώθησαν αἱ Λογοδο-

σίαι των έτών 1935—1936 και απέστáλσαν πρὸς τὰ Μέλη τοῦ Ε. Σ. Ε.

Τὰ Τμήματα τοῦ Ε. Σ. Ε. εἰργάσθησαν τακτικά καὶ προσεπάθησαν ἓνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ πρόγραμμά του.

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή μετ' ἑλπίαν ἀναφέρει τὴν ἀποχώρησιν τῆς Κυρίας Πηνελόπης Καίρη ἐκ τῆς Προεδρείας τοῦ Τμήματος Προστασίας Παιδιοῦ. Ἡ Κυρία Καίρη εἰργάσθη καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα τῆς παραμονῆς τῆς εἰς τὸ Τμήμα μετ' ἑλπίαν καὶ αὐταπάνησιν παραδειγματικήν. Αἱ θερμότεραι εὐχαριστίαι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκφράζονται καὶ δημοσίᾳ σήμερον πρὸς αὐτήν.

Τὸ Τμήμα Προστασίας Παιδιοῦ ἐσυνέχισε καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὴν παροχὴν συσσιτίου εἰς τὰ ἄπορα παῖδιά τοῦ 8ου καὶ 15ου Δημοτικοῦ Σχολείου Πετραλῶνων τῇ ἀρωγῇ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τοῦ Ταμείου Ἀνταλλαξίμων, τὴν ὁργάνωσιν ἑορτῶν Ψυχαγωγίας διὰ τὰ παῖδιά τῶν ἀπόρων λαϊκῶν τάξεων, τὴν παροχὴν ἐνδυμάτων εἰς αὐτὰ κατὰ τὸ Πάσχα ὥς καὶ λαμπάδων, αὐγῶν καὶ γλυκῶν, τὴν λειτουργίαν τῆς Παιδικῆς Βιβλιοθήκης καὶ γενικῶς παρηκολούθησε πᾶσαν σχετικὴν κίνησιν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Εἰς τὸ Τμήμα αὐτὸ προσετέθη ἐφέτος καὶ Τμήμα Φυσικῆς Ἀγωγῆς, εἰς τὸ ὁποῖον περιήλθεν ἡ κοινότητα τῶν Πετραλῶνων ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τῆς Κυρίας Θεοσιάδος Κοκόλη, ἡ ὁποία εἰς τὴν σημερινὴν τῆς λογοδοσίαν θὰ σᾶς ἐκθέσῃ τὰ ἤδη ὑπ' αὐτῆς ἐκτελεσθέντα, ὥς καὶ τὸ εὐρὺ πρόγραμμα τῆς μελλούσης ἐργασίας τοῦ Τμήματος. Ἡ κ. Ἀσπασία Ἀραβαντινοῦ ἀπεχώρησε τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Προεδρείας τοῦ Τμήματος Ὑγιεινῆς τοῦ Ε. Σ. Ε. μετὰ πενταετὴ παραμονὴν καὶ συνεχὴ συνεργασίαν εἰς αὐτό. Τὴν ἐκλεκτὴν συνεργάτιδά καὶ ἀγαπητὴν φίλην τοῦ Ε. Σ. Ε. Κυρίαν Ἀσπασίαν Ἀραβαντινοῦ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ εὐχαριστεῖ θερμῶς.

Ἡ Κυρία Ἀραβαντινοῦ ἀντικατεστάθη εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς Χατζημιχαῆλ πρώτης κατὰ σειράν ἐπιλαχούσης κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς 18ης Ἀπριλίου τοῦ 1935.

Διὰ τὸ Τμήμα Εἰρήνης καὶ Διαιτησίας ἀντὶ Λογοδοσίας ἔχομεν ν' ἀναφέρωμεν τ' ἀκόλουθα:

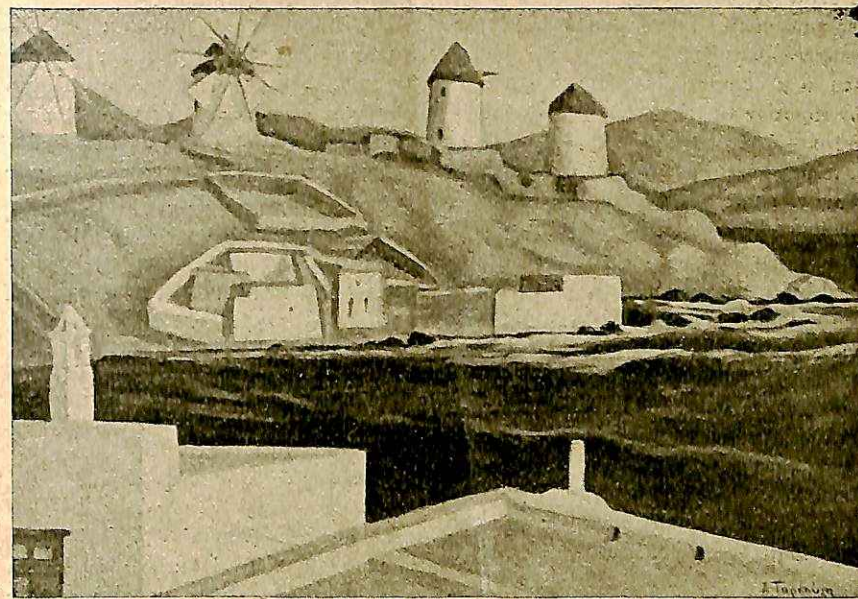
Κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ ἄλλων Ὁργανώσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐξέδωκε τὸ Βῆμα τῆς Εἰρήνης ὑπὸ τύπον Ἐφημερίδος μετ' ἐργασίαν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων. Τὸ φύλλον αὐτὸ ἐξετυπώθη εἰς 15.000 ἀντίτυπα καὶ ἐκυκλοφόρησε τὴν 18ην Μαΐου ἡμέραν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Διεθνούς Εἰρήνης μετ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν χαιρετισμὸν τῶν παιδιῶν τῆς Οὐαλλίας πρὸς τὰ παῖδιά ὅλου τοῦ κόσμου. Διενεμήθησαν εἰς τὰ Σχολεῖα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ ἀπεστάλη ἑνὸς τῆς ἑβδομάδος εἰς τὰ Σχολεῖα τῶν Ἐπαρχιῶν ἐντελῶς δωρεάν. Ἀντίτυπα τοῦ Βήματος τῆς Εἰρήνης ἀπεστάλσαν καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν καὶ ἐλήφθησαν πρὸς τοῦτο εἰς τὸ Τμήμα συγχαρητήριοι ἐπιστολαί, ἀπὸ τῆς Miss Butts πρόεδρος τοῦ Διεθνούς, Γραφ. Ἀγωγῆς ἐν Γενεύῃ, τὴν Mlle. Nob. Γ. Γραμματέα τῆς Παγκοσμίου Ἐνώσεως Γυναικῶν καὶ τῶν Κων. Budaumeau καὶ Bauvais ἐρηγιστῶν καὶ ἐπιτιμῶν συμβούλων τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Τὸν Μάρτιον ἐκθέτουν στὸν Παρνασσὸ οἱ κύριοι Γιάννης Χωραφᾶς καὶ Βασίλης Σηλησιόπουλος. Ὁ πρῶτος τοπεῖα καὶ ὁ δεύτερος ἔργα διακοσμητικῆς, μακέττες, καὶ μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη συλλογὴ ἀπὸ ἐλαιογραφίας καὶ παστέλ. Τὸν Ἀπρίλιον ἀνοίγει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἡ κυρία Ἀθ. Ταρσοῦλη μετ' ἑλπίαν πλουσίαν συλλογὴ ἀπὸ ἐλαιογραφίας, gouaches, χρωματιστὰ μολύβια καὶ σκίτσα μετ' ἑλπίαν πέννα πού πολλές φορές ἔχομε θανατοῖσι σὲ ὥραιες φιλολογικῆς ἐκδόσεις βιβλίων, τῆς καλλιτέχνιδος καὶ συγγραφέως. Αὐτὴ τὴν φορὰ ὅμως μετ' ἑλπίαν gouaches ἡ κυρία Ταρσοῦλη ἀνοίγει ἓνα καινούργιον δρόμον εἰς τὴν τέχνην τῆς, καὶ μᾶς παρουσιάζει μιὰ χαριτωμένη συλλογὴ ἀπὸ μικρὰ τοπεῖα, διαλεγμένα, τὸ ἓνα ὡραιότερον ἀπὸ τὸ ἄλλο, φαινεῖν καὶ χαρούμενα. Καὶ τί νὰ προτιμήσῃ κανεὶς: τὸ χωριὸν μετ' ἑλπίαν χιόνια, τὸ σπητάκι μετ' ἑλπίαν γλυσίνες, τὸν Μύλο στὴ Σκύρο ἢ τὸ Βραχόβουνον τῆς Μονεμβασίας καὶ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Μάνης; μέρη ἑλληνικά πού ἡ ἀκούραστη καλλιτέχνης ἔχει τόσες φορές ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν ἔχουν ἐμπνεύσει. Πολλὰ ὡραία ἐπίσης μιὰ συλλογὴ ἀπὸ πόλεις καὶ τοπεῖα τῆς Βαναρίας μετ' ἑλπίαν χρωματιστὰ μολύβια. Μιὰ ἐκθεσις ζωγραφικῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ εἶναι ἓνα γεγονός. Ἡ γείτων δὲν μᾶς ἔχει συνηθίσει μετ' ἑλπίαν τοιούτου εἶδους ἐκπλήξεως. Μιὰ ὁμᾶς «Φιλικὴ Ἐταιρεία τῶν Νέων» ἐκθέτει στὸ Φουαγιέ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου ἔργα ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς. Εἰς τὸν πρόλογον ἐνὸς τεύχους μετ' ἑλπίαν φιλοκαλίας τυπωμένου μᾶς ἐξηγοῦν ὅτι ἡ ἐκθεσις αὐτὴ εἶναι μιὰ προσπάθεια νὰ κινήσῃ καὶ τὴν γειτονικὴν μας πόλιν τὸ καλλιτεχνικὸν ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἀπορροφᾷ ἡ πρωτεύουσα. Εἰς τὴν ἐκθεσὶν αὐτὴν μᾶς παρουσιάζει μιὰ πολὺ καλὴν ἐργασίαν ἡ Δις Δροσιάδος τελειόφοιτος τοῦ Πολυτεχνείου καὶ οἱ κύριοι Ν. Ζωγράφος, Ἐρ. Λεκός, Μ. Παπαθεοδούλου, Β. Σεμερτζίδης καὶ Γ. Συρίγος. Ὅλοι οὗτοι εἶναι νέοι ζωγράφοι καὶ ὅλοι φαίνονται νὰ ἔχουν θετικὰς βάσεις καθὼς καὶ ὁ νεαρὸς γλύπτης Δέμης μετ' ἑλπίαν μικρὰ συλλογὴ ἀπὸ γλυπτικὰ ἔργα.

Τελευταία ἀπὸ ὅλες ἀνοίξε ἡ Ἐκθεσις τῶν κυρίων Γιάννη Σκαρλάτου καὶ Μαρίας Χαϊκᾶλη-Σκαρλάτου στὴν Αἴθουσα Στρατηγοπούλου Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ πού ἐκθέτουν οἱ δύο καλλιτέχναι ἀλλὰ αὐτὴ τὴν φορὰ βλέπει κανεὶς μιὰ πραγματικὴν πρόοδο καὶ μετ' ἑλπίαν σιγὰ νὰ βυθίσῃ ὁ καθένας στὸν δικὸν του δρόμον. Ὁ κ. Σκαρλάτος ἀρκεῖται στὰ πορτραῖτα διότι ἐκεῖ εὐδοκίμει καὶ δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα νὰ εἶναι κανεὶς καλὸς προσωπογράφος. Ἡ κυρία Χαϊκᾶλη-Σκαρλάτου δὲν ἐγκαταλείπει τὰ λουλούδια καὶ τὰς natures mortes. εἰς τὰ ὁποῖα ἤδη ἔχει ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν. Πρὸ πάντων μιὰ φέτα καρπούζι συνδυασμένα μετ' ἑλπίαν ποτήρι καὶ ἄλλα ἀντικείμενα εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ δείξῃ τὸ ταλέντον τῆς εἰς ἀρμονίαν χρωμάτων καὶ συνθέσεως. Πρὶν νὰ κλείσῃ ἡ στήλη αὐτὴ θεωρῶ καθήκον μου νὰ ἀνασκευάσω μερικὰς ἀπροσεξίας πού ἐγράψαν εἰς βάρος ἐνὸς διακεκριμένου ζωγράφου, τοῦ κ. Ἀξελόυ ὅστις εἶχε τὴν ἐκθεσὶν του τὸν περασμένον μῆνα στὴν Αἴθουσα Στρατηγοπούλου. Ἐγράφη ὅτι ὁ κύριος Ἀξελὸς εἶναι ἐρασιτέχνης ἐνῶ πρόκειται περὶ ἀνεγνωρισμένου καλλιτέχνητος σπουδαστοῦ εἰς τὴν Σχολὴν Καλῶν Τεχνῶν καὶ συμπληρώσαντος κατόπιν τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ Παρίσι. Ὁ κ. Ἀξελὸς ἔχει ἐπ' ἀνελημμένους ἐκθέσει εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τελευταίως εἰς τὴν Διεθνήν Ἐκθεσὶν τῆς Βενετίας, ἔχει δὲ ἐπὶ πλέον πρὸ ἐτῶν τιμηθῇ ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν μετ' ἑλπίαν «Palme d'Academie». Μετ' ἑλπίαν εὐχαρίστησιν ἀνασκευάζομε τὰ ἐκ παραδρομῆς λάθη μας καὶ ἰσως αὐτὸ νὰ μᾶς γίνῃ μάθημα νὰ γίνωμε στὸ μέλλον πλέον προσεκτικοί.

ΑΘ. ΡΕΔΙΑΔΟΥ

Ἀνεμόμυλοι στὴ Μύκονο, ἐλαιογραφία κ. Ἀθ. Ταρσοῦλη ἀπὸ τὴν ἐκθεσὶ τῆς στὸν Παρνασσὸ.

Ἀπὸ τὴν πνευματικὴν μας ζωὴν

Τὰ πνευματικὰ χρόνια τοῦ κ. Γ. Ξενοπούλου

Μερικὲς ἐνδιαφέρουσες διαλέξεις

Ἡ «Ελληνίς» χαιρετίζει μετ' ἑλπίαν ἀγάπῃ τὰ πνευματικὰ χρόνια τῆς λογοτεχνικῆς ἐργασίας τοῦ κ. Γρηγ. Ξενοπούλου.

Πνευματικὰ χρόνια δουλειᾶς! Καὶ πόσο γεμάτα! Κανεὶς ἄλλος Ἕλλην συγγραφεὺς δὲ στάθηκε τόσο παραγωγικὸς οὔτε ἀγαπήθηκε καὶ διαβάστηκε τόσο σὰν τὸν Ξενοπούλου. Γιατὶ ἐκεῖνος εἶχε τὴν καλόβολη θέλησιν νὰ κατεβῇ ὡς τὸν ἀναγνώστη καὶ παίρνοντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι νὰ τὸν ἀεβᾷ σιγὰ-σιγὰ ὡς τὴν τέχνην δείχνοντάς του μετ' ἑλπίαν ἀπλούστερα μέσα τὸ θέλημα τοῦ. Μετ' ἑλπίαν ρεαλιστικὰ θέματα του, μετ' ἑλπίαν γοργὸν καὶ ἑξυπνον διάλογον, πού εἶναι ἰδιαίτερη μαεστρία του, μετ' ἑλπίαν ζωντανὰ τῶν προσώπων καὶ τὴν ἀπλότητά του στὴν ἀπόδοση καὶ στὴ γλῶσσα. Ἡθογραφικὸς ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ εἶναι ζωντανὸ καὶ γνήσια ἑλληνικὸ τὸ ἔργο του, καὶ βαθὺς ψυχολόγος γιὰ νὰ δεινὴν βαρύτερον νόημα καὶ ἀξία στὸ ἔργο του.

Καὶ τὸ Θεᾶτρο πόσο τῶχον πλουτίζει τὰ πνευματικὰ δημιουργικὰ χρόνια. Λίγοι συγγραφεῖς ξέρουν τόσο καλὰ τὴ σκηνὴ καὶ τὴν κίνησιν τῶν προσώπων πάνω σ' αὐτὴ ὅπως ὁ Ξενοπούλος. Κί' οἱ ἥρωές του ἀνάγλυφοι καὶ συνεπεῖς στὸν ἑαυτὸν τους ἄλλοτε βαθεῖα δραματικοὶ σὰ τὴ Στέλλα Βιολάντη καὶ τὴ Ραχήλ, ἄλλοτε χαριτωμένοι καὶ ὁλοζώνταντοι σὰν τὴ Καλλιόπη τοῦ Πειρασμοῦ.

Τέτοια πλούσια δημιουργικὰ πνευματικὰ χρόνια ἀξίζει νὰ γιορτάζονται μετ' ἑλπίαν ξεχωριστὸν καμᾶρι ἀπ' ὅλο τὸ φιλολογικὸν κόσμον.

Στὶς 29 Μαρτίου μίλησε στὸν Παρνασσὸ ὁ ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης κ. Ἀντρέας Χόρβατ. Τὸ θέμα του εἶταν ἐνδιαφέρον ὅχι μόνον γιατί ἐπρόκειτο γιὰ Ἕλληνας πού σπουδᾶσαν καὶ ἔδρασαν στὴν Οὐγγαρία, ἀλλὰ καὶ γιατί ἔδωσε στὸν ἑκαπτο αὐτὸν ἄνθρωπον τὴν εὐκαιρίαν νὰ μᾶς δείξῃ τὴν ἀγάπην του στὴν Ἑλλάδα. Ὅταν λέμε ἀγάπην δὲν ἐννοοῦμε τὸν τυπικὸν καὶ καθιερωμένον θαυμασμόν κάθε ἑλληνομαθῆ στὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα, μὰ τὴν ζωντανὴν καὶ σπαρακτικὴν φιλίαν ἐνὸς Εὐρωπαίου πρὸς τὴν Ἑλλάδα τὴν αἰώνια καὶ πρὸ πάντων τὴ σημερινή. Αὐτὸ τὸ τόνοιε τρεῖς φορές στὴν ὁμιλίαν του ὁ ἀγαπητὸς μας μουσαφίρης. Μᾶς τόπε ἀπανωτὰ καὶ χτυπητὰ ὅτι στὴν πατρίδα του ἡ ἑλληνικὴ λογοτεχνία μελετιέται ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Ὅμηρον καὶ φτάνοντας ὡς τὸν Παλαμά.

Τὰ χειροκροτήματα τοῦ συγγενή του πλήθος μαζί μετ' ἑλπίαν συγχαρητήρια τῶν πολυπληθῶν του φίλων θὰ ἔκαμαν στὸν κ. Ἀντρέαν Χόρβατ νὰ αἰσθανθεῖ πόσο τὰ καλά του λόγια βρῆκαν τὴν ἀπήχησιν πού ἔπρεπε.

Ἡ Ἐταιρία Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν ἀρχισε στὰ Ὀλύμπια μιὰ σειρά διαλέξεων μετ' ἑλπίαν τὸ σοφὸ γλωσσολόγον κ. Μανώλη Τριανταφυλλίδην. Τὸ ὄνομα τοῦ ἀγορευτοῦ εἶχε τὴ δύναμιν νὰ συγκεντρῶσιν κατὰ παράδοξον σύμπτωση τὴν κοσμικὴν Ἀθήναν καὶ τὴν Ἀθήναν τῆς ἐκπαίδευσης καὶ τῆς λογοτεχνίας. Τὸ πῶς

παράξενο όμως είναι ότι όλος αυτός ο κόσμος έφυγε από τις λαμπρές του όμιλίες ένθουσιασμένους και γεμάτους καινούργιες γνώσεις.

Στην πρώτη ο κ. Τριανταφυλλίδης μās έδωσε μιάν εικόνα των πρώτων αιώνων του Χριστιανισμού τότε που γεννήθηκε ο άτικτισμός και έγινε ή όρχή της διγλωσσίας που βαστά δυστυχώς ως τή σήμερα. Χάρη σ'έναν σχολαστικό της εποχής εκείνης, τόν Φρόνιχο, μαθαίνουμε τώρα έμεις τις κατακτήσεις που είχε κάνει ή δημοτική του καιρού εκείνου.

Θά είτανε άσπετο νά θέλουμε νά δώσουμε με δυό λόγια, έστω και μιάν ιδέα του τί και πώς ο κ. Τριανταφυλλίδης γοήτεψε τόν ποικίλο και άπαιτητικό του άκροατήριό. Ο κ. Τριανταφυλλίδης δέν είναι ρήτορας, έχει όμως τή θαυμαστή ιδιότητα νά βάζει τάξη στό θέμα του, νά φέρνει παραστατικά και ζωντανά παραδείγματα γιά τήν κατανόηση των όσων λέγει κιόλας νά δίνει στόν άκροατή τή βεβαιότητα πώς αυτό που άκούει είναι άποτέλεσμα μακρούς μελέτης και καλής πίστης. Σημάδια και τά δυό του άληθινού επιστήμονα.

Κάπως πιο περιορισμένο τόν ένδιαφέρον της δεύτερης διάλεξης που έντοπίστηκε στα πρώτα-πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού, τότε που ή νέα θρησκεία γιά νά κατακτήσει και νά ξεπλωθεί, μεταχειρίστηκε τήν έλληνική δημοτική γλώσσα της εποχής.

Ο όμιλητής άφου μās είπε άρκετά γιά τις γλωσσικές διαφορές των Εύαγγελίων και τά... λάθη των Εύαγγελιστών έφθασε στις έπιστολές του Άποστόλου Παύλου. Γιά μιάν στιγμή μέσα στην αίθουσα των Όλυμπίων φτερούγισε μπροστά στα μάτια των άκροατών ή μεγάλη, παλληκαρίσια και βασανισμένη μορφή του άκούραστου θεμελιωτή του Χριστιανισμού.

Κατά τή γνώμη του Βιλαμόβιτς μερικά άποσπάσματα από τις έπιστολές του Παύλου θά μείνουν αιώνια μέσα στα μεγάλα και ώραία λόγια που έχει νά μās επιδείξει ή πονεμένη ανθρωπότητα όλόκληρη.

Έκτός από τους δικούς μας σοφούς που παρευρέθηκαν στην όμιλία αυτή, όπως ο σεβαστός και άγαπητός Έλισσαίος Γιαννίδης, ο πρωταθλητής των μεταφράσεων του Αισχύλου κ. Ι. Γρυπάρης, ο άμειπτος όμότεχνός του κ. Ν. Ποριώτης, ο καθηγητής κ. Βέης, ο εύγενικός εκπρόσωπος της εκπαίδευσης κ. Μ. Κουντουράς, ή καθηγήτρια στό Πανεπιστήμιον του Λέιδεν Δις Σοφία Άντωνιάδη, είταν ακόμη και ξένοι όπως ο παλιός και παντοεινός φίλος της Ελλάδος κ. Περγώ, ο κ. Α. Χόρβατ και πολλοί άλλοι.

Η ίδια Έταιρία Λογοτεχνών έδωσε και μιάν σεμνή γιορτή γιά τά εκατόχρονα του Πούσκιν. Μίλησε πλατιά και αναλυτικά ο κ. Έλευθερουδάκης και έδωσε τή βιογραφία του Ρώσου ποιητή άρχίζοντας από τόν μαύρο πρόπαπο του.

Κατόπιν ανέπτυξε τήν ύπόθεση του κάθε έργου χωριστά και έτσι ξεπέρασε τά όρια της υπομονής που μπορεί νά διαθέσει ένας σύγχρονος άκροατής.

Χειροκροτήθηκε θερμά.

Οι κυρίες Μυρτιάσση και Π. Κοκκινάκη άπήγγειλαν στίχους μεταφρασμένους έλληνικά. Η κ. Μυρτιάσση είναι γνωστή γιά τήν ώραία και ποιητική άπαγγελία της, αλλά ή νεωτερίζουσα άπόδοση των ώραίων στίχων του Λέρμαντωφ γιά τόν θάνατο του Πούσκιν από τήν κ. Κοκκινάκη σήκωσε μιάν άληθινή θύελλα ένθουσιασμού.

Ο βαρύτονος κ. Στεφανίδης τραγούδησε έξοχα ένα μέρος από τόν «Προφήτη» και από τόν «Μπόρις Γκοντούνωφ» με τή συνοδεία χορωδίας του Έθνικού Όδείου.

Γιά νά είμαστε δίκαιοι πρέπει νά προσθέσουμε και μιάν άλλη ώραία διάλεξη που γίνθηκε μέσα σαυτό τόν μήνα. Τή διάλεξη που όργάνωσε τόν Θρακικό Κέντρο με όμιλητή τόν κ. Κ. Σπανούδη.

Είναι γνωστή ή εύφράδεια, ή μνήμη και ή αξία του πρώην διευθυντή της αξέχαστης «Προόδου» όμως ο κόσμος που άκουσε τήν όμιλία του ξεπλάγη γιά τήν ποίηση που βρήκε νά ύψώνεται κυριολεκτικά μέσα στό θέμα «Σκόρπια φύλλα από τή Θράκη». Οι Θρακιώτες και μη άκροατές χειροκροτήσανε τόν άγαπητό όμιλητή με όλη τους τή δύναμη.

Τ. Σ.

Είς τόν Ένστιτούτον Άνωτέρων Έταλικών Σπουδών όμιλησεν ή μεγαλειότερα ποιήτρια της συγχρόνου Έταλίας κ. Συμπίλλα Άλεράμου γιά τόν πνεύμα και τή ψυχοσύνθεση της γυναίκας έν συγκρίσει με τόν άνδρα. Η όμιλήτρια έχειρίσθη τόν θέμα της με άριστοτεχνίαν κ' έδωσε μιάν ζωηρά και συγχρονισμένη εικόνα των γυναικών άρετών που εκδηλούνται σε κάθε στιγμή στη γυναικεία ζωή, στη ταπεινή και στην υπερέφρανη.

Άναφέρωμεν ακόμη τήν διάλεξιν του κόμητος Κουντεχόβε - Καλλέργη στόν Παρνασσό περί της Πανευρώπης. Ο όμιλητής παρέστησε τους κινδύνους που διατρέχει ο πολιτισμός της Δύσεως και προτείνει τήν σύμπληξιν μιάς Όμοσπονδίας των 25 κρατών της Εύρώπης: διά νά σωθούν από τήν έπαπειλούσαν αυτούς καταστροφών. Δέν ξερόμεν άν ή ιδέα της Πανευρώπης θά πραγματοποιηθή ποτέ, ίσως ναι, ίσως όχι, πάντως είνε παρήγορον ότι υπάρχουν άνθρωποι σάν τόν κόμητα Κουντεχόβε, που πιστεύουν σ'ένα καλήτερο μέλλον της ανθρωπότητας.

Όπως πάντοτε άνοιξε τήν Κυριακή των Βαΐων ή έκθεση της Έπαγγελματικής Σχολής του Άμαλίου Όρφανοτροφείου.

Τήν έναρξιν έτίμησαν πολλοί έπίσημοι, προσήλθε δέ άπειρος κόσμος που έτιμā τήν ώραίαν εργασία της σχολής αυτής. Έκθέτουν φορέματα, κεντήματα, άσπρόρουχα, δαντέλλες και κάθε είδος λεπτής χειροτεχνίας και σχέδια φιλοτεχνημένα άπ'αυτές τις μαθήτριες. Αι τιμαί των ειδών αυτών είνε προσταί εις κάθε βαλάντιον.

Θεατρική στήλη.

Θέατρον Κοτοπούλη

Σαίξπηρ «Όπως Άγαπάτε»

«Ο Σαίξπηρ είναι ή γή μās λέει ο Ούγκω—Στό Σαίξπηρ τά πουλιά κελαϊδάν, οι θάμνοι είναι θαλαροί, οι καρδιές άγαπάν, οι ψυχές πονάνε. Τόν σύννεφο τοξιδεύει, τόν αιώνιο όνειρο κυματίζει. Όλες οι μορφές του πολλαπλόν, οι πράξεις και οι ιδέες, ο άνθρωπος και ή ανθρωπότητα, οι ζώντες και ή ζωή».

Ό,τι μπορεί νά νοιώση ή ανθρωπίνη καρδιά—είπε έπιγραμματικά ο Γκαίτε—στό έργο του Σαίξπηρ θά τόν μάθη». Άκριβέστεροι τόνει άπ'τους δικούς του γιά τόν άνθρωπον τόν πόνο και τή χαρά, δέν άκούστηκαν στους αιώνες. Τεράστια κρυστάλλινη έπιφάνεια, καθρεφτίζει όλόκληρη τή ζωή, και σάν νά μη τούφθανε, δημιουργήσε έξώκοσμα όντα, τρομακτικά και αιδέρια, βγαλμένα άπ'τους κόσμους των θρύλων και του όνειρου.

Όψιμο άνθισμα του μεσαίωνα μπορεί νά λογαριασθή, και έχει όλο τόν πολύχρωμο της Άναγεννήσεως. Είναι τόν λαμπρό άποτέλεσμα των χρόνων της Έλισάβετ, μιά στό βάθος δέν αντιπροσωπεύει έποχάς· έχει κάτι από τήν αιωνιότητα της φύσεως.

Δύναμις ψυχική σ' άπειρη ποικιλία μορφών. Δύναμις έποπτείας μοναδική. Με τήν ίδια θεϊκεία ήρεμία παρακολουθεί τή δίνη των παθών και της χαρούμενης ζωής τόν πανηγύρι. Με τήν ίδια στοργή πλάθει τόν τερατόμορφο Κάλλιμπαν και τόν παρθετικό θέλγητρο της Μιράντας. Όρόσημα μεταξύ τραγικού και κωμικού δέν υπάρχουν στό Σαίξπηρ. Όποιος ξέρει τις τραγωδίες του ξέρει και τόν γέλιο του. Καλόκαρδο, άπληλαγμένο από κάθε Μολιερική και Άριστοφανική δηκτικότητα άπλώνεται στα θλιμμένα του μοτίβα «Σάν τόν φώς του ήλιου πάνω άπ'τή σκοτεινή θάλασσα». Πρέπει όμως νά ξέρη κανείς και τις καθαυτό κωμωδίες του, τά έξαίσια αυτά τραγούδια σε χαρούμενους ρυθμούς, γιά νά αισθανθή βαθειά τή Σαίξπημική έκταση.

Τόν «Όπως άγαπάτε» είναι άπ' τις τελευταίες κωμωδίες του, γραμμένη δύο χρόνια πριν άρχίσει ή μεγαλόπρεπη περίοδος των σκοτεινών του τραγωδιών. Είναι μιάν ποιμενική συμφωνία σε τόνους ξενοιασιάς, λιόλαμπρη μέρα που φυσάει άνοιξιάτικο έρωτικό άεράκι, διέση καλωσύνης και οι κακοί έτσι από θαύμα γίνονται καλοί. Μαγεία παραμυθιού είναι άπλωμένη στό έργο αυτό που φέρνει τή σφραγίδα της μεγαλοφυΐας, και κάθε τόν λόγος είναι γεμάτος σοφία, έποπτεία, τέχνη, ποίηση και όμορφιά. Μιά διαφυγή άπ'τή τεφρή πραγματικότητα. Και τόν άνέβασμά του στό «Θέατρο Κοτοπούλη» ήταν κι' αυτό όνειρον όμορφιάς.

Χωρίς περιστροφές τόν «Όπως άγαπάτε» είναι ή τελειότερα παράσταση του Έλληνικού Θεάτρου στα

2-3 τελευταία χρόνια. Παράστασις που μήτε ή ποίηση του έργου θυσιάστηκε στη θεαματικότητα, μήτε ο γνήσιος θεατρικός ρυθμός άτρόφησε κάτω από πληκτικές «φιλολογίτιδες». Κάθε σκηνογραφία είχε μιάν φανταξιστική παραμυθένια όμορφιά, και μαζί δημιουργούσε τήν άτμόσφαιρα που όποζητούσε ή κατευθυντήρια γραμμή του σκηνοθέτη. Όλα ήταν ύποταγμένα κάτω άπ'τή δική του μπαγγέτα, γιάτι στό θέατρο άν ο καταμερισμός της εργασίας είναι άναπόφευκτος ή δικτατορική διοίκηση από ένα διευθύνοντα νού είναι άπαραίτητη.

Κάθε κοστούμι, έδινε μιάν καλλιτεχνική διάθεση στό θεατή και μαζί «έδειχνε τόν χαρακτήρα δίχως περιγραφή». Φανταχτερό και πολυστολισμένο γιά τόν Όλίβιο, τεφρό και εύγενικό γιά τόν κατατρεγμένο Όρλάνδο, άσκητικό και μονιτό γιά τόν μελαγχολικό Έάκωβο. Σ' άλλου είδους σκηνογραφίες που τόν δάσος της Άρτενας δίνεται ειδυλλιακά, τά κοστούμια των έξόριστων θάπρεπε νάιαν άπλούστερα με κάποιο τόνο ρεαλισμού. Έδώ ήταν όλα κομψά και όλοστόλιστα, έτσι έπρεπε νάιαν μεσ'τό παραμυθένιο ιδιόρρυθμο σκητικό τόν δάσους. Λεπτομερειακή ή εργασία του κ. Σαραντίδη. Σε καμία όμως λεπτομέρεια δέν έπέτρεψε νά πάρη θέση κεντρική.

Με σύνολο ήθοποιών άνομοιογενές, που στη κορυφή του στέκει μιάν Μαρίκα Κοτοπούλη και τόν τέλοσ ήθοποιοί πολλοί κατώτεροι άπ'τό μέτριο, κατώρθωσε νά δημιουργήση ένότητα, νά δημιουργήση ζωή.

Δέν μιλά γιά τήν Μαρίκα Κοτοπούλη. Οι τεράστιες ικανότητες της και τόν έξυπνό της παίξιμο της δίνουν όλην τήν εύχέρεια νά παίξη τή Ροζαλίνδα. Κατάφερε με τόν κέφι της και τόν εύκνητο κορμί της νά ναι κορίτσι 20 χρόνων. Δίπλα της ή κ. Άρώνη χαριτωμένη και καλή, ή κ. Νίτσα Βιτσώρη, χρόνια θυσιασμένη στις απαιτήσεις του θιάσου είχε ως Όντρια έπιτυχία που τήν άνεβάξει σ'έκλεκτό επίπεδο. Ο κ. Παπās με τή καλλιεργημένη του θεατρική συνείδηση άπέδωσε τεχνικά τόν Έάκωβο, τόν μελαγχολικό μονήρη, τόν ποιητή γιά τόν όποιον ή ζωή είναι μονάχα σκέψη, θεωρία και ρεμβασμός. Ο κ. Μυράτ γεμάτος νεανική χαρά άπέδωσε με πολλή έπιτυχία τόν Όρλάνδο. Ο κ. Γιαννίδης ξεχωριστός και ο κ. Τσαγαλέας έκλεκτός, όπως έκλεκτο ήταν κι' όλο τόν σύνολο έκτός του κ. Λογοθετίδη. Παρ'όλο τόν ταλέντο του. έκτός του κ. πώς ή φάρσα δέν σχετίζεται με τή Σαίξπηρική κωμωδία.

Καλλιτεχνική ή εργασία του κ. Γκίκα - Χατζηκυριάκου, τόσο στα σκηνικά όσο και στα κοστούμια. Ξεκινά άπ'τή σωστή γνώσι ότι ο σιενός ρεαλισμός δέν έξυπηρετεί ποτέ τόν θέατρο. Πιστεύει όπως γράφει ότι δέν πρέπει νά δεσμεύεται ή φαντασία του θεατή με ρεαλιστικές άποδόσεις, αλλά «νά κεντρίζεται με τήν ύποβολή του άντικειμένου και όχι με τά όμοιώματά του». Έχει δέ τήν ικανότητα νά θέτι σ'έφαρμάτα του. Έχει δέ τήν ικανότητα νά θέτι σ'έφαρμάτα του με πολύ έμπνευση και πρωτομογή τή θεωρία του με πολύ έμπνευση και πρωτο-

τυπία. Νά ποῦμε πὼς δὲν ὑπῆρχαν καὶ μερικὰ λάθη. Θάταν μᾶλλον μειωτικὸ γιὰ τὴν κριτικὴ παρὰ τιμητικὸ γιὰ τοὺς ἐκτελεστάς. Ἀσφαλῶς ὑπῆρχαν Ἀλλὰ ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τόσο ἐξαιρετικὸ δὲν πρέπει νὰ κρεουργῇται μ' ἀδιάκριτες ἀνατομίες. Ἐπειτα ἓνα λουλουδιὸν ὁλάνθιστο δὲν ἔχει κανεὶς κέφι νὰ τὸ βάλλῃ κάτω ἀπ' τὸ μικροσκόπιο. Τὸ καμαρώνει καὶ τὸ χαίρεται. Τέτοια ἦταν ἡ παράστασις τοῦ «Ὅπως ἀγαπᾷτε».

Βασιλικὸ Θέατρο

Paul Vildrac «Υπερωκεάνειο Τενάσιτυ»,
O'Neill «Πόθος κάτω ἀπ' τὶς λευκές»

Ἡ κρατικὴ μας σκηνὴ δίνει μὲ πολλὴ φροντίδα τὰ ἐπιμελῆ της θεάματα. Τελευταῖα δείχνει σταθερὰ προτίμηση στοὺς ξένους συγγραφεῖς τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Ἀνέβασε τὸ «Υπερωκεάνειο Τενάσιτυ» τοῦ Γάλλου Paul Vildrac Μεταπολεμικὸς ὁ συγγραφεὺς αὐτός, συνεργάτης καὶ ὁπαδὸς τοῦ Duhamel, βαθεῖα ἀπ' αὐτὸν ἐπηρεασμένος, ἔγινε ὁ δραματουργὸς τῆς ἀπλῆς ζωῆς καὶ τῶν λαϊκῶν ἀνθρώπων. Τὰ ἔργα του συνδυάζουν ἓνα λεπτὸ νατουραλισμὸ, εὐγένεια σχέψεως καὶ αἰσθημάτων, ἀκρίβεια παρατηρήσεως καὶ κάποια ἀχνὴ πνοὴ ποιήσεως. Ἀρετὲς ποὺ ἀποκρύπτουν τὴ μετριότητα τοῦ δραματικοῦ του ταλέντου. Τὸ «Υπερωκεάνειο Τενάσιτυ» πρωτοπαίχθηκε τὸ 1920 στὸ Vieux-Colombier, σκηνοθετημένο ἀπὸ τὸ Jacques Copeau, ἀριστοτεχνικὰ παιγμένο ἀπὸ τὴ Jordaan, τοὺς Vitray καὶ τὸν Goff, ἦταν ἀπὸ τὶς μεγάλες ἐπιτυχίες τῆς μεταπολεμικῆς ἐποχῆς. Ἀργότερα ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου του «Madame Beliard» κ. ἄ., καὶ τέλος ἡ «Brouille» τοῦ ἀνοῖξαν τὶς πύλες τοῦ κρατικοῦ γαλλικοῦ θεάτρου.

Στὸ ἑλληνικὸ ὅμως κρατικὸ θέατρο δὲν εἶχε τὴ θέσιν του. Γιατὶ ἡ Ἑθνικὴ Σκηνὴ ἔχει καθήκοντα ἀπέναντι τῶν Ἑθνικῶν μας παραδόσεων καὶ τῶν ἑλληνικῶν συγγραφέων, καὶ τὴν ὑποχρέωση νὰ παρουσιάσῃ στὸ κοινὸ τὰ ἀριστουργήματα τῶν αἰώνων, ποὺ τὰ ἐλεύθερα θεάτρα δὲν ἔχουν τὴν ὕλικήν εὐχέρεια ν' ἀνεβάσουν. Ἐπίσης νὰ ἐρμηνεύῃ τοὺς μεγάλους δραματούργους τῆς σύγχρονης ἐποχῆς.

Τὸ μόνον εὐχάριστο ἦταν ὅτι τὸ ἔργο σκηνοθετήθηκε καλὰ ἀπὸ τὸν κ. Ροντήρη καὶ παίχθηκε ἀπὸ τοὺς ἡθοιοὺς ἐκλεκτά.

Ἡ Σαπφὼ Ἀλκαίου ἔπαιξε τὸ μικρὸ ρόλο τῆς μ' ὅλη τὴν ἀνεση τοῦ μεγάλου τεχνίτη, καὶ ὁ Αἰμίλιος Βεάκης ζωντανεῖ το γέρο-Ἰντὸν μὲ τὴ μεγάλην τέχνην του. Διπλά τους ὁ κ. Γληνὸς σιτάθηκε ἀντάξια. Τὸ ἀδρὸ ζωντανὸ παιξίμο του ἀξίζει κάθε ἀνεπιφύλαχτο ἔπαινο. Ἡ κ. Μιράντα γεμάτη πηγαία καὶ ἀπλὴ χάρις ἦταν ἡ ἐνσάρκωση τοῦ ρόλου τῆς, καὶ ὁ κ. Δενδραμῆς μὲ τὸ λεπτὸ καὶ ἐσωτερικὸ παιξίμο του συνεπλήρωσε τὸ σύνολο.

Μὰ ἂν τὸ ἔργο αὐτὸ παίχθηκε καλὰ, οἱ «Πόθοι

κάτω ἀπὸ τὶς λευκές» τοῦ O'Neill ὑστέρησε ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη. Γιὰ τοὺς ρόλους τῆς Ἑμπεν καὶ τοῦ Ἄμπυ δὲν ἔχει αὐτὴ τὴ στιγμή ἡθοιοὺς τὸ Ἑθνικόν. Ἡ κ. Ποξινὸυ καὶ ὁ κ. Γληνὸς ἔκαμαν ὅτι μποροῦσαν, ἀλλὰ μπόρεσαν ἐλάχιστα. Ἡ ἔλλειψη πηγαίου δραματικοῦ ταλέντου τοὺς ἔκανε νὰ καταφύγουν σὲ κακῆς ποιότητος ἀπαγγελίες, καὶ ὅλοι οἱ ἡθοιοὶ παρασυρμένοι δόσαν ἓνα τόνο τόσο μελλοδραματικόν, τόσο ἀναχρόνιστικόν ποὺ ἐξενεούριζε.

Ὡς τόσο ὁ O'Neill, μεγάλη σύγχρονη φυσιογνωμία τοῦ θεάτρου, ἔχει τὴ θέσιν του στὸ Βασιλικόν.

Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο του μιὰ βιβλικὴ πνοὴ ἐξαγνίζει τὸν ὁμὸ πρωτογονισμό του. Ὅσοι δὲ πρόσεξαν τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ γέρο πατέρα, ποὺ στὴν ἀντρίκεια καὶ εὐγενῇ πράξει τοῦ γιου του, βρῖσκει τὸ ἡθικὸ ἔκρυσμα γιὰ τὴ ζωὴ του, δὲν μποροῦν ν' ἀρνηθοῦν τὴν ἡθικὴ ἀξία τοῦ ἔργου. Καὶ ἔπειτα πὰς τόσες ἡθικολογίες ποὺ γραφτήκαν γύρω ἀπ' τὸ δρᾶμα τοῦ O'Neill φέρουν στὸ νοῦ τὰ λόγια τοῦ Οὐάϊλντ, πὼς «οἱ ἡθικοὶ λόγοι στὴν Τέχνη εἶναι τὸ καταφύγιο τῶν ἀνθρώπων ποὺ δὲν ἔχουν τὸ αἶσθημα τοῦ ὀραίου».

Θέατρο Ἀλίκης

Σπύρου Μελά «Παπαφλέσσας»

Ὁ κ. Μελάς εἰς συνέχεια τῆς καλοκαιρινῆς θεατρικῆς του ἐργασίας, καὶ ἐπὶκαιρὰ μὲ τὴν ἐορτὴν τῆς ἑθνικῆς μας Παλιγγενεσίας, ἐθεώρησε σκόπιμο νὰ μᾶς δώσῃ τὸν Παπαφλέσσα τοῦ «Ἱστορικὸ δρᾶμα» σὲ τρεῖς πράξεις καὶ πολλὰς εἰκόνες.

Ἡ νέα ὅμως οὕτῃ ἐργασία τοῦ κ. Μελά, μολονότι μπορεῖ νὰ κατατοπίσῃ καὶ τοὺς πρὸ ἀπληροφόρητους σὲ πολλὰς λεπτομέρειες τῆς ἑλληνικῆς ἐπυναστάσεως, δὲν εἶχε ὡς τόσο καμμία σχέση μὲ τὴ θεατρικὴ τέχνη.

Ὁ Παπαφλέσσας δὲν ἦταν τὸ ἐσωτερικὸ δρᾶμα τοῦ ἥρωός του, δὲν εἶχε καμμία δραματικὴ θέσιν, καμμία ἀντίθεση, ἀλλὰ στάθηκε ἀπλῶς μιὰ κινηματογραφικὴ ἀναπαράστασις τῆς ζωῆς τοῦ ἥρωος του, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς σταδιοδρομίας του, ὡς τὸ θάνατό του.

Βέβαια ἀρετὲς ἔχει τὸ ἔργο, τὶς ἀρετὲς τοῦ ταλέντου τοῦ συγγραφέα, γοργὴ πλοκὴ ἀρχιτεκτονικῆ, καὶ καλὴ σκηρικὴ διαίρεση, ἀλλὰ πάλι εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ παίζεται ἀπὸ τὸ θῖασο «Ἀλίκης». Καὶ γιὰ τέτοια ἔργα δὲν βοηθαί. οὔτε ὁ θῖασος οὔτε τὸ θέατρο μὲ τὰ ἀτελέστατά του μέσα, ὁσονδὴρπνε καὶ ἂν βολεύῃ τὸν κ. Μελά νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ ἀληθινὸν θέατρο δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκη τους.

Ἡ ἐρμηνεία ποὺ δόθηκε στὸ ἔργο, ἀρχίζοντας ἀπ' τὸ πρωταγωνιστὴν του, στάθηκε ὅσο μποροῦσε πρὸς κακὴν. Καὶ ἡ διακομώδης ὠρισμένων προσώπων τῆς ἱστορίας, ἂν μὴ τι ἄλλο, περιεργή.

KATERINA I. KAKOYRFI

Ἡ «Ἑλληνίς» μὲ χαρὰ προσφέρει σὺς ἀναγνώστριάς της ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ λαμπρὴ μετάφραση τῆς Μήδειας τοῦ ποιητῆ κ. Κούλη Ἀλέπη.

Μήδεια

(Στροφή β')

Χώρα μου, σπῖτι μου ἀκριβό,
ποτὲ μακρυνά σου μὴ διαβῶ
μακρυνά ἀπὸ σὲ ζωὴ κακὴ
πικρότατη καὶ πληχτική.
Θάνατος κάλλιο, θάνατος πρὶν τέτοια μέρα φτάσῃ.
γιατὶ καημὸς ἀνθρωπινὸς
δὲν ξέρω νᾶν τόσο τρανὸς
ὅσο κανεὶς τὸν τόπο του τὸν πατρικόν νὰ χάσῃ.

(Ἀντιστροφή β')

Μὲ τὰ μάτια μου αὐτὸ τῶδα,
δὲν τὸ ξέρω ἀπὸ τ' αὐτὶ
μ' ὅλο τόσοι μαῦροι πόνοι
ποὺ σ' ὀργώσανε τὰ στήθη,
μήτε ἡ χώρα σὲ λυπήθη
μήτε φίλος μὲς σ' αὐτή.
Στάχτη νὰ γένῃ ὅπου μπορεῖ
γιὰ φίλο του ν' ἀδιαφορῇ
καὶ δὲν πονεῖ σιμά του
καὶ ὅμοια καὶ ἐκεῖνος ποὺ μπορεῖ
νὰ μὴν ἀνοίγῃ καθαρὴ
στὸν φίλο τὴν καρδιά του.
Τέτοιον ἄνθρωπον, ἀνάξιο, φίλο δὲ θὰ τὸν φωνάξω.

ΚΟΥΛΗΣ ΑΛΕΠΗΣ

ΣΤΑΣΙΜΟ Β'

ΧΟΡΟΣ

(Στροφή α')

Ἐρωτας πῶρχειται βαρὺς
τιμὴ πὼς φέρνει μὴ θαρρεῖς
καὶ ἐπόληψη μεγάλην
μ' ἂν ἡ Ἀφροδίτῃ ἐρῇ ἀπαλή,
τόσο γλυκεῖα, τόσο καλὴ
θεὰ δὲν ξέρω καὶ ἄλλη.
Ὅσῳ στὴν καρδιά μου
ποτὲ σάϊτα σου φοριχτή,
στὸ λαῦρο πόθο βουτηχτή,
ἀπ' τὰ χρυσὰ τὰ τόξα σου μὴ εἴξης δέσποινά μου.

(Ἀντιστροφή α')

Κι' ἡ φρονιμάδα ἄς μὲ φυλᾷ
ποὺ εἶν' ἀπ' τὰ δῶρα τὰ πολλὰ
τὸ πρὸ λαμπρὸ καὶ θεῖο.
Κι' ἄμποτε, σὲ κανένα μας ἡ Κύπριδα ἀπ' τοὺς
[δύο,
γι' ἄλλη τὸ νοῦμας σπρώχνοντας ἐρωτικὴν ἀγκάλη
σὲ λόγια καὶ σὲ τσακωμοὺς
καὶ γκρίνιες δίχως τελειωμοὺς
ποτὲ νὰ μὴ μᾶς βάλλῃ.
Μ' ἀπὸ τιμὴν σὶα ποὺ περνοῦν ἀνθρώγενα μὲ
[εἰρήνη,
τῶν γυναικῶν τὶς διαφορὰς μὲ φρόνησι νὰ λύνῃ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΑΝΤΩΝΙΑΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ

66 ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΥΙΟΣ 99

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΕΚΔΟΣΙΣ «ΠΥΡΡΟΥ»

Ἡ Δις Ἀντωνία Κουντούρη μᾶς πρωτοπαρουσιάζει μὲ μιὰ ποιητικὴ συλλογὴ «Δροσιὰ σὲ φύλλα». Εἴταν μιὰ πάρα πολὺ νεανικὴ ἐργασία, πάρα πολὺ ἀσήμαντη, καὶ ἀσφαλῶς θὰ περνοῦσε ἀπαράτηρητη ἂν δὲν ὑπῆρχε ἐκεῖνη ἡ μεγάλη περισπωμένη ἐπάνω στὴ λέξη «φύλλα». Ξαφνικὰ ὅμως πρὶν ἀπὸ καναδυὸ μῆνες ἡ δις Κουντούρη μᾶς ξαναφανερῶθηκε μὲνα μυθιστόρημα. Ἐκανε τὸ τεράστιο σάλτο, ἀπὸ μιὰ κοριτσιίστικη ποιητικὴ συλλογὴ ὡς τὸ δυσκολώτερο εἶδος τοῦ πεζοῦ λόγου, τὸ μυθιστόρημα, δίχως ἐνδιάμεσους σταθμούς.

Τὸ πῆδημα εἶναι τολμηρότατο. Τῆς ἀξίζουν συγχαρητήρια ὅχι μόνον γιὰ τὸ θάρρος μὰ καὶ γιὰ τὸ

ἀποτέλεσμα. Τὸ νέο της βιβλίον μὲ τὸν ἀπλὸ τίτλον «Πατέρας καὶ υἱὸς» ἀπὸ τὶς πρώτες του σελίδες κρατεῖ γερὰ τὸν ἀναγνώστη. Ἡ εἰκόνα τοῦ χωριοῦ ποὺ παρουσιάζει εἶναι γραμμικὴ μὲ σιγουράδα καὶ χάρις. Ὁ σκοπὸς του ὅμως δὲν εἶναι αὐτός. Ἡ πρόθεσις τοῦ βιβλίου εἶναι νὰ μᾶς δώσῃ τὴ μορφή ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ στάθηκε ἀσφαλῶς ὁ τελευταῖος πειρατὴς τῆς Ἑφτανήσου. Γιὰ τέτοιος φαντάζει ὁ Γεράσιμος, ὁ πατέρας τοῦ ἥρωα, ποὺ ἔχει μαζέψει βιὸς ἀπὸ πειρατείας καὶ ἀδικοθαναισμένους ναυαγούς. Ἀπομεινάρη, ὁ Γεράσιμος ἀπὸ παλιὰ χρόνια ὅπου γιὰ

μορφή βγαίνει ο γιός, ο Πορφύρης, με στεριανές φιλοδοξίες πιά, κακός, σκληρός και άπηνος σαν τον πατέρα του. Είναι αυτός που σε μιάν ώρα θαλασσοταραχής, σά νάταν ή θεία Δίκη, πνίγει τον άμαρτωλό πατέρα. Ένας άερας άγριότητας φτάνει ως έμας. Έχει τόσο έντονη προσωπικότητα ο φοβερός Πορφύρης ώστε κατορθώνει να μάς παρουσιάζεται ολοζώντανος. Μόνο ένψ ή φαντασία μας τον πλάθει κολοσσό τον βλέπουμε ένα σκέτο κακό άνθρωπο. Καταλαβαίνουμε πώς τὰ κατορθώματα της γενιής του και εκείνου είταν τόσο φοβερά ώστε έδωσαν στη Δα Κουντούρη την ιδέα να τὰ γράψει. Το άνάστημα του ήρωα, ή άβυσσάλια του ψυχής αναγκάστηκαν έτσι να χαμηλώσουν ως την νεανική πέννα της. Τώρα φτάνει ως έμας μικρεμένος χωρίς το ύψος που του είχε δώσει ή ποροφορική διήγηση. Άρκετός όμως όσον να κινεί το ενδιαφέρον μας.

Εξέασε ή μυθιστοριογράφος τον άφορισμό του Γκόρκυ που λέει πώς για να δώσει έναν καλό ταβερνάρη πρέπει νάχει γνωρίσει εκατό ταβερνάρηδες και για να γράψει έναν καλό βαρκάρη, νάχει πάλι γνωρίσει εκατό βαρκάρηδες. Εκείνη, έξάπαντος, γνώρισε έναν τέτοιο φοβερό θαλασσινό και θέλησε να μάς κάνει κι' έμας να τον γνωρίσουμε. Για τουτό ή μορφή του παρουσιάζει άστάθειες και χάσματα που και πού. Μά πάλι είναι στο σύνολό της ή άρτιότερη του βιβλίου.

Η ιστορία της ζωής αυτής ενόσω θρίσκει στην αρχή της και ο κόσμος είναι μακρυσμένος από τον δικό μας, μάς φαίνεται ολότελα σαν παραμύθι. Παρακολουθούμε τις περιπέτειες του ήρωα, άκούμε πώς έπνιξε τον πατέρα του και οι «συχωριανοί» του το ύποψιάστηκαν, το σχολίασαν και όμως πουνθενά δε φαίνεται ο εισαγγελέας να άπλώσει το χεράκι του να τον καθίσει στο σκαμνί.

Το πράγμα δε μάς ξαφνίζει γιατί λέμε μέσα μας: άλλη εποχή, πολύ κουτοί είταν τότες οι άνθρωποι!

Πολλά τέτοια συμβαίνουν που τὰ διαβάζουμε με την ίδια ευχαρίστηση κι' άκούμε ένα παραμύθι.

Τέτοιο μάς φαίνεται και το κλέψιμο της κόρης του Κόντε και σχεδόν δε μάς ένοχλεί το ότι ο Κόντε δεν έκανε μύηση στον άπαγωγέα, ούτε κίνησε γή και θάλασσα να βρεί το μοναχοκόριτό του. Κλείνεται μοιρολατρικά στο σπίτι του, γράφει τη διαθήκη του και μη έχοντας τίποτε άλλο να κάνει κάθεται και πεθαίνει. Είναι λιγάκι άσυμβίβαστα όλα αυτά με τη σημερινή νοοτροπία μας και για τουτό δεν τὰ κρίνουμε. Άφηνόμαστε μόνο στην ευχαρίστηση που μάς προξενεί ή αφήγηση. Είναι τόσο ώραιος και τερπνός ο τρόπος που κυλά! Η φράση της Δίδος Κουντούρη έχει ένα δικό της θέλητρο χωρίς νάναι έξαιρετικά δουλεμένη. Έχει μιά πρωτοτυπία που ίσως νάναι άτημελήσια, το ρήμα πολύ συχνά βρίσκει στο τέλος. Το αποτέλεσμα είναι παράξενο, σχηματίζεται κάτι σά ρυθμός που σε παρσέρνει ευχάριστα. Η

γλώσσα ρέει. Είναι εύκολη, χωρίς άποκαλυπτικές ωραιότητες που μάς συνήθισε ο Μυριθήλης ούτε όμως και με καμμιάν άσχημία.

Το βιβλίο της Άντωνίας Κουντούρη επικυρώνει για μιά φορά ακόμη την τέλεια κατάκτηση της δημοτικής από τη νέα γενιά. Ο άναγνώστης του δεν σκοντάβει πουνθενά και θά πήγαινε θαυμάσια ή διήγησί της αν οι παλιοί καλοί καιροί δεν τέλειωναν και δεν άφηναν τη θέση τους στους όπαιτητικούς καινούργιους.

Από τη στιγμή που άναφαίνεται κάποια πολεμική περίοδο—ίσως το 1912-13—και ύστερα από χρόνια κάποιο γραφείο με κρύπτη και μέσα ένα τετράδιο με την έπιγραφή «Τό ήμερολόγιό μου», τὰ μάγια λύνονται και το παραμυθένιο οικοδόμημα που μάς έθελε σκορπά. Έρχόμαστε πιά σε γνώριμα εδάφη. Η εποχή του θρύλου και της άφροντισιάς πέρασε.

Είναι πολύ πιθανό, ακόμη και σήμερα, ένα κορίτσι απ' αυτά που βλέπουμε με ξουρισμένο φρόδι, τακούνι πόντους έντεκα και κεφάλι μπουκλέ, να κρατά ήμερολόγιο σαν τις ρομαντικές δεσποινίδες του 1830 και να γράφει τις έντυπώσεις του.

Ο ρομαντισμός όπως άποδείχεται από την καθημερινή παρατήρηση βαστά γερά ακόμη τις ρίζες του μέσα μα. Άλοίμονο όμως στο συγγραφέα που θά μάς παρουσιάσει ένα ήμερολόγιο κρυμμένο μέσα σε μιά κρύπτη γραφείου, όπως θά το έκαμνε ο μακαρίτης, ο Νέ. Πρέπει πολύ καλά να το συλλογιστεί. Δεν το δέχεται ή νοοτροπία μας αυτό το εύκολο και παλαιότατο μέσο. Έχουμε ξεμακραίνει από τους συγγραφικούς αυτούς τρόπους που φαντάζουν πιά πανάρχαιοι στά μάτια μας.

Τί της φάνηκε άραγε της Δας Κουντούρη να μάς σερβίρει εκείνο το άπίστευτο και άκαιρο ήμερολόγιο! Διαβάζοντας είχαμε πλάσει μόνοι μας την εικόνα της ώραιας Βιολέτας, της κακότυχης συζύγου του Πορφύρη όπως ακριβώς θά την ήθελε ή συγγραφέας. Τη δικαιολογήσαμε και τη λυπηθήκαμε για την αυτοκτονία που έπιχειρεί. Το ήμερολόγιο έρχεται και σβύνει την καλήν έντύπωση έπιπλέον προσθέτει κι' έναν άνδρικών τύπο της Κυρίας με τις Καμελίες άπίστευτο και άνόητο. Τον Τίτο αυτόν, που θυσιάζεται χωρίς να υπάρχει λόγος κανέναν να θυσιαστεί.

Από κει και πέρα όσο πλησιάζουμε στους ανθρώπους της καθημερινής ζωής και στην εποχή μας, τόσο το μυθιστόρημα με τις πολλές άπιδανότητες, τις πάρα πολλές συμπτώσεις του και τη φανερή έλλειψη ψυχολογίας παύει να μάς ίκανοποιεί. Ο κεντρικός πιά ήρωας, ο Σίμος—ο γιός—πλέει μεταξύ σκιάς και ζωντανίας. Η συγγραφέας κάποτε κατορθώνει να τον συλλάβει και τότε αρχίζουμε να βλέπουμε ένα συμπαθητικό, ανθρώπινο πλάσμα, μά κάποτε της ξεφεύγει τέλεια και τότε γίνεται σκιά. Έπειτα μάς πνίγουν πάλι οι συμπτώσεις!

Πώς να πεισθούμε ότι ξαφνικά γίνεται πάλι πό-

λεμος, ο Σίμος πηγαίνει στον πόλεμο. Την πρώτη μέρα που ξεπαράγει στην Σαλονίκη τον στέλνουν στο μέτωπο, την πρώτη νύχτα γίνεται επίθεση, στην πρώτη επίθεσή πληγώνεται, γυρίζει στη Σαλονίκη και ή πρώτη νοσο όμα που βλέπει μόλις άνοίγει τὰ μάτια του είναι ή χαμένη μητέρα του που τη ζητούσε χρόνια!

Πολύ πιθανό να είναι όλα αυτά αλήθεια και να γενήκανε έτσι όπως μάς τὰ λέει ή συγγραφέας γιατί τίποτε δεν είναι πιο άπίστευτο απ' τις συμπτώσεις που σκαρώνει ή ζωή. Ο συγγραφέας όμως πρέπει όχι μόνο να μάς πει την αλήθεια του αλλά να μάς την κάνει και αληθοφανή. Η αληθοφάνεια λείπει ολότελα σ' αυτή την περίπτωση κι' έτσι το βιβλίο κατηγορείται προς άλλο άναγνωστικό έπίπεδο. Πηγαίνει προς το κοινό που τέρεται άσυζητητί με τὰ παλιά περιπετειώδη άναγνώσματα και δε ζητεί γραμμή ψυχολογική. Μας έχει συνηθίσει το νεότερο βιβλίο σε μεγαλειότητα ψυχολογική παρατήρηση και έτσι μάς έκανε δύσκολους. Ίσως—ίσως όμως όλα αυτά να είναι ύποκειμενικά και σε άλλους ο «Πατέρας και γιός» να μη δείξει παρά την καλή του πλευρά. Έπειτα ο άναγνώστης φθάνει λιγάκι να ξεχαστεί, θά βρεί μιάν απόλαυση σ' ένα μυθιστόρημα που έχει το μεγάλο προσόν να είναι καλογραμμένο. Υπάρχει ακόμη άφέλεια, χάρη και μιά συγκινητική, θαρραλέα αισιοδοξία στις σελίδες του. Συστήνω στις άναγνώστριες της «Ελληνίδος» να το διαβάσουν.

ΤΑΤΙΑΝΑ ΣΤΑΥΡΟΥ

Η κυρία Άγνη Ρουσσοπούλου έκυκλοφόρησε ένα τελευταίο της βιβλίο υπό τον τίτλο «Πρώτα στοιχεία Κοινωνικής Πολιτικής και Έργατικής νομοθεσίας». Στον μετριόφρονα πρόλογο της συγγραφείας, το βιβλίο αυτό χαρακτηρίζεται ως σύντομος περίληψις της έλληνικής κοινωνικής νομοθεσίας που ετοιμάζει ή ίδια, και ως εργασία με σκοπόν καθαρώς εκλαϊκευτικών των θεμάτων που πραγματεύεται.

Τέτοιο είνε βέβαια κατά βάση το βιβλίο αυτό. Όμως ή συγγραφέας, κατορθώνει μέσα στις 120 σελίδες του, να όρίση και να αναλύση με τρόπο εύληπτο και έπιστημονικό την έννοια και τὰ είδη της εργασίας, να δόση στον άναγνώστη μιά σαφή ιστορική ιδέα της εξέλιξώς της μέχρι της εποχής μας, να άναπτύξη την έννοια και την πρόοδο της κοινωνικής πολιτικής μέσα στο πλαίσιο των έκάστοτε κοινωνικών και ιστορικών αρχών και επιδιώξεων, και ακόμη να προσφέρη μιάν άρτια συλλογή των σχετικών Διεθνών. Συμβάσεων, τας κυριώτερες διατάξεις της έλληνικής εργατικής νομοθεσίας καθώς και σύντομη άναλύση του νεοσυστάτου θεσμού των Κοινωνικών ασφαλίσεων.

Καθένα από τὰ θέματα αυτά, που πραγματεύεται στο βιβλίο αυτό ή κ. Ρουσσοπούλου, είνε πελώριο, και άποτελεί πραγματικόν άθλον το ότι κατόρθωσε, σε τόσο λίγο χώρο, να μη παραλείψη καμμιά σχεδόν

γνώσι, χρήσιμη στον άναγνώστη, κι' ακόμη να την προσφέρει με σαφήνεια που άποδεικνύει την πλήρη κατοχήν των θεμάτων της.

Έτσι όπως είνε το βιβλίο αυτό, με την μελετημένη διαίρεσι του πλούσιου υλικού του, γραμμένο σε γλώσσα απλή και εύληπτη, χωρίς μ' αυτό να στερηται άξιοσημειώτου έπιστημονικής άκριβολογίας, είνε άπαραίτητο για κάθε Έλληνα που θέλει ν' άποκτήση θετικές γνώσεις για τὰ έργατικά και κοινωνικά ζητήματα και άποτελεί χρησιμώτατο βοήθημα ακόμη και για τους έπιστήμονας που δεν έχουν ειδικά άσχοληθί με τὰ θέματα αυτά.

Ένα πρόσθετο προσόν του βιβλίου, ή άρτία του εμφάνισης και ή έπιμελημένη έκτύπωσίς του.

ΜΑΡΙΑ ΜΙΝΕΤΤΑ-ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Αντίχου Κυπριόλεοντος. Η προίκα της Μαριάννας. Κυπριώτικα διηγήματα.—Με το συμπαθητικώτατο αυτό βιβλίο του, ο Κύπριος διηγηματογράφος κ. Κυπριόλεων, μάς φέρνει σιμά στη ζωή του μαγεμένου νησιού της Παφίας, και μάς την παρουσιάζει τη ζωή αυτή σε όλες της τις άποχρώσεις. Όχι μόνο στις θλιμμένες και στις χαρούμενες, αλλά και στις σκοτεινές εκείνες που ο πόνος και ή άγωνία δίνουν μιά τραγικότητα.

Το βιβλίο είναι μιά σειρά από δυό διηγήματα, διαφορετικά τόνα απ' τ'άλλο στα θέματα, που φανερόνουν ολόκαθαρα πώς ο μελλούμενος δρόμος του νέου διηγηματογράφου, δεν θ' άργήση να σταθί μακριά από μιάν αξιόλογη έπιτυχία. Γιατί το βιβλίο του κ. Κυπριόλεοντος, έχει όχι όλίγα διηγηματογραφικά προσόντα. Υψος χρωματισμένο, και δροσερό, παρατηρητικότητα, γλώσσα στρωτή που ευχαριστιέσαι να το διαβάξης που κι' αυτό βέβαια είναι μεγάλο, προκειμένου, για ένα πρωτόλειο. Και το σπουδαιότερο, για ένα διηγηματογράφο, κατορθώνει να συγκινή τον άναγνώστη του. Ωρισμένες σκηνές στα διηγήματά του, μάς δονούν κατάβαθα και μάς σπαράζουν. Οι στιγμές του πόνου, και της ψυχικής πάλης των ήρώων του, είναι βαθειά συγκινητικές και ανθρώπινες. Και οι δύο ήρωες των διηγημάτων του είναι ψυχολογημένοι. Οι ύποθέσεις πρωτότυπες, και ή χάρη και ή άτλότης, που τις διηγείται μάς φανερόνουν μιάν εύσυνείδητη προσπάθεια. Γι' αυτό το βιβλίο του κ. Κυπριόλεοντος πρέπει να διαβαστή και έλπίζω, ότι θά του δοθί ή προεπούμενη τιμή.

ΕΥΡΗ ΚΑΤΣΙΛΥΒΑ

Έξεδόθη το περιοδικόν το «Παιδί» με πλουσίαν όπως πάντοτε ύλην και με συνεργασίαν του κ. Α. Κουτσουμάρη, τας κυρίας Μ. Κλεάνθου, Παπαδημητρίου, Άγνην Ρουσσοπούλου κλπ.

Ελάβομεν το περιοδικό «Τό Σχολείο μας» του παρθεναγωγείου Άηδονοπούλου που το γράφουν οι μικροί και μεγάλοι μαθητές και μαθήτριες του καλού αυτού εκπαιδευτηρίου. Είνε όπως πάντοτε γεμάτο

δροσιά και χάρη ένα μεγάλο εύγε στους μικρούς αὐτοὺς συντάκτες.

Ἐλάβομεν τὴν λογοδοσίαν τῶν πεπραγμένων τοῦ Συλλόγου Ἀποφοίτων Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του μέχρι τῆς 31 XII 1936. Τὸν καλὸν αὐτὸν σύλλογον καὶ ἀγαπητὸν σωματεῖον μέλος τοῦ Ε. Σ. Ε. συγκαίρομεν γιὰ τὴν ὥραίαν καὶ ἐκπολιτιστικὴν του δρασίαν.

Le monde vu de haut.—Ὁ κόσμος ὅπως τὸν βλέπομεν ἀπὸ ψηλά, ὑπὸ τῆς κυρίας Λίντσμπεργκ.

Τὸ χαριτωμένο αὐτὸ βιβλιαράκι διαβάζεται ἄκοπα ὁ ἀναγνώστης λυπεῖται σὰν τὸ τελειώσει καὶ ἐλπίζει νὰ μὴ σταματήσει ἢ συγγραφεῖς σ' αὐτό, ἀλλὰ νὰ τοῦ δώσει καὶ ἄλλες τέτοιες ἀπολαύσεις.

Ἡ κυρία Λίντσμπεργκ, ἡ ἀτρόμητη σύντροφος τοῦ γνωστοῦ ἀεροπόρου καὶ νικητοῦ τοῦ ὠκεανοῦ, ἐπεσκέφθη πρὸ ὀλίγου μαζί μ' τὸν σύζυγό της τὸν τόπο μας. Στὸ βιβλίο της διηγείται τὸ ταξίδι πού ἔκαμαν τὸ 1931 πάνω ἀπὸ τὴν Ἀμερική καὶ τὴν Κίνα, πέρανοντας τὸ δρόμο ἀπὸ τὶς πολιτικὲς περιοχὰς τοῦ βορρᾶ, πού τόσοι ἐξερευνηταὶ ὠνευρέθηκαν, μὰ πού φαίνεται ὅτι μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ μόνον μέσον τοῦ ἀέρος. Ἡ κυρία Λίντσμπεργκ ἦταν στὸ ἀεροπλάνο ἡ μόνη συνταξιδιωτίσσα τοῦ συζύγου της, ἰκανὴ ὅμως νὰ δώσει παντοῦ χεῖρα βοηθεία, καὶ νὰ χειρισθῇ τὰ διάφορα μηχανήματα καὶ τὸ ραδιόφωνον.

Τὸ μικρὸ βιβλίο εἶνε πολὺτιμο γιὰ ὅσους ἀγαποῦν τὶς ἐκλεκτές, τὶς εὐγενικὲς ψυχὰς μᾶς πληροφορεῖ ἀκόμα ὅτι τὸ ζεῦγος Λίντσμπεργκ εἶνε καὶ ποιηταί.

Παρακαλοῦνται οἱ συγγραφεῖς πού θέλουν νὰ δημοσιεύσωμεν κριτικὴ γιὰ τὰ βιβλία τους νὰ στέλλουν ἀπὸ 2 ἀντίτυπα στὰ γραφεῖα μας.

Ἀνεχώρησεν εἰς Παρίσιους ἡ πρόεδρος τοῦ Τμήματος Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Ε. Σ. Ε. καὶ ἀγαπητὴ μας συνεργάτις κα. Ἀγγελική Χατζημυχάλη ὡς ἀπεσταλμένη τοῦ Ὑπουργείου Τύπου καὶ Τουρισμοῦ διὰ τὴν διακόσμησιν τοῦ ἑλληνικοῦ περιπτέρου τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως.

Τὸ Τμήμα Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Ε. Σ. Ε. ἀπεφάσισε νὰ καταρτίσῃ βιβλιοθήκην ἀποκλειστικῶς ἀπὸ γυναικεῖα ἔργα καὶ μαζεύει ἤδη κάθε βιβλίο πού ἐγράφη ἀπὸ ἑλληνίδα συγγραφεῖς. Ἡ «Ἑλληνίς» παρακαλεῖ τὶς ἀναγνώστριάς της νὰ βοηθήσουν τὸ τμήμα εἰς τὴν θαυμασίαν αὐτὴν προσπάθειαν.

Πληροφοροῦμεθα ὅτι κατόπιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ σχετικοῦ νόμου, ἤρχισε νὰ λειτουργῇ τὸ νέον Τάγμα τῶν Ἑλληνίδων Καλογραφίδων, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐγράψαμεν εἰς προηγούμενον τεύχος. Εἰς τὴν Μοῆν Κεχροβουνίου τῆς Τήνου προσήλθον ἤδη τρεῖς μορφωμένοι νεάνιδες, πού ἔγιναν δεχταὶ ὡς δόκιμοι μο-

ναχαί, θὰ χρησιμοποιηθοῦν δὲ ὡς ἐπιμελήτριαι εἰς τὴν πρώτῃν ἰδρυθησομένην ἐν Τήνῳ σχολήν. Ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀποβλέπων μὲ στοργὴν πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ νέου Μοναχικοῦ Τάγματος, προήλθεν εἰς συνεννόησιν μὲ τὸν κα. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας διὰ τὴν συγκρότησιν **Χριστιανικῆς Ἑκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος**, πού θὰ διευθύνῃ τὸ ἐκπαιδευτικὸν πρόγραμμα τοῦ Τάγματος.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπένειμεν εἰς τὸν κα. Ε. Τσαμουρτζήν τὸ ἐκ 34 000 δραχ. Μαυρογένειον βραβεῖον διὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ «πολυχόρου», ἐνὸς πολυφώνου μουσικοῦ ὄργανου, πού τὸ παρῴσιασαν στὴν πρωτελευταία συναυλία τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας. Ὁ ἥχος τοῦ ὄργανου αὐτοῦ θυμίζει τὴν ἄρπα καὶ τὸ παλὴν κ'μβάλο τῆς ἐποχῆς τοῦ Μπάχ.

Εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἐργάζονται ἤδη ὅπὸ τὸ 1904 γυναῖκες στὶς δημόσιες βιβλιοθήκας ὡς βιβλιοθηκᾶριοι. Στὴν Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκην τοῦ Βελιγραδίου ἐργάζονται σήμερα περισσότερες γυναῖκες ἀπὸ ἄνδρες, ἡ δὲ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη τῆς πόλεως αὐτῆς ἔχει ἔξ ἀρχῆς ὀργανωθῇ ἀπὸ γυναῖκας.

Εἰς τὴν Φινλανδία ἡ Κυβέρνησις φροντίζει ἰδιαίτερώς γιὰ τὶς παιδικὰς βιβλιοθήκας, πού ἀποτελοῦν παρὰρτημα τῶν δημοσίων καὶ σχετίζονται μὲ τὶς σχολικὰς βιβλιοθήκας. Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διωργάνωσεν ἐκεῖ εἰδικὰ μαθήματα γιὰ βιβλιοθηκᾶριους, πού θ' ἀσχοληθοῦν σὲ παιδικὰς βιβλιοθήκας καὶ παιδικὴν φιλολογίαν.

Ἡ κα. Dreyfus-Barney, ἀντιπρόσωπος τοῦ Δ. Σ. Γ. παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἑθνῶν διὰ τὴν Εἰρήνην καὶ Διατησίαν, ὠνομάσθη ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἀξιωματικὸς τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς.

Ξεχωριστὴ θέσις θὰ καταλάβῃ στὴν προσεχῇ ἐκθεσὶν τῶν Παρισίων τὸ Μέγαρον τῶν Ἀνακαλύψεων πού θὰ δείχνῃ στὸ κοινὸ πῶς στὸ παρελθὸν καθὼς καὶ στὸ μέλλον ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ ἡ ἀνακάλυψις εἶνε οἱ ἀπαραίτητοι ὅροι γιὰ κάθε πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητος. Λέγουν πῶς ἐνώπιον τῶν ἐπισκεπτῶν θὰ ξαναεκτελεσθοῦν πειράματα μὲ τὴ βοήθεια συγχρονισμένων φωνογράφων ἢ κινηματογραφικῶν ταινιῶν. Τὸ κοινὸ θὰ μπορέσῃ ἔτσι νὰ καταλάβῃ τὴ μεγάλη σημασίαν πού εἶχεν ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἀγνώστου στὴ δημιουργίαν τοῦ πολιτισμοῦ.

Μανθάνομεν πῶς στὴ Γαλλία κατασκευάζουν κατ' αὐτὰς ἀδιάβροχα γιὰ κυρίες τόσο μαλακὰ καὶ ἐλαφρά, πού μόλις ζυγίζουν 45 γραμμάρια καὶ χωροῦν στὴν τσέπη σὰν μαντήλι.

Ἡ 71ετις Ἀγγλὶς ἀεροπόρος, δούκισσα τοῦ Μπέντφορντ, πού διεκρίθη σ' ἐπανειλημμέναις πτήσεις, ἐξηφανίσθη ἐσχάτως μὲ τὸ ἀεροπλάνον της, ὅταν ξεκίνησε νὰ πετάξῃ πάνω ἀπὸ τὶς πλημμυρισμένες περιοχάς. Φαίνεται πῶς πέρανοντας κατεύθυνσι πρὸς τὴ θάλασσαν, ἔπεσε σὲ θύελλα καὶ πνίγηκε.

Στὶς δημοτικὰς ἐκλογὰς πού ἔγιναν τὸ Μάρτιον στὸ Λονδίνον, ἐξελέγησαν 21 γυναῖκες δημοτικοὶ σύμ-

βουλοι. Αὐτὴ εἶνε μιά καίνουργια νίκη ὑπὲρ τῶν Ἀγγλίδων.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ὑπενθυμίζομεν ὅτι στὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχουν σήμερα:

241 γυναῖκες στὰ δημοτικὰ συμβούλια τῶν κομνητιῶν

561 γυναῖκες στὰ δημοτ. συμβούλια τῶν πόλεων.

560 γυναῖκες στὰ κοινοτικά συμβούλια.

254 γυναῖκες στὰ συνοικιακὰ συμβούλια τοῦ Λονδίνου.

Πρὸς τούτοις ὑπάρχουν στὴ Μ. Βρετανία 2000 γυναῖκες εἰρηνοδίκαι.

Ὡς συμπλήρωμα τῆς στατιστικῆς αὐτῆς ἀναφέρομεν ἀκόμα ὅτι στὸ 1933 ὑπῆρχαν στὴν Ἀγγλίαν 6.000.000 ἐργαζόμενες γυναῖκες. Τὸ ἕνα τρίτον ἐργάζονταν σ' ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα. Ἄλλο τρίτον ἐργάζονταν στὸ ἐμπόριο, στὶς συγκοινωνίας καὶ στὴ δι-οίκησι καὶ τὸ ἄλλο τρίτο στὴ βιομηχανία. Ἐν ὅλῳ, στὶς πέντε γυναῖκες, ἀλογεῖ μίαν πού ἐργάζεται βιοποριστικῶς.

Ἡ Γυναικολογικὴ καὶ Μαιευτικὴ Ἑταιρεία τῶν Παρισίων ἐκτιμήσασα τὰς πρωτοτύπου, ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τοῦ Ἑλλήνου γυναικολόγου χειρουργοῦ κα. **Δημ. Θεοδωρίδου**, ὠνόμασεν αὐτὸν παμψηφί μέλος αὐτῆς. Ὁ κα. Θεοδωρίδης εἶνε συμβουλευτικὸν μέλος τοῦ Τμήματος Ὑγιεινῆς τοῦ Ε. Σ. Ε. ἔκαμε δὲ ἐκ μέρους τοῦ τμήματος αὐτοῦ μίαν πολὺ ἐνδιαφέρουσαν διάλεξιν εἰς τὸν Παρνασσόν.

Ἡ 25 Μαρτίου ἐορτάσθη στὴ Κονίστρα τοῦ Ε. Σ. Ε. κατὰ τὸν πλέον ὥραϊον τρόπο. Τὰ παιδιὰ

ὀργάνωσαν μόνον τοὺς τὴν γιορτὴν μαζί μὲ τοὺς ἀρχηγούς των, ἐχόρευσαν, ἀπήγγειλαν, τραγούδησαν καὶ ἔπαιξαν. Τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ἕνας νεαρὸς ἀρχηγὸς ὁμάδος.

Ἡ κα. Κοκόλη, πρόεδρος τοῦ τμήματος Κονίστρας μαζί μ' ἕνα ἐπιτελεῖον ἀπὸ 30 δροσερὰ κορίτσια πού εἶνε πρόθυμες νὰ ἐργασθοῦν, πραγματοποιεῖ ἀληθινὰ θαύματα στὰ Πετράλωνα μὲ τὴ Κονίστρα πού εἶνε ἴσως τὸ πῶ ἐκπολιτιστικὸ κέντρον τῆς Πρωτευούσης.

Διὰ τὴν πρόσληψιν ὑπηρετητῶν. Πληροφοροῦμεθα ὅτι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας κατηρτίσθη ἀναγκαστικὸς νόμος, διὰ τοῦ ὁποῦ ἀπαγορεύεται νὰ προσλαμβάνεται ὑπηρετικὸν προσωπικὸν ἡλικίας κάτω τῶν 14 ἐτῶν. Διὰ τοῦ ἰδίου νόμου τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν πρέπει νὰ εἶνε ἐφοδιασμένον διὰ βιβλιαρίον ὑγείας.

Στὴ Νορβηγίαν διωρίστηκε γιὰ πρώτη φορὰ μίαν γυναῖκα, ἡ κυρία Ὀλγα Λάρσεν, ὡς διευθύντρια τοῦ τμήματος τῶν γυναικείων φυλακῶν τοῦ κράτους.

Ἡ κα. Ἄννα Καραμάνη ἱδρυσεν στὸ Πήλιον κοντὰ στὸ Βόλο σὲ ὕψος 1.100 μέτρων τὸ Σπίτι τῶν Παιδιῶν «τὰ Χελιδόνια», ὅπου γίνονται δεκτὰ ἀγόρια ἡλικίας 9—12 χρονῶν καὶ κορίτσια 6—14 χρονῶν ἀναιμικά, λυμφοατικά, σὲ ἀνάρρωση, ἀδύνατα ἀπὸ ἐλονοσία, πού ἔχουν ἀνάγκη νὰ περάσουν μερικὸς μῆνες στὸ βουνό.

Καν Ε. Κ. φιλόλογον. Δεχόμεθα τὴ πρότασί σας καμέτε μας γνωστὴ τὴ διευθύνσί σας.

Δύο ὥραϊα κτενίσματα.

"L'HELLENIS,"

Organe mensuel du Conseil National
des femmes hellènes

Rédaction-Administration: Rue Alex. Soutsou 26

Athènes, Mai 1937

Redactrice en chef: **Hélène Roussopoulos**

Assemblée générale du C. N. des femmes Héliennes. Le 31 mars a eu lieu l'assemblée générale du C. N. La secrétaire Mme. Varda commença son compte rendu par un salut à Lady Aberdeen qui a fêté le 14 mars son 80 anniversaire, et son cinquantenaire comme présidente du C. I. F. Les Conseils Nationaux de tous les pays du monde ont présenté à leur vénérée présidente leurs meilleurs souhaits et l'expression de leur profonde gratitude, pour les longues années de travail pendant lesquelles le C. I. F. sous sa directive est devenu la plus grande organisation féminine du monde entier. Nous souhaitons que Lady Aberdeen puisse voir l'aube d'une nouvelle époque qui réalisera l'idée pour laquelle elle a combattu pendant toute sa vie et qui est formulée dans notre règle d'or, afin que les relations des hommes et des nations deviennent plus heureuses.

Mme. Varda mentionna encore que le C. N. grec est membre du C. I. F. depuis 1908 et que pendant ces 29 ans il n'a cessé de déployer une grande activité au point du vue international. De la part de tous les pays du monde il reçoit des questionnaires sur différents problèmes. Pendant l'année écoulée le C. N. a pris part à Bruxelles et y fut représenté par Mlle. Hélène Antonopoulou, puis il envoya un salut à la conférence de Genève de la Ligue des Nations.

Il participa à l'Assemblée générale de Dubrovnik, en y envoyant un rapport et un bulletin voté mais cause des difficultés financières et des restrictions pour les voyages à l'étranger notre C. N. n'a pu y envoyer des représentantes. Puis, Mme. Varda resume le travail de nos différentes sections qui ont travaillé comme toujours avec beaucoup de zèle et de beaux résultats. Elle mentionne également que le gouvernement, estimant tout particulièrement l'activité du C. N. a voté une loi spéciale pour qu'un de nos membres fasse partie du comité de la radiodiffusion. Enfin notre revue «Hellenis» a marqué pendant l'année précédente des progrès très encourageants. Il est à remarquer que c'est le seul périodique féminin grec.

Le centenaire de l'Université d'Athènes a été fêté pendant les derniers jours du mois d'avril d'une façon solennelle. Après les réceptions officielles qui ont eu lieu à l'université même, au palais royal, à la mairie etc., deux très belles représentations ont eu lieu au théâtre antique d'Hérode, au pied de l'Acropole. La première fut un concert symphonique avec chœurs qui exécuta une partie de l'Orphée de Gluck, puis le lendemain Antigone de Sophocle fut représentée par des étudiants et des étudiantes, dans l'ancien texte.

Mme. Ang. Panagiotatou, la première doctoresse de la faculté d'Athènes et professeur agrégée public dans ce numéro de notre journal un chaleureux article, dans lequel elle exprime sa profonde gratitude à l'université d'Athènes pour l'instruction qu'elle y a reçue à une époque où les femmes n'étaient guère bien vues parmi les étudiants. Mme Panagiotatou a donné également une très intéressante conférence en français sur les «sanctuaires de l'ancienne Grèce».

Une Agnès Roussopoulos vient de publier un nouveau livre intitulé «Les premiers éléments de la politique sociale et de la légation ouvrière.» L'auteur écrit modestement dans son prologue que ce livre est un résumé de la législation sociale grecque et qu'il a pour but de populariser le thème qu'il traite. Nous félicitons Mme. A. R. pour cette étude très documentée qui se distingue par sa charté et sa très bonne classification.

Notre collaboratrice et présidente de la Section des lettres et arts du C. N. Mme. A. Hadjimihali vient de partir pour Paris comme représentante du gouvernement pour organiser le Pavillon grec à l'Exposition Internationale.

La Section des lettres et arts du C. N. a décidé de créer une bibliothèque qui contiendra seulement des livres écrits par des femmes. Les membres de la section s'occupent actuellement à collectionner tout ce que les femmes grecques ont écrit, prose, poésie, nouvelles, romans, essais, biographies, études historiques etc. afin que tous les genres de littérature soient représentés dans cette bibliothèque. L'Hellenis adresse à ses lectrices la prière de venir en aide à ce bel effort.

L'orphelinat Amalion organise comme chaque année une exposition de couture et lingerie qui a un grand succès. On a beaucoup admiré le travail des élèves de l'école professionnelle et la Présidente de l'Amalion Mme Edla Nasou a reçu de nombreuses félicitations.

Μόδες

Τὰ καλοκαιρινὰ κατέλλα γαρνίρονται φέτος πολὺ μὲ λουλούδια. Σὰς παρουσιαζόμεν τρία ὁμορφα μοντέλα.

Ἄς ποῦμε καὶ λίγες λέξεις γιὰ τὶς γυναῖκες ποὺ δὲν εἶνε πιά πολὺ νέες, ποὺ τὸ σῶμα ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἡλικίας ἔχει χάσει τὴ κομψὴ γραμμὴ του, ἔχει πλατύνει καὶ δὲν μπορεῖ πιά νὰ προσαρμοστῇ στὶς ἀπαιτήσεις τῆς μόδας. Θάταν λάθος ἂν ἡ κάπως ἡλικιωμένη γυναῖκα θὰ ἤθελε μῶλα ταῦτα ν' ἀκολουθήσῃ τὴ μόδα καὶ νὰ φορῇ φορέματα ποὺ εἶνε καμωμένα γιὰ νέες. Εἶνε πλάνη γιὰ δύο λόγους: πρῶτο γιὰὶ δείχνει ἔλλειψη φιλοσοφικῆς σκέψεως ποὺ εἶνε πράγμα θλιβερὸ γιὰ ἓναν ἡλικιωμένον ἄνθρωπο· καὶ δεύτερο γιὰὶ τίποτε ἄλλο δὲν ὑπογραμμίζει τὴν ἡλικία τῆς γυναῖκας περισσότερο ἀπὸ τὴν τάσι νὰ θέλῃ νὰ φαίνεται πιο νέα.

Θὰ φανῇ τοῦναντίον ἐξυπνὴ ἂν πάρει ἀπόφασιν τὴ τωρινὴ τῆς σιλουέττα καὶ νὰ ἐκλέγῃ γιὰ τὴν ἐνδυμασίαν τῆς σχήματα ἀπλά, κλασσικά, λίγο ἔξω ἀπὸ τὴ μόδα. Φορέματα ριχτά, λίγο προσαρμοστά στὴ πλάτη καὶ ἴσια ἐμπρός, κανένα γελέκο μακρὺ, αὐτὰ εἶνε κατάλληλα γιὰ νὰ χρῶνται τὶς ἀναπόφευκτες παραμορφώσεις τῆς ἡλικίας. Τὰ ἄσπρα ἢ ἀνοιχτοῦ χρώματος πλαστρόν, οἱ γραβάτες ἀπὸ δαντέλλα κολλακεύουν τὰ μαραμμένα πρόσωπα. Ἀπὸ μιὰ ὀρισιμένη ἡλικία πρέπει νὰ φοροῦν σκοῦρα χρώματα. Ἡ ἡλικιωμένη θὰ φορέσῃ πιο πολλὰ γαρνιτούρες καὶ ραφισαρισμένες λεπτομέρειες ἀπὸ τὴ νέα καὶ δροσερὴ γυναῖκα ποὺ ὅλα τῆς πηγαίνουν, καὶ ποὺ καὶ ἡ ἀπλότης τῆς στολίζει.

Αί κάλτσαι ELBEO είναι θαύμα ωραιότητος άντοχής και έλαστικότητος. Πάντοτε εις τούς πλέον μοντέρνους χρωματισμούς. Πωλοϋνται εις όλα τὰ καλά καταστήματα εις τιμὰς άπολύτως ώρισμένας.
 'Αποθήκη μόνον χονδρικής πωλήσεως
 Μητροπόλεως 46 ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΡΚΕΤΙΝΗ ΛΑΜΒΟ

ΑΓΝΟΝ
 ΒΟΥΤΥΡΟΝ
 ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Υποστηρίζετε την έγχώριον βιομηχανίαν αγοράζοντας το φρεσκότατο βούτυρό μου κατ' ευθείαν από την Κέρκυραν για τὸ τσάϊ σας για τὰ γλυκά σας για τὰ φαγητά σας.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
 ΚΑΝΙΓΓΟΣ 6
 Τηλέφ. 23-163

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF ATHENS TRUST COMPANY 205, West 33rd Str. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΦΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

Νομικόν Γραφείον

Έθνικοϋ Συμβουλίου Έλληνίδων

ΠΑΡΕΧΕΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΜΒΟΥΛΑΣ

Έκάστην Πέμπτην 12-1 μ. μ.

Όδός 'Αλεξάνδρου Σούτσου 26

**ΡΑΠΤΕΤΕ Δ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
 ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ**

Έφαρμόζεται με μίαν βίδα εις οίανδήποτε ραπτομηχανήν.
 Παρέχεται ΔΩΡΕΑΝ προς δοκιμήν επί 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων και διαφόρων Ποικιλιμάτων με τόν ΜΑΛΛΟΡΡΑΦΕΑ ΣΙΓΓΕΡ καθώς και κοπτικής με ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' έσωτερικά και έξω-τέρικά φορέματα άνδρών, γυναικών και παιδών.

**ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
 ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ**

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ
Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

ΤΜΗΜΑ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΝ
ΖΩΝΕΣ - ΜΑΓΙΩ - ΚΟΡΣΕΔΕΣ
ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΟΙ

ΤΟΥ ΦΗΜΙΣΜΕΝΟΥ ΟΙΚΟΥ BARRERE ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

ΕΠΙΣΗΣ:

ΖΩΝΕΣ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΣΤΟΜΑΧΟΥ.
ΝΕΦΡΩΝ, ΣΠΛΑΓΧΝΩΝ, ΚΗΛΗΣ, ΜΗΤΡΑΣ, ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ,
ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΕΣ
ΕΤΟΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙ ΜΕΤΡΩ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΘΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ,
ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΗΛΗΝ ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝ ΤΟΥΣ ΕΠΙΔΕΣΜΟΥΣ:

ΥΠΕΡ ΝΕΟ - ΜΠΑΡΡΕΡ
ΧΩΡΙΣ ΠΕΛΟΤΕΣ ΧΩΡΙΣ ΕΛΑΣΜΑΤΑ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΤΕΧΝΙΚΟΣ

ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ ΑΡΤΙΟΝ ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΔΙΑΘΕΣΙΝ ΣΑΣ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ
Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ

ΟΜΟΝΟΙΑ - ΑΘΗΝΑΙ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ { 52673
52674

Αντιπροσωπεία & Παρακαταθήκη
Α. Β. ΧΑΪΤΑΣ
Σοφοκλέους 27 τηλ. 24.406

...στ'ο ούζο
Α. Ν. ΚΑΤΣΑΡΩ
Είπε τ'ο μόνο πού πα-
ράγεται στον Τυγαβο
Κανένα άλλο...
ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ο καλύτερος μεζές
για τ'ο ούζο σας
ΓΙΑΛΑΝΤΖΗ ΝΤΟΛΜΑΔΕΣ
RECORD
ΠΟΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΝΤΟΥ

ΑΠ. ΑΝΤΙΠΡ. Α. Β. ΧΑΪΤΑΣ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 27 ΤΗΛ. 24.406

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ΤΗ. 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1936) . . . . , 10.103.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

* Άγιος Νικόλαος (Κρήτη)	Θήβαι	Μεσσήνη
* Αγρίνιον	Θήρα	Μιτυλήνη
* Αγυιά	* Ιθάκη	Ναύπακτος
* Αθήναι:	* Ιστιαία (Ξηροχώριον)	Ναύπλιον
* Υπ/μα, ὁδὸς Μητροπόλεως 9	* Ιωάννινα	Νιγρίτα
> ἐν Καλλιθέᾳ	Καβάλλα	Σάνδη
> ἐν Νέᾳ Ἱωνίᾳ	Καλάβρυτα	* Ορεστιάς
> ἐν Παγκρατίῳ	Καλάμαι	Παῖδοι
Αἴγιον	Καλαμπάκα	Παπάδος (Μυτιλήνης)
* Ἀλεξανδρούπολις	Καρδίτσα	Πάτραι
* Ἀλμυρὸς	Καρλόβασι (Σάμου)	Πειραιεὺς
* Ἀμαλίδας	Καρπενήσιον	Πλωμάριον (Μυτιλήνης)
* Ἀμύνταιον (Σόροβις)	Καρναί (* Ἅγιον Ὄρος)	Πόρος
* Ἀμφίθεια	Καστοριά	Ποταμὸς
* Ἀμφισσα	Κατερίνη	Πρέβεζα
Ἀνδρὸς	Κέρκυρα	Πύλος
* Ἀργαστόλιον	Κιλκίς	Πύργος
* Ἄρτα	Κοζάνη	Ρεθύμνη (Κρήτης)
* Ἀταλάντη	Κομοτινή	Σέρραι
Βάμος (Κρήτη)	Κόρινθος	Σητεία (Κρήτης)
Βέροια	Κύθηρα	Σικυωνία (Κιάτων)
Βόλος	Κύμη	Σκιάδος
Γρεβενά	Κυπαρισσία	Σουφλίον
Γύθειον	Λαγκαδᾶς	Σπάρτη
Δημητσάνα	Λαμία	Σύρος
Διδημότειχον	Λάρισα	Τρίκαλα
Δράμα	Λεβάδεια	Τρίπολις
* Ἐδεσσα	Λευκάς	Φάρσαλα
* Ἐλασσών	Λήμνος	Φλώρινα
* Ἐλευθεροῦπολις (Πράβιον)	Λιμὴν Βαθέως (Σάμου)	Χαλκίς
Ζάκυνθος	Μεγαλόπολις	Χανιά (Κρήτης)
* Ἡράκλειον (Κρήτης)	Μεσολόγγιον	Χίος
Θεσσαλονίκη		

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ : ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΪΡῳ: Rue Emad el Dine No 17

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ Ἑξωτερικοῦ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY, NEW YORK: 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας
τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡῶΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000